

III,
M, 40443,
P.

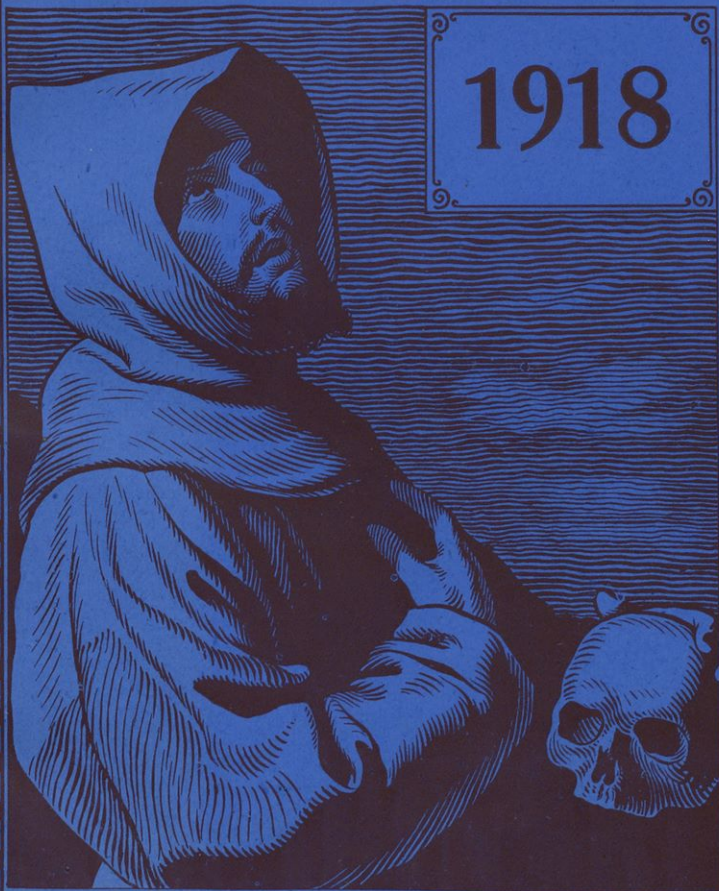

40.449. W, M, L.

40449.

SERAFINSKI KOLEDAR

1918

Vsebina:

	Stran
Rodopis avstrijske cesarske rodovine	1
Splošne opombe za l. 1918	1
Koledar	3
Najnovejše poštne določbe	28
Spričevanje zgodovine o III. redu	31
Novomašniku. Pesem	44
„Ko bo trobenta zapela“	45
Iz hoje za Kristusom. Pesem	47
„Marijin hrib“	48
Legenda o dnevu. Pesem	60
Frančiškanska misijonska družba	61
Modra Anka. Pesem	64
Sv. Dežela	65
„Bodite usmiljeni!“	69
Naj počiva blago seme! Pesem	71
Iz vojne	72
Kakšne namene ima Bog s svetovno vojsko in njeni vzroki	81
V Karpatih. Pesem	93
Kaj je resnica	95
Nebeška pošta	96
Samaritanska puta	98
Kralj Kozru	101
Za kratek čas	105
Pregled števila udov tretjega reda na Slovenskem	107

Mala Lenčica od Svetega Boga. Zgodba nekega svetega otroka na Irskem. Poslovenil P. Vincencij Kunstelj r. m. b. Cena 50 vin., po pošti 60 vin. Deset in več izvodov vkup poštne prosto. Knjižica je ponatis iz XXX. tečaja „Cvetja“ ter bi bila primerno darilo mladini, zlasti za prvo sv. obhajilo. Naroča se pri **upravnishvu »Cvetja«** v Kamniku (Kranjsko).

Podpirajte

**frančiškanske misijone in
pristopajte**

k Frančiškanski misijonski družbi!

SERAFINSKI KOLEDAR

ZA

NAVADNO LETO

1918

ZALOŽILO IN IZDALO „CVETJE“.

Natisnil A. Slatnar v Kamniku.

Rodopis avstrijske cesarske rodovine.

Cesar:

Karol I. (Franc Jožef), rojen dne 17. avgusta 1887 na gradu Persenbeug na Nižjem Avstrijskem, je prevzel cesarstvo dne 21. novembra 1916.

Cesarica:

Cita (Marija, Adelgunda-Mihaela, Rafaela, Gabriela - Jožefa, Antonija, Alojzija-Neža), hči vojvode Roberta I. Parmškega in vojvodinje Marije Antoinje, roj. princezinje Braganške in kraljčine Portugalske, rojena dne 9. maja 1892 na Gradu Pianore, nadškofije Luka na Laškem, poročena dne 21. oktobra 1911 na gradu Schwarza u na Nižjem Avstrijskem.

Otroci:

Cesarjevič: Franc Jožef Oton, rojen v Wartholzu dne 20. nov. 1912;

Cesarična: Adelajda, rojena dne 3. januarja 1914;

Nadvojvoda Robert Karol Ludovik, rojen v Schönbrunnu dne 8. februarja 1915;

Nadvojvoda Feliks Friderik Avgust, rojen dne 31. maja 1916.

Stariši Nj. Veličanstva:

Nadvojvoda † Oton Franc Jožef, brat umrlega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, Avstrija Este, rojen v Gradcu dne 21. aprila 1865, umrl 1. novembra 1906, in nadvojvodinja **Marija Jožefa** (Lujiza Filipina), hči princa Jurija Saksionskega, rojena dne 31. maja 1867.

Cesarjev brat:

Nadvojvoda Maksimilijan Evgen, rojen dne 13. aprila 1895.

Navadno leto 1918

ima 365 dni (med temi 64 nedelj in praznikov po starem štetju)
ter se začne in konča s torkom.

Začetek leta 1918.

Olbčno in državno leto se začne na novega leta dan, 1. januarja.
Cerkveno leto se začne na 1. adventno nedeljo.

Godovinsko število.

Zlato število .	19	Rimsko število .	1
Epakta ali lunino kazalo XVII		Nedeljska črka .	F
Solčni krog .	23	Letni vladar:	Mars.

Letni časi.

Pomlad se začne	Jesen se začne
21. marca ob 11 ²⁶	23. sept. ob 9 ⁴²
Poletje se začne	Zima se začne
22. junija ob 7 ⁰⁰	22. dec. ob 4 ⁴²

Premakljivi prazniki.

Septuagesima 27. januarja.	Binkoštna nedelja 19. maja.
Pepelnica 13. febr.	Sv. Trojica 26. maja.
Velika noč 31. marca	Sv. Rešnje Telo 30. maja.
Križev teden 6., 7. in 8. maja.	Srce Jezus. 7. junija.
Vnebohod Kristusov 9. maja.	1. adventna nedelja 1. decembra.
Od Božiča do Pepelnice je 7 tednov in 1 dan.	

Kvaterni in drugi posti.

I. kvatre, spomladanske ali postne, 20., 22. in 23. februarja.
II. kvatre, letne ali bink., 22., 24. in 25. maja.
III. „ jesenske, 18., 20. in 21. sept.
IV. „ pozimske ali adventne, 18., 20. in 21. decembra.

Dnevi pred prazniki ali vigilije:

Vigilija binkoštna 18. maja, sv. Petra in Pavla 28. junija, vnebovzeta Dev. Marije 14. avg., vseh svetnikov 31. oktobra, brezmadežnega spočetja 7. dec., božična 24. dec. in vigilija sv. Frančiška (za 3 redove sv. Frančiška) 3. oktobra. — Kvatarni in drugi posti so s križcem (+) zaznamovani.

Znamenja za lunine krajece.

Mlaj ☾ | Ščep, polna luna ☽
Prvi krajec . . ☾ | Zadnji krajec . ☾

Solnčni in lunini mrki leta 1918.

Leta 1918. bosta solnce dvakrat, luna pa enkrat mrknila, izmed katerih mrkov se v srednji Evropi noben ne bo videl.

1. Popolni solnčni mrk se prične 8. junija ob 8²² in neha 9. junija ob 1⁴⁴. Ta mrk bo viden v severni Aziji in na severnem Tihem morju.

2. Delni lunini mrk se prične dne 24. junija ob 10⁴⁶ in neha ob 12⁹ ter bo viden v Južni Ameriki in Avstraliji.

3. Solnčni mrk v kolobaru se prične dne 3. decembra ob 1²¹ in neha ob 7²² ter bo viden na južnem Tihem morju, v Južni Ameriki in na južnem Atlantiškem morju.

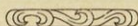
Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega, — in od Pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v gledališčih, javni plesi in bali so prepovedani: na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, presv. Rešnj. Telesa in božični dan.

Druge veselice, na pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane: zadnje tri dni velikega tedna in 24. decembra.

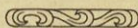

Ključ,

s katerim lahko vsakdo zvé vreme za celo leto naprej, ako le vé, kdaj se luna spremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščep ☽, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾. — Ta ključ je napravil veleučeni, slavni zvezdoslovec J. W. Heršelj, in dunajska kmet. družba ga je l. 1839. spoznala za najbolj zanesljivega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

Ob uri	Po letu	Po zimi
od 12—2 popoldne	veliko dežja	sneg in dež
od 2—4 popoldne	spremenljivo	lepo in prijetno
od 4—6 popoldne	lepo	lepo
od 6—10 zvečer	lepo ob severu ali zapadn. dež ob jugu ali jugozap.	dež in снег ob jugu ali zapadniku
od 10—12 po noči	lepo	lepo
od 12—2 po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2—4 zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4—6 zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6—10 dopoldne	spremenljivo	dež ob severozapadniku, sneg ob vzhodniku
od 10—12 opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Celo leto se razdeli na dva dela, t. j. leto in zimo; za leto velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo. — Da se na ta ključ more zanašati bolj, kakor na druge koledarje, o tem sem se že več let prepričal. B. L., župnik.

1	Torek	Novo leto. P. O., V. O.	
2	Sreda	Presv. Ime Jezus. P. O. ; osmina sv. Štefana.	
3	Četrtek	Osmina sv. Janeza evangelista.	
4	Petek	Osmina nedolžnih otrok.	
5	Sobota	Sv. Telesfor, papež, m.	☾ Zadnji krajec dne 5. ob 12:50 (sneg in dež).
1 O Modrih iz Jutrovega. Mat. 2, 1—12.			
6	Nedelja	Razglašenje Gospodovo. V. O., P. O.	
7	Pondeljek	Med osmino razglašenja Gospodovega.	
8	Torek	Med osmino.	
9	Sreda	Med osmino.	
10	Četrtek	Med osmino; bl. Egidij.	
11	Petek	Med osmino; sv. Higinij.	
12	Sobota	Med osmino.	☼ Mlaj dne 12. ob 11:36 pon. (mrzlo in vetrovno).
2 Dvanajstletni Jezus v templu. Luk. 2, 42—52.			
13	Nedelja	1. po razglašenju Gospodovem.	
14	Pondeljek	Sv. Feliks, muč.	
15	Torek	Sv. Pavel, puščavnik.	
16	Sreda	Sv. Berard in tovariši, muč. 1. r. P. O.	
17	Četrtek	Sv. Anton, opat.	
18	Petek	Sv. Petra stol v Rimu.	
19	Sobota	Sv. Marij in tov., muč.; sv. Kanut, kralj, m.	☾ Prvi krajec dne 19. ob 3:38 (lepo in prijetno).
3 O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2, 1—11.			
20	Nedelja	2. po razglaš. Gospod.: presv. Ime Jezus. P. O.	
21	Pondeljek	Sv. Neža, dev. muč.	
22	Torek	Sv. Vincencij in Anastazij, muč.	
23	Sreda	Zaroka bl. Dev. Marije.	
24	Četrtek	Sv. Timotej, škof, muč.	
25	Petek	Spreobrnjenje sv. Pavla apost.	
26	Sobota	Sv. Polikarp, škof, muč.	
4 O delavcih v vinogradu. Mat. 20, 1—16.			
27	Nedelja	1. predpepelnična: sv. družina.	☼ Ščep dne 27. ob 4:14 zjtr. (sneg in vetrovno).
28	Pondeljek	Bl. Matevž, škof, 1. r.	
29	Torek	Sv. Frančišek Saleški, šk., cerk. uč.	
30	Sreda	Sv. Hijacinta, dev. 3. r. P. O.	
31	Četrtek	Bl. Ludovika, vd. 3. r. P. O.	
Dan zraste za 1 uro 1 min. Dan je dolg 8 ur 26 min. do 9 ur 27 min.			

ZAPISNIK

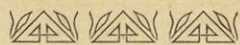
Februar

1	Petek	Bl. Andrej, sp. 1. r. P. O.	
2	Sobota	Svečnica ; V. O., P. O.	
5 Prilika o sejavcu in semenu. Luk. 8, 4—15.			
3	Nedelja	2. predp.: bl. Odorik, sp. 1. r. P. O.; sv. Blaž, šk. m.	Zadnji krajec dne 4. ob 8:52 (sneg)
4	Pondeljek	Sv. Jožef Leoniški, sp. 1. r. P. O.	
5	Torek	Sv. Peter Krstnik in tov., jap. m. 1. in 3. r. P. O.	
6	Sreda	Sv. Agata, dev. m.; sv. Doroteja, d. m.	
7	Četrtek	Bl. Anton Strokonski, sp. 1. r.	
8	Petek	Sv. Janez Matski, sp.	
9	Sobota	bl. Egidij Marija, sp. 1. r.; sv. Apolonija, d. m.	
6 Jezus ozdravi slepca. Luk. 18, 31—43.			
10	Nedelja	3. predpepel.: sv. Skolastika, dev.	Mlaj dne 11. ob 11:05 (mrzlo in vetrovno).
11	Pondeljek	Prikazanje Marije brezmadežne v Lurdu.	
12	Torek	Bl. Ivana Valeška, vdova.	
13	Sreda	† Pepelnica; sv. vstan. reda služab. Mar. P. O.	
14	Četrtek	Sv. Andrej Korzinski, šk. sp.; sv. Valentin, m.	
15	Petek	Sv. Romuald, opat; preneš. trupla sv. Ant. Pad.	
16	Sobota	Bl. Filipa Marerijska, dev. 2. r.	
7 Hudobni duh skuša Jezusa. Mat. 4, 1—11.			
17	Nedelja	1. postna: sv. Hilarij, šk. cerk. uč.	Prvi krajec dne 18. ob 1:57 pon. (mrzlo).
18	Pondeljek	Sv. Marcel, papež m.; sv. Simeon, šk. m.	
19	Torek	Sv. Konrad Pijačenski, sp. 3. r. P. O.	
20	Sreda	† Kvatre; sv. Rajmund Penafortski, sp.	
21	Četrtek	Sv. Angela Meriči, dev. 3. r. P. O.	
22	Petek	† Kvatre; sv. Marjeta Kortonska, spok. 3. r. P. O.	
23	Sobota	† Kvatre; sv. Petra stol v Antijohiji.	
8 Jezus se na gori spremeni. Mat. 17, 1—9.			
24	Nedelja	2. postna: sv. Matija, apostol.	Ščep dne 25. ob 10:35 zvč. (lepo).
25	Pondeljek	Bl. Sebastijan, sp. 1. r.	
26	Torek	sv. Ignacij, šk. m.	
27	Sreda	Bl. Janez Trijorski, m. 1. r.;	
28	Četrtek	Bl. Tomaž Korski, sp. 1. r.	
Dan zraste za 1 uro 28 min.			
Dan je dolg 9 ur 29 min. do 10 ur 57 min.			

ZAPISNIK

Blank lined page for notes.

Marec

1	Petek	Spomin sv. križevega pota. P. O., V. O.
2	Sobota	Bl. Neža Praška, dev. 2. r.

9 Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11, 14—28.

3	Nedelja	3. postna: sv. Tit, šk.
4	Pondeljek	Sv. Kazimir, sp.
5	Torek	Sv. Janez Jožef Kriški, sp. 1. r. P. O.
6	Sreda	Sv. Koleta, dev. 2. r. P. O.
7	Četrtek	Sv. Tomaž Akvinski, sp. cerk. uč.
8	Petek	Sv. Janez od Boga, sp.
9	Sobota	Sv. Katarina Bolonjska, d. 2. r. P. O.

☾ Zadnji krajec
dne 6.
ob 1:44 pon.
(mrzlo).

10 Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6, 1—15.

10	Nedelja	4. postna: sv. 40 muč.
11	Pondeljek	Sv. Frančiška Rimska, vdova.
12	Torek	Sv. Gregor, p. cerk. uč.
13	Sreda	Sv. Peter Nolasco, sp.; bl. Rogerij, sp. 1. r.
14	Četrtek	Bl. Peter Trejski, sp. 1. r.
15	Petek	Sv. Perpetua in Felicita, m.
16	Sobota	Bl. Peter Sijenski, sp. 3. r.

☼ Mlaj dne 12.
ob 8:52 zvč.
(dež in sneg).

11 Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8, 46—59.

17	Nedelja	5. postna: sv. Patricij, šk.
18	Pondeljek	Bl. Salvator, sp. 1. r.
19	Torek	Sv. Jožef , zaročnik bl. d. Mar. P. O., V. O.
20	Sreda	Bl. Janez Paremski, sp. 1. r.
21	Četrtek	Sv. Benedikt, opat.
22	Petek	Mati božja 7 žalosti; sv. Benvenut, šk. 1. r. P. O.
23	Sobota	Sv. Peter Damijan, šk., cerk. uč.

☾ Prvi krajec
dne 19.
ob 2:30 (sneg
in vihar)

12 Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21, 1—9.

24	Nedelja	6. postna: Cvetna ; sv. Gabriel, arhang. V. O.
25	Pondelj.	Veliki p.: Oznanj. bl. D. Marije. P. O., V. O.
26	Torek	Veliki torek: bl. Ricerij, sp. 1. r. V. O.
27	Sreda	Velika sreda: sv. Janez Dam., c. uč. V. O. ☺
28	Četrtek	† Vel. četrtek: bl. Marka M., sp. 1. r. R. P., V. O.
29	Petek	† Veliki petek: bl. Pavla Gámb., vd. 3. r. V. O.
30	Sobota	† Velika sobota: bl. Angela T. vd. 3. r. P. O., V. O.

☺ Ščep dne
27. ob 4:33
(lepo).

13 Jezus vstane od mrtvih. Mark. 16, 1—7.

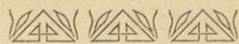
31	Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp. V. O., R. P.
----	----------------	---

Dan zraste za 1 uro 47 min.

Dan je dolg 11 ur 0 min. do 12 ur 47 min.

ZAPISNIK

☐		☐	April	☐		☐
---	--	---	----------------	---	--	---

1	Pondelj.	Velikonočni pond.: sv. Martina, dev. m.	
2	Torek	Velikonočni t.: sv. Frančišek Pavlanski, sp.	
3	Sreda	Velikon. sreda: sv. Benedikt Fil., sp. 1. r. P. O.	
4	Četrtek	Velikonočni četrtek: sv. Izidor, šk. cerk. uč. ☾	Zadnji krajec
5	Petek	Velikonočni petek: sv. Vincencij Fererijski, sp.	dne 4.
6	Sobota	Bela sobota: bl. Tomaž Toletinski, m. 1. r.	ob 2:33
(mrzlo, dež).			
14	Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20, 19—31.		
7	Nedelja	Bela ned.: bl. Marija Krescencija, d. 3. r.	
8	Pondeljek	Bl. Julijan, sp. 1. r.	
9	Torek	bl. Arhangelj, sp. 1. r.	
10	Sreda	Bl. Karel Secijski, sp. 1. r.	
11	Četrtek	Sv. Leon I., papež, cerk. uč. ☾	Mlaj dne 11.
12	Petek	El. Angelj Klavaški, sp. 1. r.	ob 5:34 zjtr.
13	Sobota	sv. Hermenegild, muč.	(dež, mrzlo).
15	Jezus dobri pastir. Jan. 10, 11—16.		
14	Nedelja	2. po veliki noči: sv. Justin, muč.	
15	Pondeljek	Sv. Ciril Aleksandrijski, šk. cerk. uč.	
16	Torek	Sv. Rafael arh. P. O. za ponov. red. oblube.	
17	Sreda	Sv. Ciril Jeruzalemski, šk. cerk. uč.	
18	Četrtek	Bl. Andrej Hibernonski, sp. 1. r. ☾	Prvi krajec
19	Petek	Bl. Konrad Askolanski, sp. 1. r.	dne 18.
20	Sobota	Bl. Leopold Gájiški, sp. 1. r.	ob 5:08 zjtr.
(dež in sneg).			
16	Jezus napove svoj odhod. Jan. 16, 16—22.		
21	Nedelja	3. p.: varstvo sv. Jožefa. P. O.; sv. Anzelm, šk.	
22	Pondeljek	Sv. Sotér in Kaj, mučenca.	
23	Torek	Bl. Egidij Asiški, sp. 1. r.	
24	Sreda	Sv. Fidelij Sigmarinski, muč. 1. r. P. O.	
25	Četrtek	Sv. Marka, evangelist.	
26	Petek	Mati božja dobrega sveta. ☾	Ščep dne 26.
27	Sobota	Bl. Jakob Ilirjski, sp. 1. r.	ob 9:05
(dež, mrzlo).			
17	Jezus objubi učencem sv. Duha. Jan. 16, 5—14.		
28	Nedelja	4. po veliki noči: bl. Lucij, sp. 3. r. P. O.	
29	Pondeljek	Sv. Peter, muč.	
30	Torek	Sv. Katarina Sijenska, dev.	
Dan zraste za 1 uro 37 min.			
Dan je dolg 12 ur 50 min. do 14 ur 27 min.			

ZAPISNIK

A series of horizontal dashed lines for writing, spanning the width of the page.

1	Sreda	Sv. Filip in Jakob, ap.	
2	Četrtek	Sv. Atanazij, šk. cerk. uč.	
3	Petek	Najdenje sv. Križa.	☾
4	Sobota	Sv. Monika, vd.; bl. Krištof Milanski, sp. 1. r.	
18 Jezus uči o moči molitve. Jan. 16, 23—30.			
5	Nedelja	5. po veliki noči: sv. Pij V., papež.	
6	Pondeljek	Prošnji pon.: sv. Janez pred lat. vrati.	
7	Torek	Proš. t.: sv. Stanislav, šk. m.; bl. Agnel Piz., sp. 1. r.	
8	Sreda	Prošnja sreda: Prikazanje sv. Mihaela, arhang.	
9	Četrtek	Vnebohod Kristusov: sv. Gregor. P. O., V. O.	
10	Petek	Osm. najd. sv. Križa; sv. Gordijan i. Epimak, m.	☾
11	Sobota	Sv. Jurij, m.; bl. Benedikt Urbin., sp. 1. r. kap. P. O.	
19 Jezus govori o pričevanju Sv. Duha. Jan. 15, 26—27, 16, 1—4.			
12	Nedelja	6. po veliki noči: sv. Nerej in Ahilej, m.	
13	Pondeljek	Sv. Peter Regalat, sp. 1. r. P. O.	
14	Torek	Bl. Frančišek Fabrijanski, sp. 1. r.	
15	Sreda	Sv. Janez de la Salle, sp.; bl. Benvenut Rec., sp. 1. r.	
16	Četrtek	Osmina Kr. Vneboh.; sv. Janez Nepomuk, m.	
17	Petek	Sv. Paškal Bajlon, sp. 1. r. P. O.	☾
18	Sobota	† Bink. sobota: sv. Feliks Kantalic., sp. 1. r. P. O.	
20 Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14, 23—31.			
19	Nedelja	Binkoštna ned.: sv. Ivo, sp. 3. r. P. O. , V. O.	
20	Pondelj.	Bink. pon.: sv. Bernardin Sijenski, sp. 1. r. P. O.	
21	Torek	Sv. Venancij, m.	
22	Sreda	† Kvatre; bl. Jan. For., m. 1. r.; bl. Humil. P. O.	
23	Četrtek	Sv. Peter Celest., p.; bl. Krišpin Vit., sp. 1. r. P. O.	
24	Petek	† Kvatre; Marija pomočnica.	
25	Sobota	† Kvatre: prenešenje trupla sv. Frančiška.	☾
21 Meni je dana vsa oblast. Mat. 28, 18—20.			
26	Nedelja	Kvaterna ned.: presv. Trojica. P. O., V. O.	
27	Pondeljek	Sv. Beda, sp. cerk. uč.	
28	Torek	Sv. Gregor VII. papež.	☾
29	Sreda	Bl. Janez Pradski, m. 1. r.; bl. Herkulan, sp. 1. r.	
30	Četrtek	Presv. Rešnje Telo. P. O., V. O.; sv. Ferd.	
31	Petek	Bl. Gerard, sp. 3. r.; bl. Felik Nikoz., sp. 1. r. P. O.	
Dan zraste za 1 uro 15 min.			
Dan je dolg 14 ur 31 min. do 15 ur 46 min.			

Zadnji krajeec
dne 3.
ob 11:26 pon.
(lepo).

Maj dne 10.
ob 2:01 (dež).

Prvi krajeec
dne 17.
ob 9:14 zvč.
(dež).

Ščep dne 25.
ob 11:32 pon.
(lepo).

ZAPISNIK

Junij

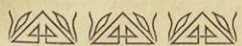
1	Sobota	Bl. Jakob Strepar, šk. 1. r.	
22	Prilika o veliki večerji. Luk. 14, 16—24.		
2	Nedelja	2. po bink.: bl. Baptista Varani, d. 2. r.	☾
3	Pondeljek	Bl. Andrej Hispelski, sp. 1. r.	
4	Torek	Sv. Frančišek Karáčola, sp.	
5	Sreda	Bl. Pacifik Ceredanski, sp. 1. r.	
6	Četrtek	Osmina presv. Reš. Telesa; sv. Norbert, šk.	
7	Petek	Presv. Srce Jezusovo. V. O., P. O.	
8	Sobota	Sv. Mar. Magd. Pačiš., d.; bl. Jernej Puči, sp. 1. r.	☉
23	Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15, 1—10.		
9	Nedelja	3. pob.: Prikaz. Mat. božje na Sv. Gori pri Gorici.	
10	Pondeljek	Bl. Jolenta, vd. 2. r.; sv. Marjeta, kraljica.	
11	Torek	Sv. Barnaba, ap.	
12	Sreda	Bl. Gvidon, sp. 1. r.	
13	Četrtek	Sv. Anton Padovanski, sp. 1. r. P. O.	
14	Petek	Sv. Bazilij, šk. cerk. uč.	
15	Sobota	Sv. Janez od sv. Fakunda, sp.; sv. Vid, m.	
24	O velikem ribjem lovu. Luk. 5, 1—11.		
16	Nedelja	4. po bink.: Mati božja vedne pomoči.	☾
17	Pondeljek	Sv. Bonifac, šk. m.	
18	Torek	Sv. Avguštin Kenteberijski, šk. sp.	
19	Sreda	Bl. Mihelina, vd. 3. r. P. O.; sv. Ger. in Prot., m.	
20	Četrtek	Osm. sv. Antona Pad. P. O.; sv. Silverij, pap. m.	
21	Petek	Sv. Alojzij, sp.	
22	Sobota	Sv. Pavlin, šk.	
25	O farizejski pravičnosti. Mat. 5, 20—24.		
23	Nedelja	5. po bink.: sv. Vincencij Pavlov, sp.	
24	Pondeljek	Rojstvo sv. Janeza Krstnika. P. O.	☉
25	Torek	Sv. Viljem, opat.	
26	Sreda	Sv. Janez in Pavel, m.	
27	Četrtek	Bl. Benvenut Evgubijski, sp. 1. r.	
28	Petek	† Sv. Leon II., papež.	
29	Sobota	Sv. Peter in Pavel , ap. V. O., P. O.	
26	Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8, 1—9.		
30	Nedelja	6. po bink.: spomin sv. Pavla, ap.	
Dan zraste do dne 22. za 17 min. in se zopet skrči do konca meseca za 4 min. — Dan je dolg 15 ur 48 min. do 16 ur 1 min.			

Zadnji krajec
dne 2.
ob 5:20 zjtr.
(dež).

Mlaj dne 8.
ob 11:03 pon.
(lepo).

Prvi krajec
dne 16.
ob 2:12 (dež).

Ščep dne 24.
ob 11:28
(lepo).

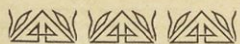

ZAPISNIK

Blank lined paper for writing, featuring horizontal dashed lines.

☐ ☐		Julij		☐ ☐
1	Pondeljek	Presv. Rešnja Kri.	☾	Zadnji krajec
2	Torek	Obiskovanje Marije Device. V. O.		dne 1.
3	Sreda	Sv. Julijana, dev.		ob 9·22 (spre-
4	Četrtek	Sv. Antonin, šk.		menljivo).
5	Petek	Sv. Ciril in Metod, škofa.		
6	Sobota	Osmina sv. Petra in Pavla.		
27 O lažnivih prerokih. Mat. 7, 15—21.				
7	Nedelja	7. po bink.: sv. Lovrenec Brindiški, sp. 1. r. P. O.		
8	Pondeljek	Sv. Elizabeta Portugaljska, vd. 3. r. P. O.	☼	Mlaj dne 8.
9	Torek	Sv. Nikolaj in drugi gorkum. m. 1. r. P. O.		ob 9·22 (spre-
10	Sreda	Sv. 7 bratov mučencev.		menljivo).
11	Četrtek	Sv. Anton Marija Čakarija, sp.		
12	Petek	Sv. Mohor in Fortunat, mučenca.		
13	Sobota	Sv. Anaklet, p. m.		
28 O krivičnem hišniku. Luk. 16, 1—9.				
14	Nedelja	8. po bink.: sv. Bonaventura, šk. cerk. uč. P. O.		
15	Pondeljek	Bl. Angelina Maršanska, vd. 3. r. P. O.		
16	Torek	Mati božja Karmelska.	☾	Prvi krajec
17	Sreda	Sv. Aleš, sp.		dne 16.
18	Četrtek	Bl. Simon Lipniški, sp. 1. r.		ob 7·25 (spre-
19	Petek	Bl. Janez Dukelski, sp. 1. r.		menljivo).
20	Sobota	Sv. Hijeronim Emilijan, sp.; sv. Marjeta, d. m.		
29 Jezus se joče nad Jeruzalemom. Luk. 19, 41—47.				
21	Nedelja	9. po bink.: osmina sv. Bonaventure.		
22	Pondeljek	Sv. Marija Magdalena, spokornica.		
23	Torek	Sv. Apolinarij, šk. m.	☼	Ščep dne 23.
24	Sreda	Sv. Franč. Solan, sp. 1. r. P. O.; sv. Kristina, d. m.		ob 9·35 pon.
25	Četrtek	Sv. Jakob, ap.; sv. Krištof, m.		(lepo).
26	Petek	Sv. Ana, mati bl. dev. Marije.		
27	Sobota	Bl. Kunigunda, d. 2. r.; bl. Magdalena, d. 2. r. P. O.		
30 O farizeju in cestninarju. Luk. 18, 9—14.				
28	Nedelja	10. po bink.: sv. Nazarij in drugi, m.		
29	Pondeljek	Sv. Marta, dev.		
30	Torek	Sv. Kamil, sp.	☾	Zadnji krajec
31	Sreda	Sv. Ignacij Lojolski, sp.		dne 30.
Dan se skrči za 55 minut. Dan je dolg 16 ur 1 min. do 15 ur 3 min.				
ob 2·14 (dež).				

ZAPISNIK

Blank lined page for notes.

Avgust

1	Četrtek	Sv. Peter v verigah.
2	Petek	Posvečenje cerkvice porcijunkule. P. O.
3	Sobota	Sv. Alfonz Marija Ligvorij, šk. cerk. uč.

31 Jezus ozdravi gluhonemega. Mark. 7, 31—37.

4	Nedelja	11. po bink.: Sv. Dominik, P. O.
5	Pondeljek	Sv. Marija Snežnica; bl. Cik, sp. 1. r.
6	Torek	Spremenenje Kristusovo.
7	Šreda	Sv. Kajetan, sp.; sv. Donat, šk.
8	Četrtek	Sv. Cirijak in drugi, m.
9	Petek	Bl. Janez Alvernski, sp. 1. r.
10	Sobota	Sv. Lovrenc, mučenik.

32 O usmiljenemu Samarijanu. Luk. 10, 23—37.

11	Nedelja	12. pob.: Osm. sv. Dom.; sv. Tibur. in Suzana, m.
12	Pondeljek	Sv. Klara, dev. 2. r. P. O. , V. O.
13	Torek	Bl. Peter Molijanski, sp. 1. r.
14	Šreda	† Bl. Sanktes, sp. 1. r.
15	Četrtek	Vnebovzetje bl. dev. Marije. V. O., P. O.
16	Petek	Sv. Joahim, oče bl. dev. Marije.
17	Sobota	Sv. Rok, sp. 3. r. P. O.

33 Jezus ozdravi deset gobavih. Luk. 17, 11—19.

18	Nedelja	13. po bink.: sv. Helena, cesarica.
19	Pondeljek	Sv. Ludovik, škof, 1. r. P. O.
20	Torek	Sv. Bernard, opat.
21	Šreda	Sv. Ivana Frančiška, vd.
22	Četrtek	Marijino sedmero veselje. V. O., P. O.
23	Petek	Sv. Filip Benicij, sp.
24	Sobota	Sv. Jernej, ap.

34 O božji previdnosti. Mat. 6, 24—33.

25	Nedelja	14. pob.: sv. Ludovik, kr., sp. 3. r. V. O., P. O.
26	Pondeljek	Sv. Hijacint, sp.
27	Torek	Sv. Jožef Kalasancij, sp.; bl. Timotej, sp. 1. r.
28	Šreda	Sv. Avguštin, šk. cerk. uč.
29	Četrtek	Obglavljenje sv. Janeza Krstnika.
30	Petek	Sv. Roza Limanska, dev.
31	Sobota	Sv. Rajmund nerojen, sp.

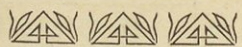
Dan se skrči za 1 uro 34 minut.
Dan je dolg 15 ur 3 min. do 13 ur 29 min.

Mlaj dne 6.
ob 9:30 pon.
(spremenljivo).

Prvi krajec
dne 15.
ob 0:16 pon.
(lepo).

Ščep dne 22.
ob 6:02 (spremenljivo).

Zadnji krajec
dne 28.
ob 8:27 pon.
(spremenljivo).

ZAPISNIK

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

September

35 Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7, 11–16.

1	Nedelja	15. pob.: angelska. P. O.; bl. Izabela, d. 2. r.
2	Pondeljek	sv. Štefan, kralj ogrski, sp.
3	Torek	Bl. Janez in Peter, m. 1. r.
4	Sreda	Sv. Roza Viterbska, d. 3. r. P. O.
5	Četrtek	Bl. Gentilij, m. 1. r.
6	Petek	Bl. Vincencij, sp. 1. r.
7	Sobota	Sv. Lovrenc Justinijan, šk.

● Mlaj dne 5.
ob 11:44
(veliko dežja).

36 Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14, 1–11.

8	Nedelja	16. pob.: rojstvo bl. d. Marije. V. O., P. O.
9	Pondeljek	Bl. Serafina, vd. 3. r.
10	Torek	Sv. Nikolaj Toletinski, šk.
11	Sreda	Bl. Bonaventura Barcelonski, sp. 1. r.
12	Četrtek	Presv. Ime Marija. P. O.
13	Petek	Bl. Apolinarij in drugi, japon. m. 1. in 3. r.
14	Sobota	Povišanje sv. Križa.

Prvi krajec
dne 13.
ob 4:02
(lepo).

37 O največji zapovedi. Mat. 22, 34–46.

15	Nedelja	17. po bink.: Mati božja 7 žalosti.
16	Pondeljek	Sv. Kornelij in Ciprijan, šk. muč.
17	Torek	Vtisnjenje ran sv. Frančiška. P. O. , V. O.
18	Sreda	† Kvatre; sv. Jožef Kupertinski, sp. 1. r. P. O.
19	Četrtek	Sv. Januarij in drugi, muč.
20	Petek	† Kvatre; sv. Evstahij in drugi, muč.
21	Sobota	† Kvatre; sv. Matevž, ap.

☺ Ščep dne 20.
ob 2:01
(dež).

38 Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9, 1–8.

22	Nedelja	18. po bink.: sv. Tomaž Vilanovski, šk.
23	Pondeljek	Najdenje trupla sv. Klare.
24	Torek	Sv. Pacifik, sp. 1. r. P. O.
25	Sreda	Bl. Dev. Marija odkupljenja.
26	Četrtek	Bl. Lucija Kalatagironska, d. 3. r.
27	Petek	Sv. Elcearij, sp. 3. r.
28	Sobota	Bl. Bernardin Feltrski sp.

☾ Zadnji krajec
dne 27.
ob 5:39 zjtr.
(dež).

39 Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22, 1–14.

29	Nedelja	19. po bink.: sv. Mihael, arhang. P. O.
30	Pondeljek	Sv. Hijeronim, sp. 1. r.

Dan se skrči za 1 uro 38 min.
Dan je dolg 13 ur 25 min. do 11 ur 47 min.

ZAPISNIK

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

	Oktober	
---	---------	---

1	Torek	Bl. Ludovika Savojska, vd. 2. r.	
2	Sreda	Sv. Janez Gvalbert, opat.	
3	Četrtek	(Post za 3 redove sv. Franč.): sv. Koz. i. Damij., m.	
4	Petek	Sv. Frančišek Serafinski, V. O., P. O.	
5	Sobota	Bl. Janez Pinski, sp. 1. r.; sv. Placid in tov., m., ☸	
40 Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4, 46—53.			
6	Nedelja	20. pob., rožnovenska: sv. Marija Fr., d. P. O.	
7	Pondeljek	Sv. Henrik, cesar.	
8	Torek	Sv. Brigita, vd.	
9	Sreda	Sv. Dijonizij in drugi, m.	
10	Četrtek	Sv. Frančišek Borgija, sp.	
11	Petek	Osmina sv. Frančiška Serafinskega. P. O.	
12	Sobota	Sv. Serafin, sp. 1. r. P. O.	
41 Prilika o kraljevem obračunu. Mat. 18, 23—35.			
13	Nedelja	21. pob.: Sv. Daniel in drugi, m. 1. r. P. O. ☸	
14	Pondeljek	Sv. Kalist, pap. m.	
15	Torek	Sv. Terezija, d.	
16	Sreda	Sv. Venčeslav, m.	
17	Četrtek	Sv. Hedviga, vd.	
18	Petek	Sv. Luka, evangelist.	
19	Sobota	Sv. Peter Alkantarski, sp. 1. r. P. O. ☸	
42 Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22, 15—21.			
20	Nedelja	22. p.: Posvečenje cerkva 3 redov sv. Franč.	
21	Pondeljek	Sv. Uršula in druge, dev. m.	
22	Torek	Bl. Ladislav, sp. 1. r.	
23	Sreda	Sv. Janez Kapistran, sp. 1. r. P. O.	
24	Četrtek	Sv. Edvard, kralj.	
25	Petek	Bl. Frančišek Kalderolski, sp. 1. r.	
26	Sobota	Sv. Lin, papež, m. ☸	
43 Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9, 18—26.			
27	Nedelja	23. po bink.: sv. Brunon, sp.	
28	Pondeljek	Sv. Simon in Juda, apost.	
29	Torek	Bl. Pavla Mantuvanska, d. 2. r.	
30	Sreda	Bl. Teofil, sp. 1. r.	
31	Četrtek	† Bl. Tomaž Florentinski, sp.	
Dan se skrči za 1 uro 42 min. Dan je dolg 11 ur 43 min. do 10 ur 1 min.			

Mlaj dne 5.
ob 4:05 zjtr.
(dež).

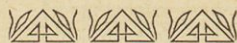
Prvi krajec
dne 13.
ob 6:00 (dež).

Ščep dne 19.
ob 10:35 pon.
(lepo).

Zadnji krajec
dne 26.
ob 6:35 zvč.
(lepo).

ZAPISNIK

Blank lined paper for writing, featuring horizontal dotted lines.

November

1	Petek	Vsi Svetniki. V. O.	
2	Sobota	Spomin vernih duš. P. O. kakor na porcij.	
44 O Gospodovi ladjici. Mat. 8, 23—27.			
3	Nedelja	24. po bink.: zahvalnica. ☀	Mlaj dne 3. ob 10:02 pon. (lepo).
4	Pondeljek	Sv. Karol Borom., šk.; oblet. rajnih sobratov.	
5	Torek	Bl. Rajnerij, sp. 1. r.; bl. Hel. Anzelm., d. 2. r.	
6	Sreda	Bl. Felicija Medska, d. 2. r.	
7	Četrtek	Bl. Bernardin Foški, sp. 1. r.	
8	Petek	Osmina Vseh svetnikov.	
9	Sobota	Posvečenje bazilike sv. Zveličarja v Rimu.	
45 O dobrem semenu. Mat. 13, 24—30.			
10	Nedelja	25. po bink.: sv. Andrej Avelinski, sp.	Prvi krajec dne 11. ob 5:46 (lepo).
11	Pondeljek	Sv. Martin, škof. ☾	
12	Torek	Sv. Didak, sp. 1. r. P. O. ; bl. Janez Pačiški, sp.	
13	Sreda	Sv. Martin, papež, m.	
14	Četrtek	Bl. Gabriel Feréti, sp. 1. r.; bl. Nik. Tav., m. 1. r.	
15	Petek	Sv. Gertruda, d.	
16	Sobota	Sv. Neža Asiška, d. 2. r. P. O.	
46 O gorčičnem zrnu. Mat. 13, 31—35.			
17	Nedelja	26. po bink.: Bl. Solomea, d. 2. r.	Ščep dne 18. ob 8:33 (dež in sneg).
18	Pondeljek	Posvečenje cerkve sv. Petra in Pavla v Rimu. ☺	
19	Torek	Sv. Elizabeta, patrona 3. reda. P. O. , V. O.	
20	Sreda	Sv. Feliks Valeški, sp.	
21	Četrtek	Darovanje bl. Dev. Marije. V. O.	
22	Petek	Sv. Cecilija, d. m.	
23	Sobota	Sv. Klemen, papež, m.	
47 O grozoti razdejanja. Mat. 24, 15—35.			
24	Nedelja	27. po bink.: Sv. Janez Kriški, sp.	Zadnji krajec dne 25. ob 11:25 (dež).
25	Pondeljek	Sv. Katarina, d. m. V. O. ☾	
26	Torek	Sv. Leonard Portomavriški, sp. 1. r. P. O.	
27	Sreda	bl. Delfina, d. 3. r. P. O.	
28	Četrtek	Sv. Jakob Marški, sp. 1. r. P. O.	
29	Petek	Vsi svetniki treh redov sv. Franč. P. O.	
30	Sobota	Sv. Andrej, ap.	
Dan se skrči za 1 uro 16 min. Dan je dolg 9 ur 57 min. do 8 ur 41 min.			

ZAPISNIK

A series of horizontal dashed lines for writing, spanning the width of the page.

December

48

O poslednji sodbi. Luk. 21, 25–33.

1	Nedelja	1. adventna: sv. Eligij, šk.; sv. Natalija
2	Pondeljek	Sv. Bib., d. m.; spomin vseh rajnih 3 r. sv. Fr. P. O.
3	Torek	Sv. Frančišek Ksaverij, sp. ☸
4	Sreda	Sv. Peter Krizolog šk., cerk. uč.; sv. Barb. d. m.
5	Četrtek	Bl. Humil, sp. 1. r.
6	Petek	Sv. Nikolaj šk.
7	Sobota	Sv. Ambrož, šk. cerk. uč.

Mlaj dne 3.
ob 4:19
(lepo).

49

Janez Krstnik v ječi. Mat. 11, 2–10.

8	Nedelja	2. adv.: Brezm. spoč. Mar. Dev. P. O., V. O.
9	Pondeljek	Sv. Silvester, opat; bl. Ivanka Sijenska, d. 3. r.
10	Torek	Prenesenje hišice bl. dev. Marije.
11	Sreda	Sv. Damaz, papež. ☸
12	Četrtek	Najdenje trupla sv. Frančiška.
13	Petek	Sv. Lucija, d. m.
14	Sobota	Sv. Gregor, čudodelnik, šk.

Prvi krajec
dne 11.
ob 3:31 zjtr.
(dež in sneg).

50

Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1, 19–28.

15	Nedelja	3. adventna: Osm. Brezm. spoč. bl. dev. Marije.
16	Pondeljek	Sv. Evzebij, šk. m.
17	Torek	Bl. Marjeta Kolumenska, d. 2. r. ☸
18	Sreda	† Kvatre; Pričakovanja poroda bl. d. Marije.
19	Četrtek	Bl. Konrad, sp. 1. r.
20	Petek	† Kvatre; sv. Jozafat, šk. m. P. O.
21	Sobota	† Kvatre; sv. Tomaž, ap.

Ščep dne 17.
ob 8:18 pon.
(sneg in dež).

51

Janez Krstnik poklican v prorokovanje. Luk. 3, 1–6.

22	Nedelja	4. adventna, kvaterna: Bl. Hugolin, pušč. 3. r.
23	Pondeljek	Bl. Nikolaj Faktor, sp. 1. r.
24	Torek	† Božična vigilijs.
25	Sreda	Božič. Rojstvo Gospodovo. R. P., V. O. ☸
26	Četrtek	Sv. Štefan, m.
27	Petek	Sv. Janez Ev., apost.
28	Sobota	Nedolžni otroci.

Zadnji krajec
dne 25.
ob 7:11
(sneg)

52

Simeon in Ana oznanujeta Gospoda. Luk. 2, 33–40.

29	Nedelja	Ned. pred Nov. letom: sv. Tomaž, šk. m.
30	Pondeljek	Med božično osmino.
31	Torek	Sv. Silvester, papež.

Dan se skrči do dne 22. za 20 min. in zopet zraste do konca meseca za 5 min. -- Dan je dolg 8 ur 40 min. do 8 ur 25 min.

P. O. pomeni popolni odpustek za vse v cerkvah treh redov sv. Frančiška.
P. O. pomeni popolni odpustek samo za ude treh redov sv. Frančiška.
V. O. pomeni vesoljno odvezo za 1., 2. in 3. red.
R. P. pomeni rimsko postajo s popolnim odpustkom.

ZAPISNIK

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Najvažnejše poštne določbe.

Veljavne od 1. oktobra 1916.

A. Pristojbine pri oddaji.

Pisma. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno-Herc. ter v Nemčijo in Bolgarijo do 20 g 15 h, do 40 g 20 h, in tako naprej za vsakih 20 g 5 h več. — V inozemstvo: do 20 g 25 h; za vsakih nadaljnih 20 g 15 h več. — Teža neomejena.

Dopisnice. Poštne (uradne) 8 h (v inoz. 10 h), druge (razglednice) 10 h.

Tiskovine. A. Navadne do 50 g 3 h navadne do 100 g 6 h, in tako naprej za vsakih 50 g 3 h. (V inozemstvo za vsakih 50 g 5 h). B. Nujne (je treba označiti z nujnostno znamko) do 50 g 5 h, do 100 g 8 h, in tako naprej za vsakih 50 g 3 h. (V inoz. ni dovoljeno.) Dopustna teža 2 kg. Nefrankirane se ne odpošiljajo.

Poslovni (trgovski) papirji. Za vsakih 50 g 5 h, najmanj pa 25 h. (V inoz.: kakor v avstr. prometu.) Dopustna teža 2 kg. Nefrankirani se ne odpošiljajo.

Blagovni vzorci. Za vsakih 50 g 5 h najmanj pa 10 h. Dopustna teža 500 g (v Ogrsko in v inoz. 350 g). Nefrankirani se ne odpošiljajo.

Vrednostna (denar.) pisma. A. Poština kakor za priporočeno pismo enake teže. (V inoz.: kakor vavstrijskem prometu.) B. Zavarovalnina: v Avstrijo za vsakih 300 K ali del tega 5 h, v Ogrsko, Bosno-Hercegovino, Nemčijo 10 h. Skupno za eno pismo najmanj 60 h. — (V inoz. zavarovalnina za vsakih 300 frank. = 288 K 15 do 25 h.

Zavoji (paketi). V Avstrijo: a) za težo: do 1 kg K —60, do 5 kg K —80, „ 10 „ „ 2—, „ 15 „ „ 3—, do 20 kg K 4—; b) za vrednost: za vsakih 300 K ali del tega 5 h, najmanj pa 10 h. Nefrankirani zavoji 20 h več. — V Ogrsko, Bosno in Hercegovino:

do 5 kg K —80, do 10 kg K 2—, do 15 kg K 3—, do 20 kg K 4—. Za vrednost: za vsakih 300 K ali del tega 10 h. Se mora frankirati. — V Nemčijo: do 5 kg 80 h, nad 5 kg do 20 kg različno po deželah. Za vred.: za vsakih 300 K ali del tega 10 h. Se mora frankirati. — V inoz.: do 5 kg 125 do 250 h. Za vred.: Za vsakih 300 frankov ali del tega 16 do 28 h.

Poštne nakaznice. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno in Hercegovino: do 50 K 20 h, do 100 K 25 h, do 150 K 30 h, in tako naprej za vsakih 50 K 5 h do 1000 K. — V Nemčijo in inozemstvo: do 50 K 25 h, do 100 K 50 h, in tako naprej za vsakih 50 K 25 h do 500 mark = 500 frankov.

Poštni nalogi. A. Poština kakor za priporočeno pismo enake teže. B. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno in Hercegovino: predložilna pristojbina 10 h do 1000 K. — V Nemčijo: do 500 mark. — V inoz.: v veljavi prejemne dežele do 1000 K.

Poštna povzetja. A. Poština kakor za enako pošiljatev brez povzetja. B. V Avstrijo, Ogrsko, Bosno in Hercegovino: predložilna pristojbina 10 h do 1000 K. Se morajo frankirati. — V Nemčijo: do 500 mark. Se morajo frankirati. — V inoz.: v veljavi prejemne dežele do 1000 K.

B. Druge pristojbine.

Za priporočitev (rekomandiranje) 25 h, za povratnico, prejemno potrdilo 25 h, za poizvedovalno pismo (reklamacijo) 25 h, za odjavo, da se zavoji ni mogel dostaviti 25 h, za nujno (ekspres) dostavljene zavoje v Ogrsko 1 K, v Avstriji, Bosni-Hercegovini, Nemčiji in inozemstvu 50 h, za vsake druge pošiljatev v Avstriji 30 h, (izven poštne kraja) K 1-50, za vsake druge pošiljatev v Ogrsko 60 h, v druge države 30 h.

Dostavnina. Za zavoje brez razločka teže, brez ali do 1000 K vrednosti 20 h, za vrednostno pismo za vsakih 1000 K ali del tega 10 h, za nakaznico do 10 K 5 h, za nakaznico nad 10 K do 1000 K 10 h, za obvestitev (aviso) denarnega pisma ali zavoja 5 h.

Najemnina. Za poštni predal za pisma mesečno K 2 do K 3—, za poštni predal za denar ali zavoje K 5—.

C. Razne določbe.

Naslov pri vseh pošiljkatih naj bo jasen in natančen glede prejemnika, prejemne (zadnje) pošte in dežele.

Svetujemo tudi pošiljavcu, svoje ime z enako natančnostjo zapisovati na vseh pošiljkatih.

Pisma naj ne presegajo navadne oblike; večje zavitke je treba prevezati.

Dopisnice, ki nimajo uradne oblike, spadajo med pisma.

Dopisnice - razglednice brez pisemenih sporočil in dopisnice - čestitke ob novem letu in božiču z največ 5 pisanih besed je dovoljeno frankirati kakor tiskovine.

Tiskovine. Kot tiskovine po znanih pristojbinah se dopuščajo: knjige, slike, karte, objave itd., tiskane, kamno-pisane in fotografirane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakoršnih pisanih prilog ali dostavkov. Dovoljeno je pri cenikih ročno vpisovanje cen in podpisovanje imen; pri korekturnih polah so dovoljeni korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopolis.

Na vabilih se sme vpisati dan, ura in namen shoda.

Opomba. Med vojnim časom nasvetujemo p. n. strankam, da pri pošiljkatih v inozemstvo povprašajo poprej za dotična določila pri domačem poštnem uradu.

Vsa pisma se morajo odprta oddajati.

Na vizitkah je dovoljeno izraziti čestitko, sožalje itd., toda kvečjem s 5 besedami.

Tiskovine na okroglo zavite se ne morejo priporočiti ali kot nujne oddati.

Nujnostna znamka po 2 h velja samo na tiskovinah.

Poslovni (trgovski) **papirji**, to so: stara zasebna ali uradna pisma, uradne listine, listi, računi, delavske knjižice, šolski zvezki itd., se morajo oddati odprto in ne smejo vsebovati nobenega dopisovanja.

Vrednostna pisma se smejo zavijati v pisemske ovitke. Zasebniki smejo taka pisma, če vsebujejo tuzemske bankovce v večji vrednosti kakor 1200 K, oddajati tudi odprto, za kar se vrednostna pristojbina za vsakih 1200 K zviša za 10 h.

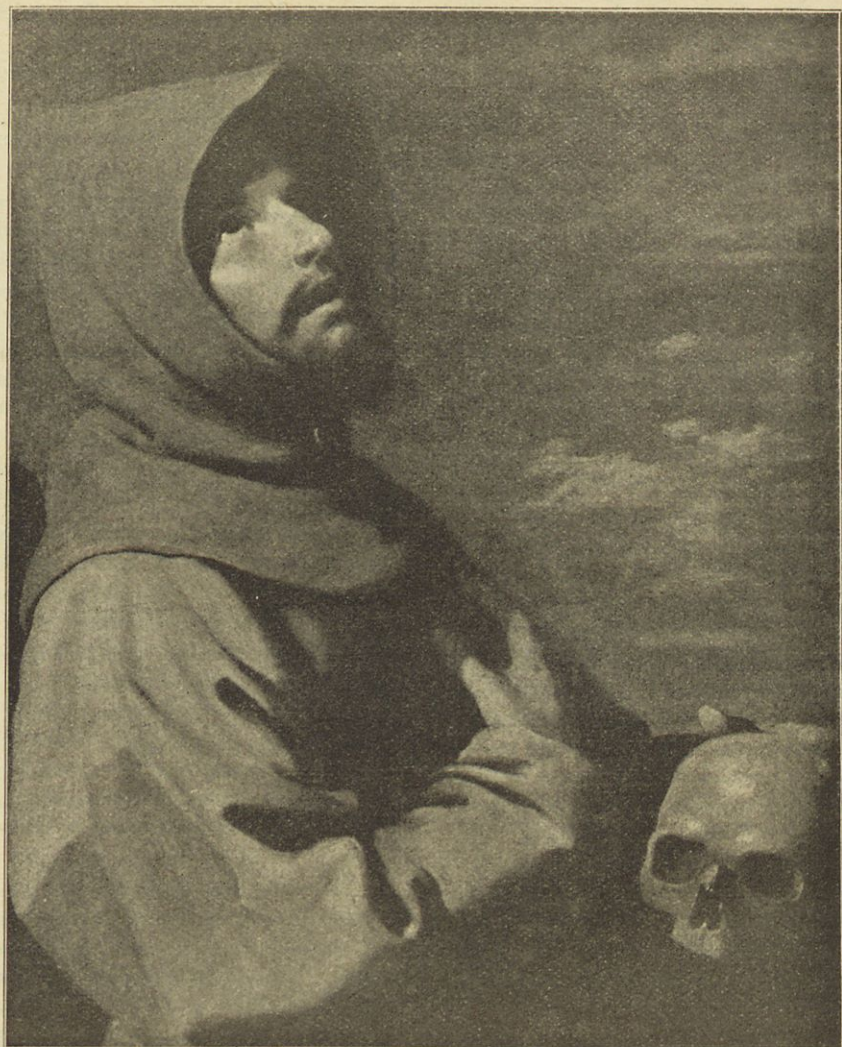
S poštanim nalogom se more pošiljati samo ena terjatvena listina, vendar se smatra več obrestilnic iste vrste vrednostnih papirjev za eno listino.

Zavoji se morajo vsebini primerno v debeli papir ali platno zaviti in povezati, zabojski trdno zabiti ali zapreti, da se ne more brez sile do vsebine in da se vsebina sama ne poškoduje. Za obsežne zavoje se računa polovica težne pristojbine več. Pri vrednosti nad 600 K se zahteva zadostno število pečatov.

Za zavoje do 5 kg teže imajo glavna in večja mesta, kakor Celovec, Gorica, Ljubljana, Maribor, Gradec, Trst, Rovinj in Pulj s kraji do 50 km oddaljenimi ugodnost znižane težne pristojbine, t. j. 60 h.

Reklamacije so poštnine proste. Biti morajo odprte in ne smejo imeti drugih opazk, kakor naslov prejemnika, in kaj reklamira. Na naslovni strani naj se napiše: reklamacija.

SV. FRANČIŠEK ASIŠKI

ustanovnik

treh serafinskih redov.

Spričevanje zgodovine o III. redu.

P. SALVATOR ZOBEC.

Tretji red je tako stara vstanova v sv. cerkvi, da bi ga moral dobro poznati vsak kristijan. Toda pozna ga večina le po imenu, ne pa po njegovih zaslugah in blagodejnem vplivu, ki ga ima na posamezne osebe in na versko življenje. Dobrim v spodbudo, nasprotnikom v pojasnilo, nevednim v poduk naj veljajo te vrstice iz zgodovine tretjega reda.

Tretji red je ustanovil sv. Frančišek Asiški, imenovan tudi Serafinski, okoli leta 1220. To vstanovo je Rim odobril in potrdil vodilo tretjega reda ustmeno v letih 1221. in 1228. Slovesno ga je pa odobril in potrdil iznova Nikolaj IV. s papeškim pismom leta 1289. Tretji red je torej blizu sedemsto let stara cerkvena vstanova. Pri tako starih napravah je pa treba vprašati le zgodovino, da spoznamo iz nje vrednost, korist ali škodo teh vstanov.

Kaj pravi zgodovina o tretjem redu? Kakšno spričevalo mu daje v teku sedmih stoletij?

Zgodovina pravi, da je tretji red ustanovil mož, ki je imel silno globok pogled v človeško dušo in serafinsko ljubezen do Boga in do trpečih ljudi. Celo gobove je objemal, jih poljuboval in jim stregel. Vse je skušal pridobiti za dobro stvar, slehernega je hotel osrečiti, nikogar ni izključil iz ljubečega srca, nikogar odbijal. Še roparje, ki so ga napadli, je vabil, naj se oklenejo poštenega življenja in turškega sultana je šel učiti pot krščanske pravičnosti. Vse je imel za brate in sestre. Nihče ni bil tako nizek in zapuščen, da se mu ne bi bil približal z ljubeznjivo prijaznostjo, nihče tako visok, da bi se bil strašil stopiti predenj s ponižno krotkostjo. Med berače se je mešal in je delil z njimi

izprošeno miloščino, pred papeža in kardinale je ponižno stopil in prosil dušne in telesne podpore za vboge ljudi. Vsem je bil vse, le za se ni zahteval ničesar. Ta mož, ki je s svojo serafinsko ljubeznijo oklepal vse, je sv. Frančišek Asiški, ki je iz ljubezni do ljudi vstanovil tretji red za ljudi živeče med svetom. Tako plemenitega vstanovitelja se ni treba sramovati. Tretji red je torej po njem svet, plemenit, vzvišen v svojem začetniku.

V začetku razvijanja in v svojem razširjanju je zrastel tretji red v velikansko drevo, ki je razprostiralo svoje veje po celem svetu. Dvajset let po vstanovitvi je pisal kancler (Peter della Vigna) brezbožnega cesarja Friderika II.: „Manjši bratje in pridigarji so se v sovraštvu dvignili proti nam. Javno so grajali naše življenje in naše delo; naše pravice so zaničevali in naš vpliv vničevali. Da bi našo moč popolnoma strli, so vstanovili dve novi bratovščini, v kateri sprejemajo osebe vsakega stanu, moške in ženske. Vsi hitijo in se dajejo sprejeti in komaj je še nekaj oseb, katerih imena niso vpisana.“¹ Tako je tožil nasprotnik v začetku vstanovitve tretjega reda boječ se velikega vpliva nove Frančiškove vstanove.

In pristopali niso v tretji red samo ljudje nižjih stanov, tudi iz višjih krogov so se ga oklepali v obilnem številu. Tako se imenuje prvi tretjerednik trgovec bl. Lukezij in njegova žena Bonadona; Roland, grof iz Kluzija; Matej, oče papeža Nikolaja III.; Jernej, odvetnik rimske kurije; bl. Viridijana; Pika, mati sv. Frančiška. Od kraljevih rodovin so znana imena sv. Elizabete, hčere ogrskega kralja Andreja II. in deželne grofinje turingijske; sv. Ludovika IX. francoskega kralja; sv. Ferdinanda III., kralja Kastilije in več drugih. V kako obilnem številu so se pridruževali tretjemu redu preprosti ljudje nam priča že imenovani Peter, kancler Friderika II., ki je pisal: „Vsi hitijo in se dajejo sprejeti in komaj je še nekaj oseb, katerih imena niso vpisana.“ Papež Gregor IX. piše v nekem pismu: „Mnogi so zapustili nečimernost sveta in so se odločili skesanega srca in v duhu ponižnosti delati pokoro.“ „Mnogoštevilni so in svetijo drugim z zgledom popolnosti.“

Zgodovinar Vading² piše v letu 1289: „Tretji red, ki ga je Frančišek ustanovil, je cvetel na čudovit način. Mnogo odličnih mož in knezov je sprejelo obleko tega reda. Z veliko gorečnostjo

¹ Tischler: Handbuch zur Leitung des Dritten Ordens 1912. str. 23.

² Annales Tom. 5.

izpolnujejo postave in so jim dragevolje podložni. Bogate sadove je rodila ta vstanova v svetih osebah obeh spolov.“

V 16. stoletju je bil III. red v mnogih krajih skoraj popolnoma pozabljen, tako na Španskem, na Nemškem, in tudi po drugih krajih. Zakaj? V določilih generalnega zbora je pisano: „Po nemarnosti naših bratov je III. red tako opešal, da se zdi, da je v mnogih pokrajinah vgasnil. Želimo pa, naj ta red zopet dobi prejšnjo bliščobo in prinaša sadove, ki jih je Frančišek od njega pričakoval. Bratje (prvega reda) posebno pa pridigarji in spovedniki, naj se zanj bolj zavzamejo ... Zato zapovemo pod kaznijo izgube vseh služb ... naj se v mestih in krajih, kjer so naši samostani in v njim bliže ležečih mestih in krajih tretji red vpelje, širi in pospešuje.“ Ta zapoved je rodila dobre sadove. V Madridu na Španskem je štel III. red l. 1689. 25.000 tretjerednikov, mnogi od njih so bili iz najvišjih stanov. Pri neki procesiji na čast sv. Frančišku je bilo videti 80 španskih velikašev v obleki tretjega reda, nad katero so nosili red zlatega runa. V zapadni Indiji so našli v letu 1686. okoli 118.000 tretjerednikov. Tudi na Japonskem jih je moralo biti precejšnje število, ker jih je bilo med 26 materniki, ki so leta 1897. svojo kri prelili za sv. vero, 17 iz tretjega reda.

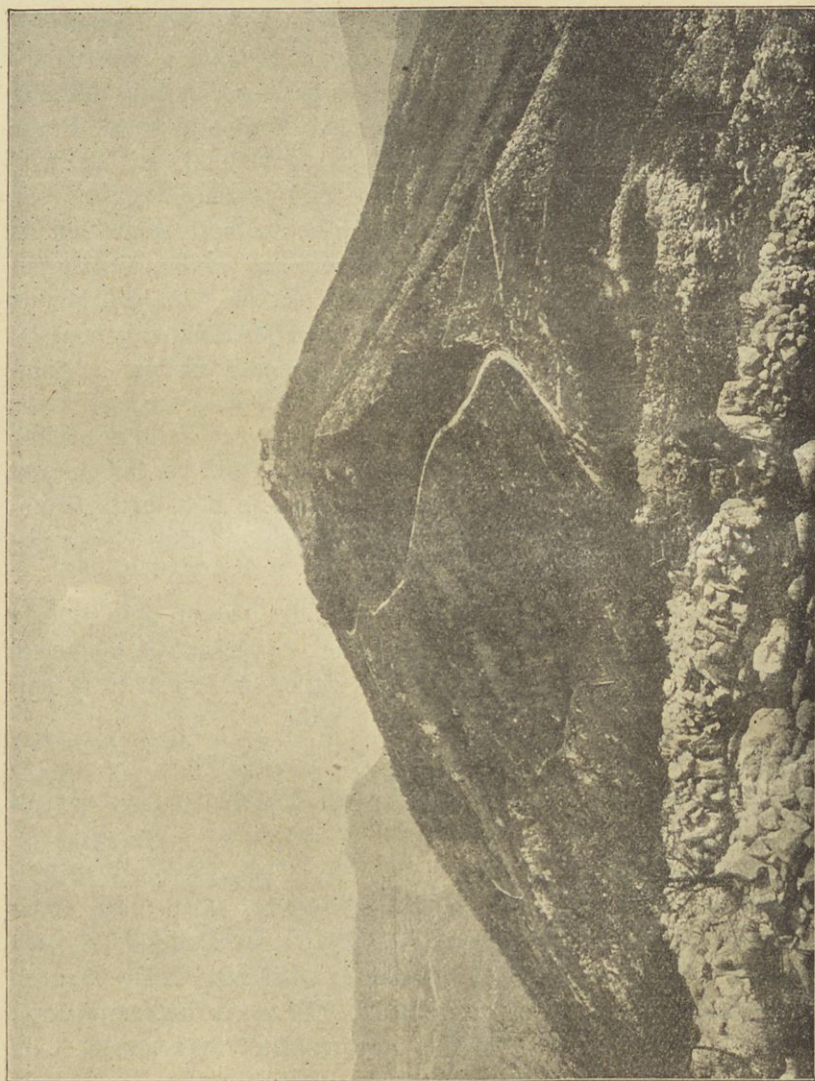
Redovni zapisniki naštevajo okoli 140 kronanih glav tretjega reda in redovni zgodovinar Vading piše, da je bilo v njegovem času (v prvi polovici 17. stoletja) 60 princev iz kraljevih in najvišjih plemenitaških rodovin v tretjem redu.

Naj sledijo tu nekatera imena tretjerednikov:

1. Cesarji in cesarice: Rudolf Habsburški in njegova žena Ana; Karol IV., češki kralj in rimski cesar; Karol V., njegova žena Izabela in njegova hči Marija, žena cesarja Maksimilijana II.; Leopold I. s svojo ženo Eleonoro.

2. Kralji in kraljice: Ludovik VIII., sv. Ludovik IX., oba francoska kralja in njuni ženi Blanka in Marjeta; Marija Terezija iz Avstrije, žena franc. kralja Ludovika XIV.; sv. Ferdinand, kralj Kastilije; španski kralj Filip III.; portugalska kralja Sančo II. in Janez IV. s svojima ženama; poljski kralj Kazimir IV.; ogrski kralj Bela IV., brat sv. Elizabete; sicilski kralj Karol II.

3. Knezi in kneginje: Amadej iz Savoje; blažene: Agneza Češka, Kunigunda Poljska, Saloma Gališka; Elizabeta in Mafaljša, kneginji portugalski.

Sv. Gora. Pogled od severo - zahodne strani.

4. Imenitni možje: Krištof Kolumb, ki je odkril Ameriko; slavna pesnika Dante in Kalderon; Ludovik Galvani, imeniten fizik; umetniki: Torkvato Taso, Petrarka, Džoto (Giotto), Murilo, Rafael, Mihelandželo, in znani glasbenik Palestrina.

5. Iz novejšega časa: zadnji štirje papeži: Pij IX., Leon XIII., Pij X., Benedikt XV.; mnogo kardinalov, med njimi Newman in Maning; veliko škofov; predsednik republike Ekvador plemeniti Garča Moreno (umorjen 1875. l.)

To so samo imena nekaterih tretjerednikov in tretjerednic, ki sem jih navedel onim, ki so mnenja, da so v tretjem redu samo stare ženice. Tudi te so notri in nekatere so v tretjem redu že blizu petdeset let in delajo mu čast s svojim zglednim življenjem. Vedno pa tudi moderne dame niso mlade; toda za to ne gre; glavno je, če so in če so bile vedno zgledne.

Še lepši so pa svetniki in svetnice III. reda. Popolno natančno se ne more reči koliko jih je, ker o nekaterih ne moremo dokazati, da so bili v tretjem redu, več je takih, ki so sami ustanovili kako kongregacijo ali red in jih prištevajo tja, o nekaterih pa ni dognano, ali so bili med svetnike prišteti in jih častijo ko take le v nekaterih krajih.

Med tiste, o katerih se ne ve gotovo, ali se vsaj dokazati ne more, ali so bili v tretjem redu, ali niso bili, spadajo med drugimi sledeči: sv. dekla Cita (30. apr.), sv. Karol Boromej (4. nov.), sv. Frančišek Saleški (29. jan.), sv. Gvido (20. maj) in drugi. Tudi o devici Orleanski nimamo dovolj dokazov, čeravno jo večina pisateljev prišteva med tretjerednike in je najbrže tudi bila. O sv. Alojziju pravijo, da je bil v tretjem redu, predno je stopil v jezuitski red; ravno tako je bil tretjerednik sv. Benedikt iz Filadelfije pred vstopom v frančiškanski prvi red, kakor je tudi v našem času mnogo oseb v tretjem redu, ki stopijo v kak samostan. —

Tukaj hočemo navesti svetnike in blažene, ki so ko tretjeredniki umrli:

Januar: 10. bl. Kristijana, devica; 12. bl. Karol, vojvoda iz Bretanje; 22. bl. Ivana od sv. Marije, devica; 31. bl. Ludovika Albertoni, vdova.

Februar: 4. bl. Elizabeta iz Amelije, devica; 5. sedemnajst sv. japonskih mučencev: Pavel, Gabrijel, Janez, Tomaž, Frančišek,

Mihael, petnajstletni Tomaž, Joahim, Bonaventura, Leon, Matija, Anton, Ludovik, Pavel, Peter, Kozma, Frančišek; 6. bl. Frančiška iz Gubija, devica; 11. bl. Ivana iz Valoá, francoska kraljica; 13. bl. Viridijana; 19. sv. Konrad iz Pijačence, plemenitaš; 23. sveta Marjeta Kortonska.

Marec: 1. bl. Bonavita, kovač; 11. sv. Frančiška Rimska; 13. bl. Erik ali Henrik, kraljevi princ z Danskega; 16. bl. Torelj, puščavnik; 20. bl. Hipolit; 29. bl. Pavla, grofica; 30. bl. Angela iz Folinja, vdova.

April: 4. bl. Vilhelm, pušč.; 16. sv. Benedikt Jožef Laber, berač; 18. bl. Jakob iz Oljda, duhovnik; 21. bl. Janezek iz Kalija; 27. bl. Ivana Marija, baronica; 28. bl. Lukezij ali Lucij, trgovec.

Maj: 1. bl. Ubald; 5. sv. Justa s Pruskega; 13. sv. Anton z Ogrskega, strežnik bolnikov; 15. bl. Peter Sijenski, je izdeloval glavnike; 16. bl. Gencij; 19. sv. Ivon, župnik; 22. bl. Humilijana, vdova; 24. bl. Gerard Amicy; 28. bl. Peter; 30. sv. Ferdinand, kralj; 31. bl. Gerard iz Vilamanja, križarski vitez.

Junij: 1. bl. Pilingot iz Urbina; bl. Jol iz Slena; 14. blaženi Kastor iz Gubija, vdovec; 19. bl. Mihelina iz Pezara, vdova.

Julij: 7. bl. Davandzat, duhovnik; 8. sv. Elizabeta Portugalska, kraljica; 15. bl. Angelina, grofica; 27. bl. Nevolon, čevljar.

Avgust: 1. bl. Čik, puščavnik; 4. bl. Janez B. Vijané, župnik; 8. bl. Hugolina, devica; 16. sv. Rok (sedaj se obhaja 17. avgusta); 25. sv. Ludovik, kralj.

September: 4. sv. Roza, devica; 12. sedemindvajset bl. japonskih marternikov; njih imena so: Leon, Lucija, štirje Alojziji, ena Alojzija, Gašper, trije Tomaži, dva Frančiška, Luka, trije Mihali, Martin, Marija, Dominik, dva Janeza, Pavel, Matej, Lavrencij, Roman, Hijeronim, Gabrijel; 27. sv. Elzeirij.

Oktober: 8. sv. Brigita, vdova; bl. Robert iz Rimina, knez.

November: 12. bl. Janez od miru, meščan; 19. sv. Elizabeta Ogrska; 19. bl. Tomaž iz Nočera; 27. bl. Rajmund Lulj, misijonar.

December: 9. bl. Ivana iz Signa, devica; 13. bl. Bartol, župnik; 22. bl. Hugolin, puščavnik.

Tu imate imena nad sto svetih in blaženih iz tretjega reda. Lepo število! Znamenje, da je tretji red zmožen ljudi vsakega spola in starosti, vseh stanov in različnih poklicev med svetom v domači družini in po raznih službah živeče posvetiti in jih pripeljati v nebesa. Posvetiti more tudi vas, ki to berete. Če ste v tretjem redu, živite po vodilu in bote svetnik ali svetnica; če še niste, podučite se o dolžnostih in pravicah, o koristi in svetosti tretjega reda, pa se ga bote gotovo oklenili.

Neki pisavec življenja sv. Frančiška pravi: „Način, kako je osnovatelj svoj namen vresničil (t. j. kako je tretji red in vodilo zasnoval) moremo zaznamovati ko izvirno mojstersko delo in popolnoma opravičeno je, če se v sedanjosti . . . daje tretjemu redu visoka pohvala.“¹

In velika pohvala se je dajala tretjemu redu v vseh časih od vseh resnicoljubnih, nepristranskih in zares velikih mož. Naj navedemo samo nekaj odstavkov iz pisma velikega papeža Leona XIII: „Tretjega reda udje so se izkazali v brambi katoliške vere tako pobožne, kaker junaške; in če so si po teh čednostih veliko sovrastvo nakopali pri hudobnih, vendar nikdar niso pogrešali hvale modrih in dobrih. Da! sam Gregor IX., naš prednik, se je njih vere in hrabrosti očitno veselil in nikdar se ni obotavljal z veljavo svojo jih varovati ter jih imenovati zavoljo časti »vojščke Kristusove, druge Makabejce.« — In ta hvala ni bila neresnična. V tem redu je bilo namreč mogočno varstvo splošne sreče . . . Iz tretjega reda rastejo mir doma in pokoj v očitnem življenju, nepokvarjenost in pohlevnost, prava raba in varstvo premoženja, kar so najboljše podlage omike in varnosti. Da so se te dobrote ohranile, za to se ima zahvaliti Evropa v veliki meri sv. Frančišku.“ Tako je pisal Leon XIII. 17. sept. 1882. leta. Leto na to je pa tretjeredno vodilo zljajšal in času primerno vredil, „ne da bi bilo kaj odvzeto bistvu tretjega reda.“

To bistvo je popisal novejši pisatelj s temi besedami: „Tretjemu redu gre za odločno in izrazito pobožnost, ali bolj natančno: za asketično (pobožno) življenje v mejah navadnega življenja med svetom. Ponižnost, pokora, pripravljenost na smrt so poglobitne stvari, ki stojijo na središču vsakdanjega življenja.“²

¹ Schnürer: Franz v Assisi, 1907, str. 108.

² Tilemann: Studien zur Individualität des Fr. v. Ass., str. 122.

Kako močno in blagodejno je vplival tretji red na tedanje in poznejše versko življenje, spoznamo še bolj iz preganjanja Frančiškove vstanove.

Najprej se je dvignila proti III. redu svetna oblast. Zakaj? Lep zgled, ki so ga dajali tretjeredniki, je posvetnjakom, ljudem omadeževane vesti, trn v peti. Želijo se takih ljudi znebiti, da ne bi bila obsojena njihova dela. Poslužijo se vsakega najmanjšega povoda, da bi dobre odstranili in se rešili njihovega svarilnega zgleda.

Tretjerednikom je bilo prepovedano nositi orožje, razen v brambo sv. cerkve in pravične stvari. V Frančiškovih časih so se pa bojevala posamezna mesta in celo družine za včasih zelo malenkostne stvari. Teh domačih bojov se tretjeredniki niso smeli vdeleževati. — Tretjerednikom je prepovedano prisegati razen v resnični potrebi. Župani so pa pogosto zahtevali prisego tudi za krivično stvar in za boje proti cerkvi. Taka prisego je bila tretjerednikom zabranjena. Zato so jih župani tožili pri višjih oblasteh, ki so jim vzele razne državljsanske pravice, nalagali jim višje davke in so jih zatirali na vse mogoče načine. Prišla je stvar do papeža. Ta se je za tretjerednike potegnil. Tako je pisal papež Honorij III. l. 1221 na škofa v Rimini, naj opozori krajne predstojnike, da ne smejo tretjerednikov siliti k prisegi in če ne bodo slušali, naj jih tudi kaznuje. Papež Gregor IX. je pisal na vse škofo, naj ne pustijo, da bi svetne oblasti tretjerednike nadlegovale, jih silile k prisegi ali nositi orožje, in sprejemati javne službe. Ker to pismo ni imelo zaželenega uspeha, je tretjerednike za isti čas v nekaterih stvareh deloma oprostil od pokorščine do svetne gosposke.

Drugi nasprotniki tretjega reda so vstali med člani samimi. Vodilo je tirjalo in še tirja, naj imajo tretjeredniki svoje vizitatorje. Sprva so to službo opravljali škofje. Papež Inocencij IV. je l. 1257. določil za to službo ministre prvega reda, ki naj zbero za vizitatorje mašnike prvega reda sv. Frančiška. Večina tretjerednikov je bila te odredbe vesela, nekateri so pa hoteli imeti druge za vizitatorje in se niso hoteli vdati. Nikolaj IV., ki je vodilo tretjega reda l. 1289. slovesno potrdil, toži v pismu: „Razum in pravičnost priporočata, naj naši ljubljeni sinovi iz reda manjših bratov učijo in vodijo člane tretjega reda. Oba redova imata istega ustanovitelja. Zato naj imajo tretjeredniki vizitatorje in prokuratorje iz prvega reda. O kolika bolečina! Nekateri pokvarjeni

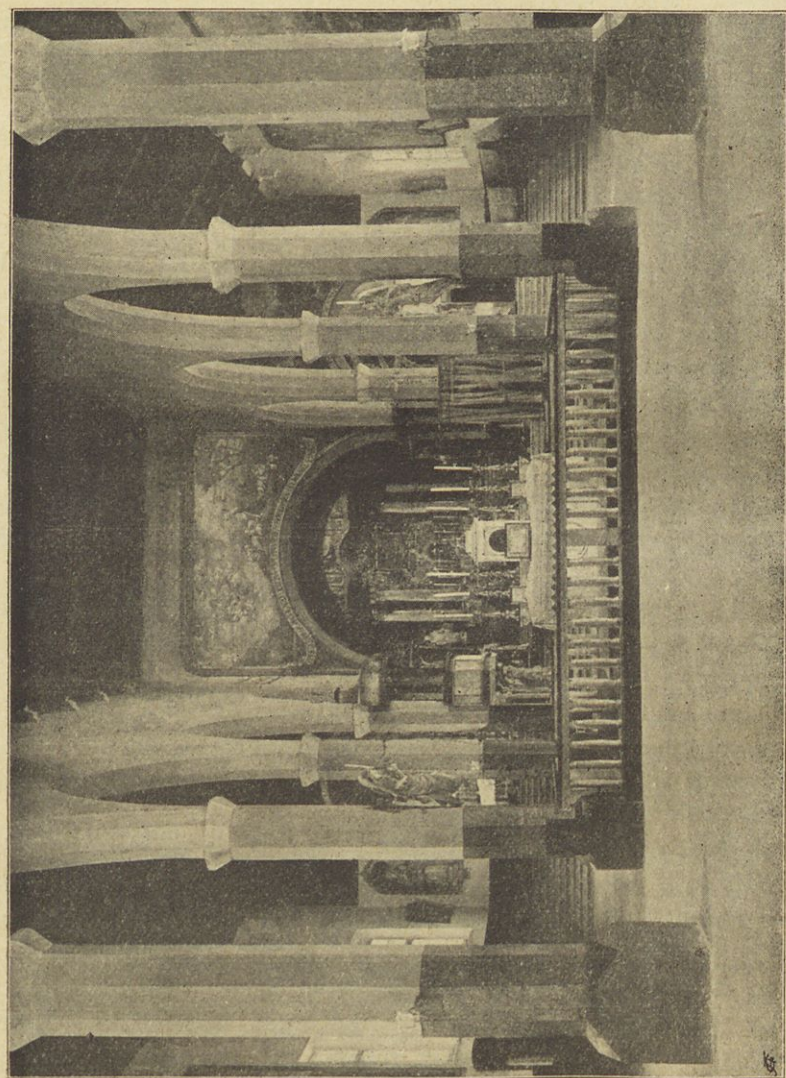
otroci sv. cerkve in sv. Frančiška iz spokornega reda, se vzdigujejo proti takemu prepričanju in proti taki naredbi... Ti neposlušni člani nič ne pomislijo, da v tem oziru predrzno ravnaajo..." Zato je v istem pismu določil: „Mi odločno želimo, naj se vsi ravnaajo po našem svetu. Vsi, ki ga sprejmo in so mu pokorni, naj bodo deležni milosti apostolskega sedeža in Naše v najobilnejši meri, uživajo naj vse pravice, ki so že bile ali pa še bodo podeljene imenovanemu redu. Želimo pa in vkažemo, naj škofje tiste, ki ovirajo izpolnitev naše želje, kaznujejo.“

Zadeva se je po odločnem papeževem nastopu vravnala, a nepokorni otroci sv. Frančiška iz spokornega reda so tu in tam še večkrat kazili v svoji trmi lepoto tretjega reda. Bog daj, da v naših dneh ne bi bilo nobenega člana, ki bi motil določeni red in vodilo starodavne in častiljive vstanove.

Novo nasprotstvo proti tretjemu redu je nastalo, ko so nekateri tretjeredniki svojevoljno, pa najbrže nič hudega hotечи, spremenili svojo obleko. Ostro je nastopal proti tej spremembi škof v Fijerenci. On, ki je prej tretji red podpiral, ga je začel preganjati. Papež Nikolaj IV. je pisal škofu. Ta se je papežu pokoril in je vrnil vzeta posestva in pravice tretjemu redu zopet nazaj.

Dogodilo se je v mestu Bernu, da je župnik tega mesta zahteval, naj tretjeredniki ne hodijo več v cerkev manjših bratov in je prepovedal hoditi k sv. obhajihu v njihovo cerkev tudi zunaj velikonočnega časa. Papež Bonifacij VIII. je dal stvar preiskati in je dotičnemu gospodu pisal, naj ne nadlegujejo udov III. reda. Ker se ni vdal, ga je inkvizitor izobčil in dal njegovo cerkev zapreti, dokler se ni zadeva vravnala.

Veliko je imel tretji red trpeti v času, ko so nastopili fratičeli. Ker so si ti lastili ime in obleko tretjerednikov ter so hoteli imeti tudi njihove pravice, mnogi ljudje niso več razločevali fratičelov od tretjerednikov. Fratičeli so bili od papeža obsojeni ko krivo-veci in mnogi so mislili, ker so sodili samo po zunanje brez resne preiskave, da spadajo k njim tudi tretjeredniki. Papež Klemen V. pa pravi v svojem pismu, naj tretjerednike nadalje pustijo živeti po njihovem vodilu, ker se način njihovega življenja vjema z voljo božjo. To pismo ni doseglo svojega uspeha, ali vsaj nekateri gospodje nišo hoteli vedeti ali niso razumeli razločka med krivovernimi fratičeli in beguini ter tretjeredniki in so smatrali, da je tretji red prepovedan; zato je papež Janez XXII.

Sv. Gora. Notranjščina bazilike.

izdal l. 1619. pismo, v katerem pravi med drugim: „Nekateri prelati in župniki raznih mest in škofij, posebno na Nemškem, so določila Klemenca V. napačno obrnili na brate in sestre spokornega (tretjega) reda. Zahtevali so, naj odložijo obleko tretjega reda in iz njega izstopijo; če tega ne storijo, jih obložijo s cerkvenimi kaznimi. Še celo o manjših bratih, ki s tretjeredniki občujejo in jim delijo sv. zakramente, oznanujejo povsod, da so izobčeni in jim odtegujejo miloščino in druge potrebne stvari in ljudi odvračajo, da bi jih podpirali.“ Na koncu pisma pravi papež, da se določila Klemenca V. ne raztezajo na tretjerednike in zapove vsem cerkvenim predstojnikom, prelatom in škofom, „naj ne nadlegujejo tretjerednikov in naj tudi ne dopustijo, da bi jim bili drugi nadležni.“

Škof v Bazeljnu in njegov generalni vikar se nista zmenila za to pismo. Še celo zapoved sta izdala, da se mora manjših bratov vsakdo ogibati. Papež, na katerega so se ti obrnili, je pisal strogo pismo škofom na Francoskem in Španskem, naj se natančno preišče, kje je krivda. Tretjeredniki so bili najdeni pravični. Nekaj slabih je odpadlo, dobri so bili še bolj vtrjeni v dobrem, nasprotniki so pa morali vtihniti. Dobra vizitacija po vesti izpeljana zelo veliko koristi.

V boju s fratičeli je pa imela sv. cerkev najzanesljivejše zaveznike in najboljše orožje v tretjem redu. Zato piše zgodovinar Vading: „Naši (bratje in sestre sv. Frančiška) fratičelov niso zbirali, pač pa so jih razpršili.“ (Tom. 6. 289.) V tem boju so se skazali tretjeredniki prave junake v prenašanju nasprotstva in v čednostih, s katerimi so fratičele vničili.

Še hujši vdarec, kot je bilo dosedanje preganjanje, je zadel tretji red doma v naši državi dvorni dekret z Dunaja izdan 15. junija 1776. leta. Glasi se:

Njeno c. kr. apost. Veličanstvo so odločili, da ne sme biti od sedaj nadalje nihče več v takoimenovani tretji red sprejet, ampak se mora ta naprava po smrti dosedaj v nji se nahajajočih članov obojega spola popolnoma zatreti.

Leta 1782. je bilo to določilo z nova potrjeno in še poostreno: Njegovo Veličanstvo so določili, da se morajo vse tretjeredne bratovščine pri serafinskem redu in samostanih, ali kjerkoli so, zatreti.

Tako se je godilo tretjemu redu v dobi cesarja Jožefa II. v Avstriji. Če bi bili možje postave za koga zvedeli, da se je dal v tretji red sprejeti, bi bila strogo kaznovana oba, tisti, ki se je dal sprejeti, in redovnik, ki bi bil kako osebo sprejel, ali k obljubam pripustil. Tretji red je bil iztiran iz katoliške Avstrije. Toda živel je in preživel je vse svoje preganjavce, kakor prvi kristijani desetera velika preganjanja.

Papež Pij IX. je sklenil s pokojnim cesarjem Francem Jožefom konkordat 18. avgusta leta 1855. Cerkev se je otrsela verig in spon, katere so ji skovali v dobi Jožefa II. Oproščen je bil tudi tretji red.

Od tistega časa dalje so zopet oživele zatrte tretjeredne skupščine pri samostanih, deloma so se pa vstanavljale nove, kjer jih še ni bilo.

Iz teh preganjanj tretjega reda pa moramo posneti sledeče: Če tretji red ne bi bil dobra in cerkvi zelo koristna naprava, ga papeži ne bi bili vedno branili in ščitili. Vsi brez izjeme so se zanj potegovali. Nad trideset papežev je izdalo posebna pisma, v katerih so tretji red ali branili pred nasprotniki, ali ga priporočali, ali ga hvalili. Papež Martin je izdal sam štirideset pisem v hvalo in priporočilo tretjega reda. — Da je pa tretji red pripraven in zelo koristen tudi za sedanji čas, priča dovolj Leon XIII., socialni papež, v svojih pismih. On piše v okrožnici l. 1882.: „Nihče ne more dvojiti, da bodo frančiškanske vstanove premnogo koristile tudi v tem našem času.“ Dalje pravi: „Vse kristjane opominjamo, naj se ne branijo pristopiti k ti vojski Jezusa Kristusa.“ Škofom in duhovnikom pa piše: „Potrudite se, da bodo ljudje poznali tretji red ter ga v resnici cenili; skrbite, da bodo dušni pastirji pridno podučevali, kakšen je, kako lahko je vsakemu vanj stopiti“ itd. In papež Pij X. je tudi izdal l. 1912. posebno pismo o tretjem redu, v katerem vabi v tretji red, daje nekatera času primerna določila in pravi, da so tudi za sedanji čas, za vse vstanove in kraje „izvrstno vravnane postave“ t. j. vodilo tretjega reda.

Tako torej zgodovina sedmih stoletij daje tretjemu redu najlepša spričevala in ga priporoča vsem ljudem, ki imajo dobro voljo služiti Bogu in se posvetiti. Tretji red smemo imenovati najlagljo in najkrajšo pot v nebesa.

Zdaj pa pogledjmo še po naši domovini, kako je bilo in kako je sedaj s tretjim redom na Slovenskem.

Kako je bilo s tretjim redom na Slovenskem? Iz prejšnjih stoletij je malo znanega. Najbrže so imeli v nekaterih mestih in krajih tretjerednike, pa število menda ni bilo veliko. Sploh ne moremo nič gotovega trditi. Le za Ljubljano vem gotovo, da so imeli l. 1715. že tretji red. Število je rastlo zelo polagoma, čez deset udov je bilo do l. 1776. malo katero leto sprejetih, več let pa tudi nobeden. Vendar so živeli zelo natančno po vodilu in so imeli celo v stari frančiškanski cerkvi svoje grobišče, kamor je

Sv. Gora. Samostan od južne strani.

bilo mnogo pokopanih. Iz provincijalnih zapisnikov je razvidno, da so okoli leta 1730. bili nastavljeni za razne naše samostane posebni voditelji tretjega reda, iz česar se da posneti, da so imeli v dotičnih samostanih že vpeljan tretji red. Zapisnikov tretjega reda pa ni, ker so jih v dobi Jožefa II. ali morali oddati višjim oblastem, ali so jih vničili v času, ko je bil tretji red zatrt.

Po dobi Jožefa II. je tretji red zopet oživel in se je po Slovenskem lepo razvijal, seveda ne hipoma, ampak polagoma. Edina skupščina je bila v Ljubljani, kamor so prihajali ljudje iz vseh krajev, največ iz Gorenjske in Dolenjske. Zelo vneta voditelja sta bila pokojna p. Benjamin in p. Jožef. Prvi je vodil tretji red od l. 1864. do septembra l. 1877., torej nad trinajst let; sprejel

je nad 2000 novih udov. P. Jožef mu je sledil v službi voditelja tretjega reda, ki jo je opravljal z veliko vnemo in dobrim uspehom do sredi l. 1898. V teku 21 let je sprejel nad 6500 novih udov. Pa tudi prednik teh dveh, menda p. Ferdinand, je za III. red v Ljubljani veliko storil, če pomislimo, da je začetek težak in pa zastavil je nov zapisnik, ki ga je zelo lično vredil. Vidi se, da je delal z vnemo in veseljem.

Med tem, ko sta prva dva voditelja ude pridno nabirala, je njujin naslednik p. Jožef že začel vstanavljati redovne skupščine tudi po nekaterih župnijah na deželi. Pod njim so se ustanovile skupščine v Selcah na Gorenjskem, v Vipavi, pri sv. Gregoriju, na Igu, v Šmartnem pri Kranju, na Vačah, v Idriji in še v nekaterih krajih. Posebej se je pa zavzel za vstanavljanje tretjerednih skupščin po deželi pokojni p. Salezij, ki je ustanovil nad petnajst takih skupščin. Vendar pa o kaki organizaciji tudi pod tem, sicer za tretji red zelo vnetim voditeljem, ni bilo govora. To je vpeljal, seveda ne brez težav, p. Ernest.

Kako je bilo v družih samostanih, mi ni tako natančno znano, da bi mogel kaj gotovega zapisati. Da se je tretji red po Slovenskem zelo razširil, so veliko pripomogli vneti voditelji, še več pa je storilo v tem oziru „Cvetje“, ki ga je začel izdajati l. 1880. p. Stanislav. Iz zapisnikov se vidi, da je število novih članov rastlo ali padalo s številom naročnikov „Cvetja“. Voditelji so delali po posameznih skupščinah, p. Stanislav pa v celi okrajini in po vsem Slovenskem.

Novomašniku.

V album.

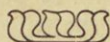
Le moči naj obraz ti potna sraga,
naj glava pod bremenom omahuje!
Naj noč oko ti za nočjo prečuje,
počitek ne prestopi naj ti praga!

Po vročem boju le nas čaka zmaga,
nihče brez vojske zmage si ne snuje,
v počitku krona slave se ne kuje —;
hotečemu nebo ljubo pomaga.

Nikdar ne išči svoje le koristi!
Glej, duše lačne željno zrejo vate,
žele si okrepčila v kupi čisti — —

Resnice daj jim piti jasne, zlate,
ki srca prerodi, poji obisti —
Sadove trud bo tvoj rodil bogate!

Janko Dobrovski.

„Ko bo trobenta zapela . . .“

Dragemu očetu v spomin. — O. Veselko Kovač.

oslovila sva se na novomeškem kolodvoru, ko sem odhajal pred šestnajstimi leti na Kitajsko.

Stal sem v kupeju ob oknu in se pogovarjal z njim. Zadnji potniki so hiteli na vlak. Sprevodniki so ropotoma zapirali vrata . . . Oglasi se nadsprevodnikova piščal . . . Stroj zažvižga . . .

„Z Bogom, oče!“ in sežem še enkrat roditelju v roko. Solze mi zdrknejo po licu.

„Zdaj pa le zdrav bodi, Janez! Pozdravi Kitajce, malike jim pa le vse razbij. Ko bo trobenta zapela, pa se bova spet videla. Z Bogom!“

Zamahne še parkrat s klobukom, jaz pa njemu z belim robcem in izginila sva drug drugemu iz oči . . .

„Oprostite, gospod, to so vaš oče, kaj ne? In vi greste na Kitajsko?“ me je vprašala gospa, ki je sedela meni nasproti. — „Kako pameten mož! To je bil strašno hud trenotek zanj — v teh letih! Gotovo najhujši v življenju. Da se je mogel tako moško premagati!“

Govoril sem nekaj malega s prijazno, sočutno gospo, potem pa sem se vsedel v kot ob drugem oknu in vzel brevir* v roke.

Hotel sem biti v teh tužno-slovesnih trenotkih bridke ločitve — s svojo srčno boljo sam.

— — —

* Knjiga, iz katere opravljajo duhovniki cerkvene molitve.

P. Peter Baptista Turk,
apostolski misijonar na Kitajskem.

Troje očetovih pisem sem prejel vsako leto na Kitajsko. Bil je samouk in v tem oziru bela vrana med svojimi sovrstniki . . .

Nekoč mi piše med drugim: „Danes je tri leta, osem mesecev in pet dni, odkar si od nas slovo vzel. Nam vsem se to že zelo dolgo zdi; ampak meni ne pride še na misel, da bi te vabil že sedaj domov; vem, da v tako daljavo človek ne hodi gledat na uro.“

Večkrat je v pismu dovtipno pristavil bodrilo: „Malike pa Kitajcem le pridno razbijaj . . .“ Hotel je pač reči: „Neustrašeno razširjaj našo sveto vero in razganjaj temo poganstva . . .“

Prišle so mi na misel besede gospe Ljubljancanke: „Kako pameten mož . . .“

— — —
Poteklo je več — menda kakih sedem, osem let.

Oče je sedaj svoja pisma navadno sklepal z mило prošnjo: „Janez, sedaj pa le kmalu pridi, da se še enkrat vidimo in kaj pomenimo . . .“

Ker mi ni bilo mogoče vstreči tako hitro njihovi želji, so bili moji odgovori seveda diplomatični — obetujoči, tolažilni: „Še par let, oče, pa se vidimo.“ — Pozneje že bolj odločno: „Če bo le količkaj mogoče, v dveh, treh letih izpolnim vašo in svojo željo.“ — Nazadnje: „Kakor vse kaže, pridem, če prihodnje leto ne, čez dve leti pa gotovo, ako Bog da zdravje.“ — Gotovo je sivi starček stokrat premislil in pretehtal vsako besedo . . .

Naposled prejmem rahlo obzirno očitajoče pismo: „Dolgo že obetaš. Kdaj vendar izpolniš svoje obljube. Sedaj stopam v

osemdeseto leto; olja v svetilnici primanjkuje. Če ne prideš letos, pa me ne boš več dobil. — Z Bogom!“

Nisem mislil, da bo — a bilo je to pismo zadnje iz njegovega peresa.

Čez dva meseca dobim zopet list od doma. Pisala mi ga je sestra. „Oče so opešali,“ mi piše. „Ta teden so legli. Bog ve, če še kdaj vstanejo. Pridi kmalu, če jih želiš še videti.“

Takoj sem prijel za pero in odgovoril:

„Ljubi oče! Počakajte. Letos pridem gotovo. Kakor hitro vravnam tukajšnje svoje obilne posle, se odpravim na pot.“

Blagodejen žarek trdne nade je čudovito poživil pojemajoče moči osemdesetletnega starčka. A le za kratek čas, za par dni. Natora je zahtevala neizprosno svoj račun. Moči so pojemale vidno in čez pet mesecev — štirinajst dni pred svojim odhodom v Evropo — sem prejel od sestre — črnoobrobljeno pismo...

Besede ob slovesu: „Ko bo trobenta zapela...“ so bile, žal, proroške.

P. Engelhard Avbelj,
apostolski misijonar na Kitajskem.

Iz „Hoje za Kristusom“.

Janko Dobrovski.

Sin,
to za spomin:
Trdno stoj s pogledom name!
Grenke zaničuj besede,
ki lete iz ljudske srede!
Vedi, da besede same
niso še nobene skale
omajale.

Meni
dušo razodeni!
Če oko bo name zrlo,
svojo sodbo boš pozabil,
glas sveta se ti bo gabil,
zemlji bo srce odmrlo.
Jaz sem tvoj in vseh sodnik
in plačnik. —

„Marijin hrib“.

Spomini kitajskega romarja. — O. Veselko Kovač.

lonela sva ob kameniti cerkveni ograji. Globoko pod nama je šumela mogočna Rumena reka (Hoang-ho), koje besneče valovje, stisnjeno med visokimi nasipi, je hitelo v nepregledno kitajsko ravan. Na vzhodu in jugu, kakor daleč je seglo oko, slikovita gorska pokrajina.

„Kaj ne, razgled, da mu ga daleč na okoli ni para! — Vendar pred dobrimi desetimi leti s tega mesta še živa duša ni občudovala krasote božjega stvarstva. Nekoč je veletok strahovito narastel. V svojem dolenjem teku je že na nekaj mestih podrl nasip, poplaval obširne pokrajine in porušil nebroj človeških bivališč. Tisti dve vasi, ki ju vidite doli ob desnem nasipu, sta bili v največji nevarnosti, da izgineta v deročih valovih. Preplašeno prebivalstvo je že ostavilo svoja bivališča in zbežalo v hribe. Vasi sta bili skoro popolnoma krščanski. Preteča pogibelj bi torej pomenila za moj misijon hud udarec. Stal sem takrat na tem mestu in opazil opasnost položaja. Dolgo časa gojena želja je takrat dozorela v trden sklep. Obljubil sem, da postavim na tem mestu Mariji na čast primerno svetišče, ako Bog po njeni priprošnji odvrne pretečo nevarnost . . . Drugi dan se je že poznalo, da voda v reki pada. Nevarnost za vasi je minula, jaz pa sem začel misliti na izpolnitev storjene obljube.

Začel sem s peresom. Pisal sem nekaterim dobrotnikom v Evropo, na Avstrijsko in tekom osmih mesecev sem imel že toliko skupaj, da sem zaupajoč na daljno božjo pomoč mogel pričeti z delom. Postavil sem že veliko večjih in manjših hiš božjih. A

zidati cerkev v nižavi, na ravnem je vse kaj drugega nego na vrhu visokega hriba. Stroški so dvojni, trojni. Skromna kapelica bi bila kmalu postavljena, a v mojem načrtu je bila večja stavba. — Svojo namero in obljubo sem obrazložil katekistom in vaškim starejšinom ogroženih dveh vasi in takoj sem imel lepo število delavnih rok zastonj na razpolago. Zidarji in kamenoseki — skoro sami pogani, ker teh delavcev med kristjani ni lahko dobiti — so bili precej dragi; cement, ki ga je bilo zlasti za temelj veliko treba, tudi ni bil po ceni. Zato je vsota, ki sem jo dobil iz Evrope, bila že porabljena, ko še polovice cerkve ni bilo skupaj. Darovi so sicer še naprej prihajali, a gradbenih stroškov ž njimi daleko nisem mogel več pokrивati. Jemal sem na pósodo. Skrbi so bile vedno večje in sitnosti so se množile z vsakim dnevom. Najbolj me je peklo, ker so se oglašala nasprotstva celo tam, kjer sem jih pričakoval najmanj. Očitalo se mi je, da nepremišljeno tratim denar, ko bi se ž njim dalo pokriti vendar toliko misijonskih potrebščin. Molče sem trpel mnogo in delal. Saj ima vsako dobro podjetje svoje ovire in svoja posebna nasprotstva. — Ko sem imel naposled surovo stavbo pod streho, sem delavce odslovil in prosil škofa za dovoljenje, da smem za nekaj časa v Evropo. Naporno potovanje v domovino se mi je dobro izplačalo. Pet, šest pridig me je izkopal iz dolgov, ki sem jih naredil z zidanjem in mi naklonilo nekaj dobrotnikov, s kojih pomočjo sem cerkev dogotovil in prizidal še drugi zvonik, ki je bil sicer že iz početka v načrtu. — Zvonovi, oltar in druga notranja oprava — vse je dar pobožnih Marijinih častivcev.“

„Res veliko je bilo dela in truda, a postavili ste nekaj, za kar vas bodo blagrovali pozni rodovi pobožnih kristjanov. Misel, postaviti tukaj romarsko cerkev je bila res srečna, vendar zdi se mi, nekoliko drzna.“

„Treba poznati ljudstvo. V svojem bistvu je Kitajec — vsaj tu na severu — nabožen in rad obiskuje svoja sloveča svetišča. V sili se rad zateka k svojim malikom. Ne plaši ga, če upa, da bo uslišan, nobena daljava. — Glejte, tam-le na vzhodu, v ozadju, tisti mogočni gorski sklad, to je Taišan; na njem je najslavnejše kitajsko svetišče, v katerem časti poganski narod svojo »tien-nene« (»nebeško mater«). Dasi je..pot na goro strma, težavna in zlasti za ženske silno naporna, vendar roma tja gori vsako leto nad sto tisoč Kitajcev obojega spola. To stran ljudske duše vpoštevajoč sem zidal svetišče in nisem se motil: odpomogel sem

P. Peter Baptista in P. Engelhard
v kitajski obleki.

hvaliti le temu svetišču, da ni bila porušena od boksarjev.* To dejstvo je z zlatimi črkami ovekovečeno v ta kamen. — Vas šteje nad osem sto prebivavcev. Med njimi ni niti ene poganske družine. Usoda, ki je zadela sto in sto krščanskih občin, je bila namenjena tudi tej vasi: boksarji so sklenili, da jo razdenejo in kristjane do zadnjega pomore. Za to hudobno namero so kristijani sicer par dni prej zvedeli, a niso imeli več časa, da bi se dovolj močno utaborili; izročili pa so se v goreči molitvi Marijinemu zavetju in ne zaman. Tisto noč, ko so boksarji mislili svojo črno nakano izvršiti, so zagledali nad goro veličastno

srčni, očitni verski potrebi tukajšnjih kristijanov. Vsak dan sem bolj prepričan, da je bila božja volja, da tu stoji Marijin dom. Število romarjev raste z vsakim letom. Milosti, ki jih tu deli Mati Božja, so očitne. Različni zaobljubljeni predmeti, obešeni po stenah, jasno govorijo o uslišanih molitvah, o Marijini priprošnji. — Stopiva po stopnicah nekoliko nižje. “

Obstala sva pred ogromno kamenito ploščo, z udolbenim latinskim in kitajskim napisom.

„Vas Hu - Kia - džuang, tu doli ob hribu,“ razlaga misijonar, „se ima za-

* Vstaši, ki so izpočetka namerjali strmoglaviti madžursko dinastijo. A stara cesarica Tse-si je cesarskemu prestolu nevarno gibanje spretno obrnila na tujce in misijone.

žensko prikazen, ki je čuvajoče razprostirala svoje roke nad ogroženo vasjo. Tako pripovedujejo pogani; kristijani prikazni sicer niso videli, a so občutili moč njenega varstva, kajti boksarji so se zbal in zbežali ter pustili vas tudi zanaprej v miru.“ —

Stopajoč po grapavi stezi navzdol proti vasi, opomni goreči Marijin častivec: „Ta pot pride še to zimo na vrsto: razširil in zboljšal jo bom temeljito. Postaje sv. križevega pota pa dobe večje in lepše podobe, slikane na bakrene plošče, da bodo lahko kljubovale vsakemu vremenu. — Drevja bo treba še veliko zasaditi. Kar vidite zelenega na hribu zdaj, sem vse zasadil jaz. Pred desetimi leti ni bilo tu niti enega drevesca . . .“

„Ali ste hrib tudi vi prekrstili?“

„Hrib prej ni imel nobenega imena. Odkar pa stoji cerkev gori, ga ljudstvo — kristijani in pogani — splošno imenuje: »Šeng-Mu-Šan« (t. j. svete matere hrib), po naše bi se reklo: „Marijin hrib“. To ime se vjema tudi s podobo na glavnem altarju, zakaj gorsko duplino, v kateri stoji lurška Mati Božja, Kitajci navadno tudi nazivljajo z izrazom: »šeng-mu-šan«.

„Kakor kaže, namerjate izpremeniti ta hrib sčasoma v pravi raj. — Veste, kaj,“ se pošalim, „na stara leta, če jih dočakam, se nastavim gori pri svetišču kot penzionist.“

„Izborna misel. Stanovanje je za enega misijonarja tako že pripravljeno, kakor ste videli. Za priletnega duhovnika, ki ne more več zmagati napornih misijonskih potovanj, bi bilo to kakor nalašč. Toda žal, starih let dočaka le malokateri misijonar. Večina gre v najboljših letih! — Pa kako bi bilo treba gori v svetišču in doli v vasi stalnega duhovnika. Romar, ki pride na božjo pot bi rad opravil sv. spoved, prejel sv. zakramente. Vsak želi biti v svetišču pri sv. maši. V dveh mesecih najhujše vročine in parkrat ob večjih shodih pridem sam sem, ali pa pošljem katerega svojih kitajskih patrov. — Ali ni dovolj žalostno, da mora biti vas, ki šteje nad 800 kristijanov, po cele mesece brez duhovnika!“

Drugo jutro na vse zgodaj sem se poslovil od svojega rojaka. „Le glejte,“ mi je naročal, „da bo semenišče, ki ga boste zidali, dovolj prostorno; potem utegne dobiti tudi „Marijin hrib“ v doglednem času svojega duhovnika.“

Čez nekaj let sem zopet romal na »Marijin hrib« . . .

Tretji dan se je že nagibal proti večeru, ko sem prejahal zadnje gorsko sedlo in v daljavi zagledal dražestno romarsko cerkev. Ob poti zapazim klečečega moža.

„Kam prijatelj, kam?“ ga ogovorim.

Mož me pazno pogleda in takoj spozna, da sem katoliški misijonar, »šenfu« (duhovni oče), kakor kristijani navadno naziv-

Deško semenišče v Tsinanfu (Šantung).

V sredini slovenski misijonar O. Veselko Kovač.

ljajo svoje misijonarje in mi zato odgovori brez ovinkov: „Na »Marijin hrib«.“

„Pozno bo, glej, solnce že zahaja.“

„Nič ne dé, prenočim tu doli v mestu.“

„Pa pojdiva skupaj do tja.“ Stopim s konja, ga izročim spremljevalcu, sam pa se spustim z romarjem v pogovor.

„Na božjo pot torej greš. Ali si bil že večkrat tam gori?“

„To pot bo desetič.“

„To je pa veliko!“ se začudim. „Najbrž kaka zaobljuba, kaj ne?“

„Skoraj nekaj takega. Glej, šenfu, kar naravnost povem, kako je bilo. Pred dvanajstimi leti je prenočil pri meni star

bonec (poganski menih). Potoval je iz Taišana v Peking. Ko se je drugo jutro poslovil od mene, mi je zaupal v zahvalo za pre-jeto gostoljubje — kakor je rekel — veliko skrivnost. Dejal je, da tega ne smem razodeti nikomer, sicer me zadene huda ne-sreča in skrivnost pride ob moč. Skrivnost pa je bila ta: Trikrat naj romam julija meseca na Taišan in vsakokrat naj odluščim na označenem mestu kamen, ga položim v glavni malikovavnici na oltar in sežgem na njem kadilo. Potem naj ga položim na prag in od tu naprej ga ne smem več vzeti v roko, dokler ne pridem na svoj dom, do svojega praga. Ko bodem na ta način imel tri kose skupaj, naj jih zavijem skrbno v rdečo svilo in nosim vedno seboj. Ako vse to natanko izpolnim, se meni in moji dru-žini ni treba bati nobene bolezni in bo sreča stalni gost v moji hiši. Možu, ki se mi je zdel resen in pošten, sem verjel in začel premišljevali. Pogoji so bili jako težavni, ako se pomisli, da je moj dom oddaljen od Taišina dobrih pet dni hoda in za to do-ločeni čas v najhujši vročini. Po dolgem premišljevanju sem se naposled odločil. Dva kamena sem že imel na ta način v svoji lasti. Napotil sem se še tretjič na sveto goro. To je bilo pred dvanajstimi leti. Imel sem že pol pota za seboj, ko me sredi ceste zdela neznosna vročina: zadela me je solnčarica in obležal sem nezavesten . . .“

„Kako, da se v taki vročini niste odpočili par ur v kaki gostilni?“ se začudim.

„Se nisem smel. To je bil ravno tisti hudi in težavni pogoj, ki me je najbolj plašil pred tem romanjem. — Zavedel sem se pod tujo streho. Ljudje, ki jih seveda nisem poznal, so mi stregli s tako skrbjo in ljubeznivostjo, da bi mi domači ne bili z večjo. Čez nekaj dni sem toliko okreval, da sem mogel zopet naprej. Vročina je med tem vsled močnega dežja nekoliko odnehala. Ko prašam prijaznega gospodarja za račun, se nasmehne in pravi: „Pustimo to. Dolžan nisi nič, a povej mi, dragi brat, kam si na-menjen?“ Ko zve cilj mojega potovanja, opomni: „Na Taišan vodijo vse ceste. Počakaj do pojutrišnjega dne, pa greva lahko vkup. Tudi jaz grem na božjo pot, a drugam. Za dober dan ti bo pot daljša, a to je malenkost.“ Nisem se protivil vabilu svo-jega velikega dobrotnika. Počakal sem, — bil sem res še neko-liko slaboten — in tretje jutro odrineva. Med potjo se mi moj gostitelj razodene, da je katoličan in da roma na »Marijin hrib«. Začel mi je razlagati poglobitne resnice svoje vere brez vse vsilji-

vosti. Potem mi некоč pravi: „Ti imaš gotovo velike skrbi in želje, ko romaš tako daleč in v taki vročini na Taišan. To pot romaš že tretjič gori, kakor praviš. Ali si bil že uslišan?“ — Ne še popolnoma,“ mu odvrnem, „a sedaj upam, da bom.“ Svoje skrivnosti mu seveda nisem razodel. „Veš kaj,“ mi pravi, „obesi to-le svetinjico na vrat in jo obdrži toliko časa, da prideva na »Marijin hrib«.“ Radevolje sem izpolnil prijaznemu možu skromno željo: kaj to pomeni, sem si mislil, saj tudi mi pogani nosimo včasih podobne reči na vratu. Za kratek čas sem pripovedoval o svetišču na gori Taišan in o maliku »tien-nene« (nebeški materi), kar sem vedel in znal. Pri tej priliki mi on pove, da imajo tudi katoličani svojo »nebeško mater«, a ta je vse kaj drugega nego ona na Taišanu. In govoril je potem o njenem usmiljenju do grešnikov in mogočnosti njene priprošnje v nebesih tako vneto, ginjaivo in prepričevalno, da ga je bilo veselje poslušati.“

„Ali ti ni bilo nadležno poslušati tovariša govorečega le o verskih rečeh, o katerih do takrat pač nisi še ničesar čul?“

„Nikakor ne! Sicer ne vem kako je to bilo, a mislim, da sem ga poslušal zato tako rad, ker mu je šlo vse tako močno od srca. Pa je znal vpletati vmes tudi zanimive reči, kar je dalo vsemu pogovoru nekako zabelo. — Med takimi pogovori torej zagledava drugi dan proti večeru v daljavi Marijino svetišče. Moj tovariš pade na kolena, se trikrat globoko prikloni in nekoliko pomoli; bilo je prav tam gori, kjer si me ravnokar dohitel. Od sedaj naprej je govoril mož le o svetišču. Pravil je, kako radi kristjani romajo tja gori in o raznih milostih, ki jih je prejel ondi sam in marsikdo drugi. — Prenočila sva v vasi pod svetiščem. Drugi dan se napotiva na vse zgodaj proti cerkvi. Med potom mi je prijatelj razlagal podobe sv. križevega pota. Ko sva dospela na vrh, se ozreva naokoli. „Glej, veliki brat,“ opomni tovariš, „jaz sem na cilju, tam-le, tista visoka gora je pa tvoj Taišan. Pazi, kaj ti rečem: kar iščeš, tega ne boš našel tam nikoli. Tu, v tem svetišču pa lahko najdeš stokrat več.“ — Med tem je cerkvenik odprl vrata in midva sva vstopila. Med mašo se nisem mogel nagledati lepe Marijine podobe na oltarju. Kakšna razlika — sem si mislil — med njo in maliki na gori Taišan. Čudno blagodejna toplota je objemala mojo dušo, med tem ko mi je bilo v malikovavnici na Taišanu ledeno-mrzlo okoli srca... Prijateljeve besede, ki jih je govoril pred cerkvenim pragom, so vedno glasneje odmevale v moji duši... Po maši mi moj sprem-

ljevavec namigne in stopila sva iz cerkve. Zunaj me vpraša: „Veliki brat, kdaj misliš nadaljevati pot?“ Jaz nekoliko pomislim, potem pa pravim: „Nekaj bi ti rad povedal.“ Šla sva nekoliko v stran, za cerkev in tam sem mu razodel vso skrivnost o treh čarodejnih kamenih. — Kar se je potem zgodilo, ti lahko pove misijonar v vasi Hu-Kia-džuang. Pristavim le to, da na Taišan nisem več hodil, ampak sem se vrnil domov — katekumen. —

„Šeng - Mu - Šan“, — „Marijin hrib“.

Božja pot v Šantungu na Kitajskem.

Jaz prenočim v tej-le gostilni. Jutri se vidimo na »Marijinem hribu«.

Zasedem zopet konja in jaham naprej premišljujoč dolgo, a zanimivo zgodbo pobožnega romarja.

— — —

Solnce je stalo že na obzorju, ko sem šel drugo jutro maševat na »Marijin hrib«. Sredi pota srečam sobrata misijonarja vračajočega se v vas.

„Dobro jutro, gospod romar,“ me prijazno pozdravi. „Vročine ste počakali.“

„Res je. Dobro jo že čutim. — In vi ste že opravili?“

„O pol štirih odmaševal, potem šel v sosednjo vas obhajat, nato postregel par strankam, na zadnje je prišel pa brevir na vrsto.“

„Te litanije morajo romarja-zaspanca naravnost osramotiti.“

„Nikakor ne. Vi imate tri dni trde ježe za seboj. Človek se v tej vročini hudo zdela. — Jaz moram maševati tako rano, ker gredo ljudje zgodaj na polje in bi drugače bili brez sv. maše. Po zimi pa ni tako huda. — Sicer je gori že vse pripravljeno in cerkovnik na vas čaka, a vseeno grem z vami . . .“

Po svetem opraviu me misijonar počaka zunaj cerkve na terasi. „No, včeraj ste imeli pa zanimivo družbo, kaj ne?“

„Da, tega romarja, ki kleči v cerkvi.“

„Na vse zgodaj je že bil pri meni. — Točen in stanoviten romar! Tako; njegova zgodba Vam je znana. Tisti prijatelj pa mu je lansko leto umrl. Prej sta vsako leto skupno priromala gori.“

Romar, o katerem sva govorila, stopi ravnokar iz cerkve, naju lepo pozdravi in gre svojo pot po stopnjicah navzdol.

„Molit gre križev pot. — Ravnoprav. Prosim, stopite nekoliko v cerkev.“

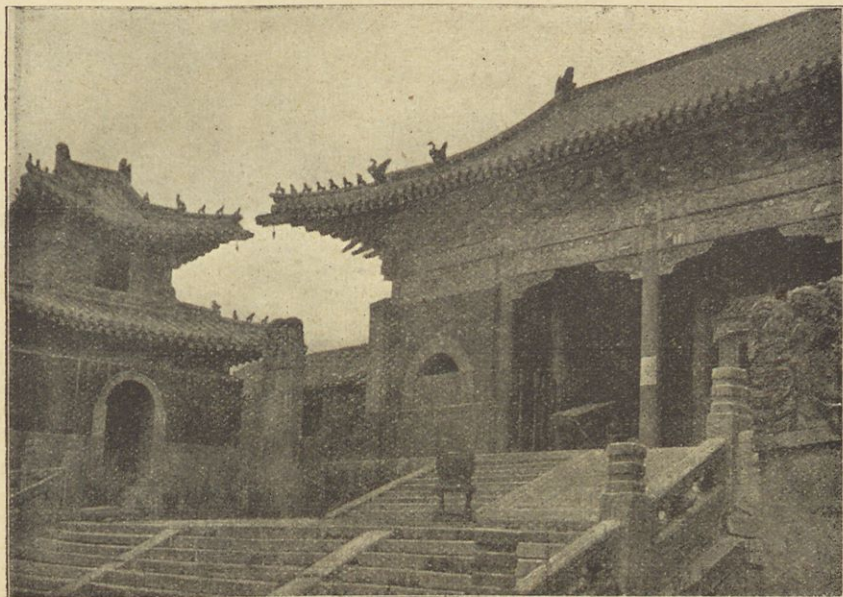
S stene pri oltarju sname misijonar majhen rdeč zavitek, ga razmota in kaj vidim? Dva zbrušena kamenčka.

„Glejte, kako sta uglašena! Pa kako ne, ko jih je revež brcal tako dolgo pred seboj. — Bil je to res čuden slučaj milosti božje, prejete v tem svetišču.“

„Tisti njegov spremljevalec,“ nadaljeval je misijonar zunaj cerkve, „je bil zanj pravi usmiljeni samaritan: v telesnem in dušnem oziru. Ono jutro, ko sta prvič priromala gori, je prišel, preden sem pristopil, v zakristijo, in plačal mašo za izpreobrnjenje nekega pogana in me prosil, da bi jo opravil takoj. Po sv. opraviu sta prišla oba k meni in zvedel sem, za koga sem ravnokar maševal, povedala sta mi tudi vso čudno zgodbo. Pogan je v svoji priprostosti želel prejeti sv. krst takoj. Seveda stvar ni šla tako hitro. Zmenili smo se, da pošljem ž njim katekista, ki bo njega in njegovo družino v krščanskih resnicah dobro podučil in še-le potem se bo govorilo o sv. krstu. O vsej zadevi sem poročal ondotnemu misijonarju in njemu izročil ter priporočil vse nadaljno postopanje. — Čez leto in dan je mož že prišel kot pobožen kristijan na božjo pot — in od takrat točno vsako leto. Vselej mi izroči znaten znesek za misijonske potrebščine. To jutro je plačal dvajset maš za rajnega svojega dobrotnika in prijatelja.“

„Ta mož je moral biti res vzor-kristijan, kakor sem razvidel iz včerajšnjega pripovedovanja tega romarja.“

„Bil je moj najboljši katekist in resnično pobožna duša. Taki katekisti so zlata vredni. — Sedaj Vam moram povedati pa še en dogodek novejšega časa. — Ali vidite razvalino na onem-le hribu? Še dve leti ni stara. Predlanskim je začela Marijini cerkvi na kljub sosednja poganska vas zidati ondi veliko malikovavnico. Zidanje je hitro napredovalo, zlasti ker se je nekaj bogatincev

Pagoda (malikovavnica) na gori „Tai-šan.“

za to vneto zavzelo. V osmih mesecih je bila stavba dovršena. Novo pagodo so namerjali otvoriti s prireditvijo velike hrupne slovesnosti. Naznanila in vabila so razposlali daleč na okrog. Priprave so bile dovršene. A v noči pred napovedano slovesnostjo je nastal tako grozen vihar, da ga najstarejši ljudje v teh krajih ne pomnijo enakega. Bliskalo se je in treskalo kakor na sodnji dan. In drugo jutro je gledala raz hriba — žalostna razvalina. Kristijani in celo pogani so smatrali to za srd Nebeške Matere in očitno kazen božjo. Na hrib k razvalini je šlo v začetku le nekaj predrznih radovednežev — drugi se niso upali — sedaj se pa živa duša več ne zmeni za očrnelo podrtijo, na Marijin hrib

pa prihaja od tistega časa vedno več poganov. Nekatere privede sem radovednost, druge razne človeške nadloge. Zlasti nove slike sv. križevega pota jim močno ugajajo. V vasi je star katekist, pobožen mož, ki slike poganskim romarjem tolmači. Med razlago primerno vplete še druge važne resnice sv. vere. Ta način oznanjevanja sv. vere se jako dobro obnaša. Seme pada na rodovitna tla; v sedmih vaseh, v katerih ni bilo pred tremi leti niti enega kristijana, je sedaj že več družin, ki se pripravljajo na sv. krst.“

Med takimi pogovori sva dospela počasi v vas . . .

Ko sva zvečer sedela pri mizi, stopi znani romar v sobo, poklekne pred misijonarja-gospodarja in ga poprosi za blagoslov.

„Ali se misliš že vrniti?“

„Da, jutri, na vse zgodaj. Doma me čaka nujno delo.“

„Čez leto dni pa zopet na srečno svidenje, kaj ne?“

„Če Bog da. Upam, da nas pride prihodnje leto več.“

„To me bo jako veselilo.“

Tudi od mene se mož poslovil in me prosi za blagoslov.

„Ali je to tista svetinjšica, ki ti jo je dal pred dvanajstimi leti tvoj prijatelj?“ ga vprašam o tej priliki zapazivši na njegovih prsih svetinjšico Matere Božje.

„Da, šenf, ravno tista. To mi je svet, nad vse drag spomin, saj je tako v tesni zvezi z mojo spreobrnitvijo. Ne bi ga zamenjal za nobeno reč. Šla bo z menoj v grob.“

— — —

Čez par dni sem se poslovil tudi jaz od Marijinega svetišča in dragega mi sobrata misijonarja. „Torej na vsak način: drugo leto na svidenje tu na »Marijinem hribu«,“ mi prigovarja in krepko stisne desnico.

„Gotovo, če ne bo posebnih zaprek,“ mu obljubim in zahajam konja. „Z Bogom, dragi rojak!“ —

* * *

Poteklo je komaj pol leta in zopet sem romal na »Marijin hrib«. To pot sem romal z veliko tugo, hudo bolje v srcu . . .

„Requiem aeternam, dona ei Domine! — Naj v miru počiva“, vzdihnil je apostolski vikar, moj škof, ko sva stopila iz svetišča na stopnjice pred cerkvijo. — Kar obstoji in vzklikne:

„Glejte, glejte, kako lepo se vidi doli na pokopališče, na grob patra Cenona. Zares prikladnejšega, lepšega mesta bi zanj ne mogli izbrati. — Sediva za trenotek na to klop.“

„Rajnikovo najljubše počivališče po solnčnem zahodu.“

„Kako nenadno je vse to prišlo! Kdo bi si bil mislil, da pride on na vrsto! Skoro nisem verjel, ko sem zvedel, da je nevarno zbolel. Vendar sem se nemudoma napotil k njemu. Na dan mojega prihoda je bil previden. Vam sem takoj sporočil, kako nevarno je ž njim; prišli ste, žal, za dan prepozno. Koliko misijonarjev je ta nesrečna pljučnica že spravila v prezgodnji grob! Z njegovo smrtjo je nastala v našem misijonu strašno zevajoča

Deško sirotišče na deželi. (Severni Šantung.)

vrzêl. Zakaj bil je neumoren delavec, imel je v Evropi — v Avstriji mnogo dobrotnikov in z obilo misijonsko miloščino je dosegel res krasne uspehe. Odkar je postavil to svetišče, so postali njegovi uspehi še posebno očitvidni. Kakor da je Marija s tega kraja blagoslavljalala njegovo delo. V gmotnem oziru ni imel s tem svetiščem nobene škode. Milodari so prihajali v zadnjih letih v toliki meri, da je ž njimi poravnal ne samo vse stroške, ampak vzdrževal na račun te cerkve celo več katekistov (veroučiteljev med pogani) in vzel več od poganov zavrnjenih otrok v svojo oskrbo. — Samo eno željo je imel še pred smrtjo: prosil me je, da bi poskrbel svetišču in vasi pod njim stalnega duhovnika. Pri tem strašnem pomanjkanju misijonarjev, ki splošno

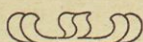
tare naše kitajske misijone, bo to težavno, a upam, da bo vendar šlo, zlasti, ker bo iz razširjenega semenišča prihajalo več domačih duhovnikov kakor do sedaj. — Prospeh svetišča bo zanaprej moja posebna skrb in trdno upam, da bo vir milosti in blagoslova za ves moj vikarijat (škofijo), kakor je bilo do sedaj posebno za misijon rajnega patra Cenona.

— — —

Na poti v vas sva srečavala trume pogrebcev, ki so romale na hrib molit za dušni pokoj rajnega misijonarja, ki smo ga ravnokar izročili materi zemlji.

„Vidi se, kako radi so ga imeli.“

„Res je. Nad vse priljubljen je bil med kristjani. Te dni so plačali nad štiri sto maš za njegovo dušo. Le skrajna apostolska gorečnost rodi tako ljubezen.“

Legenda o Dnevu.

Janko Dobrovski.

O Božiči in o kresi,
pravijo, se dan obesi.

Dan pobožni mir nedeljski
praznoval je in prebiral
nauk sveti evangelijski.

In je čital:*

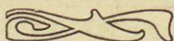
Komer najdena družica
za življenje, on je ženin.
Drug njegov vesel poslušal
glasne vzklike ženinove,
ko nevesto občuduje.
To veselje
nad menoj se izpolnjuje.
Njemu treba vedno rasti,
meni giniti in pasti — —

Dan se je besedam čudil,
sklep je v mislih tak obudil:
Ko prišel bo Janez s kresom,
bom postavil luči mejo,
krčil solnčnim pot kolesom,
odjemal jim do Božiča,
da bo Janez ginil, padal.
Kadar Božič bo zavladal,

kvišku solncu pot bom vzbočil,
resno zraven mu naročil,
naj podžiga luč do kresa,
da Gospod Zveličar zraste,
kakor hoče evangelij.

Nočem, da bi jaz v besedo
Janezu zanesel zmedo.

* Prim. Jan. 3, 29. 30.

Frančiškanska misijonska družba.

rančiškani redovne okrajine sv. Križa so ustanovili na Slovenskem, kakor drugi po družih krajih, svojo misijonsko družbo. Sv. oče je to delo blagoslovil z besedami: „Ljubljenim udom in dobrotnikom te pobožne družbe podelimo ob enem z našimi najboljšimi željami iz srca apostolski blagoslov.“

V to družbo more vstopiti vsak katoliški kristjan, moški in ženske, stari in mladi, tudi otroci. Zaveže se, pa ne pod grehom, da bo molil vsaki dan, če tega ne more ali noče, pa vsaj vsaki teden n. pr. ob nedeljah pri sv. maši en očenaš, eno zdravamarijo in zdihljaj: „Prosi za nas sv. Frančišek Solan, da bomo vredni obljub Kristusovih“. Vrh te molitve za dober uspeh frančiškanskih misijonov hoče te podpirati tudi z miloščino. V ta namen prihrani vsaki mesec deset vinarjev in jih daruje za podpiranje misijonov. Kdor da raje ta dar za celo leto skupaj (1 K 20 vin.) ali za celo življenje (vsaj 10 K) ali kak večji znesek, naj ga izroči osebi, pri kateri se je vpisal.

Kdo vpisuje v to družbo? Za sedaj so določeni za to vsi voditelji tretjega reda, ki se ko taki imenujejo misijonski prokuratorji ali oskrbniki. Ti si izbero v pomoč zanesljive in vestne osebe, moške in ženske, ki jih imenujejo za misijonske pospešitelje in pospešiteljice ter jim izročijo knjižico, v katero vpisujejo ude in darovane zneske, ki jih ali vsaki mesec ali vsaj na tri mesece oddajajo. Kedor se želi vpisati v misijonsko družbo, naj se oglasi ali v katerem frančiškanskem samostanu ali pa pri pospešitelju (pospešiteljici) dotičnega okraja. Če bi pa kdo rad prevzel službo pospešitelja v svojem kraju, naj se zgласi pri vo-

Sv. Frančišek Solanski,
patron frančiškanske misijonske družbe.

ditelju tretjega reda v bližnjem frančiškanskem samostanu. To delo je zelo ljubo Bogu, saj ste s tem deležni misijonskega dela v domačem kraju in pomagajte razširjati božje kraljestvo mej pogani in neverniki.

Morebiti se bo nekaterim zdela ta misijonska družba odveč, ker je že več družih. Toda od teh frančiškanski misijonarji nimajo dohodkov in podpore, in od drugod jo dobivajo v tako skromni in pičli meri, da jim ni mogoče kaj uspešnega začeti in dovršiti. Zato je bilo potrebno iskati pomoči pri dobrih ljudeh, pred vsem pri tretjerednikih, ki želijo sobrate prvega in tretjega reda sv. Frančiška v njih

misijonskem delu podpirati. Sploh pa frančiškanska misijonska družba ni nova. Imeli so jo že v začetku petnajstega stoletja. Zato ima zgodovinsko pravico živeti. Če jo hočemo v tem času poživiti in bolj delavno storiti, nam to velewa dolžnost in nas silijo potrebe.

Frančiškanska misijonska družba na Slovenskem ima na čelu preč. p. provincijala, ki imenuje namestnika in se imenuje provincijalni misijonski oskrbnik. Ta ima skrbeti za vse zadeve misijonske družbe. Njemu na strani stojijo v vsakem samostanu eden pater misijonski oskrbnik. Za to službo so določeni patri voditelji tretjega reda. Ti skrbijo za vse misijonske zadeve v okrožju dotičnega samostana n. pr. imenujejo pospešitelje, jih skličejo k sebi, pobirajo od njih milodare itd. Pospešitelje in pospešiteljice nastavlja pater misijonski prokurator, izroči jim nabiralno knjižico potrjeno s pečatom in podpisom. Kdor nima te knjižice in potrdila, nima pravice vpisovati novih udov ali nabirati miloščine.

Pospešitelji (pospešiteljice) so trojne vrste: 1) taki, ki nabere vsaj 15 udov in jih ohranijo zveste družbi; 2) oni, ki nabere 50 udov; ti dobivajo misijonski list brezplačno; 3) tisti, ki so se izredno zaslužne storili z misijonskim delom n. pr. če vzgojijo kakega misijonskega kandidata, darujejo večji znesek za misijone ali kako cerkveno obleko, kelih, monštranco itd.

Udje frančiškanske misijonske družbe so deležni mnogih duhovnih dobrot. Deležni so popolnega odpustka na dan vstopa v to misijonsko družbo ali pa nedeljo na to, potem na sledeče praznike Gospodove: sv. treh kraljev, na binkošti, na praznik presv. Srca Jezusovega; na Marijine praznike: brezmadežno spočetje, svečnica, vnebovzetje in rojstvo; na praznik svetnikov: sv. Jožefa, sv. apost. Petra in Pavla, sv. Bernardina (20. maja), sv. Antona Padovanskega (13. junija), sv. Frančiška Solana (24. julija), sv. Frančiška Asiškega (4. oktobra), sv. Janeza Kapistrana (23. oktobra), sv. Leonarda iz Portomavricija (26. nov.), sv. Jakoba iz Marke (28. novembra). Če se kateri teh praznikov obhaja na delavnik, se more odpustek dobiti ali isti dan, ali pa naslednjo nedeljo. Ravno tako je udom frančiškanske misijonske družbe podeljen popolni odpustek za zadnjo uro. Obrnejo pa lahko vse te odpustke, razen onega za zadnjo uro, dušam v vicah v prid.

Vrhu teh popolnih odpustkov morejo dobiti še sledeče nepopolne odpustke: 7 let in 7 kvadragen, kadarkoli podpirajo ali pospešujejo franč. misijonsko družbo; 300 dni, kadar opravijo družbeno molitev in ravno toliko, kadar pridobijo družbi novega uda.

Duhovniki imajo razen teh odpustkov še trikrat na teden pravico privilegiranega altarja in v krajih, kjer ni frančiškanskega samostana, blagoslavljanje križce za postajne odpustke.

Razen teh odpustkov so udje deležni vseh duhovnih dobrot, sv. maš, molitev, obhajil itd. redovne provincije. Dvakrat na leto se opravi v vsakem samostanu sv. maša za žive ude te družbe, in sicer na praznik sv. treh kraljev in sv. Solana, v novembru pa za pokojne ude.

Da pa molijo za svoje dobrotnike naši misijonarji in sprebrenjeni pogani, posebno še otroci, tukaj na svetu in v večnosti, tega nam ni treba omenjati.

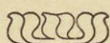
Zakaj smo te vrstice napisali? Zato, da bi naši dragi bravci frančiškansko misijonsko družbo poznali, druge ž njo seznanili in

jo po moči razširjali. Frančiškani imajo v vseh petih delih sveta svoje misijonarje. V misijonih delajo že od časov sv. Frančiška dalje. Mnogo so jih že spreobrnili in so veliko dobrega storili za sveto cerkev in človeški rod. Pa dela je še veliko. Na svetu živi okroglo 1500 milijonov ljudi. Od teh jih je približno 580 milijonov, ki spoznavajo Kristusa, pa le 260 milijonov, ki ga prav spoznavajo in so katoliški kristijani. Ali moremo biti s tem zadovoljni? Nikakor ne!

Na delo tedaj za sv. misijone. Jezus to in želi zahteva; poklic sv. cerkve tirja, da delajo njeni otroci za razširjanje kraljestva božjega na zemlji; hvaležnost, ki smo jo dolžni Bogu za milost sv. vere, nam nalaga dolžnost, da prižigamo po svojih močeh luč resnice tudi poganom in nevernikom; ljubezen do bližnjega nam kliče: „Brat, sestra pomagaj!“ Pomagaj v telesnih potrebah, še bolj pa dušnih. Zveličar pravi: „Karkoli ste kateremu najmanjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili.“ (Mat. 25, 40.)

Pristopajte k frančiškanski misijonski družbi! Priporočajte jo povsod!

Za delo in trud, za molitve in milodare vam kličemo že naprej: Bog povrni tisočkrat!

Modra Anka.

Janko Dobrovski.

„Šiba novo mašo poje,“
modro je sklenila mama,
pa jih je naštelá nama,
meni in sestrici Anki.

Jaz sem se solzil, kakopa,
Anka se pa ni solzila,
k dedu se je napotila
po rešitev zviti uganki.

„Dedek, mama je pa huda.
Pravi, da bo novo mašo
šiba dala v hišo našo.
Prav, da je natepla Brunčka

morebiti res bo mašnik.
Ali mene bi ne smela,
saj kako bo mašo pela
šiba meni, ko sem — punčka?“

Sv. Dežela.

P. JERONIM KNOBLEHAR.

nogo tretjerednikov se je 1. 1910 vdeležilo prvega romanja Slovencev v Sv. Deželo, zibel sv. krščanske vere.

Dandanes je ta dežela turška pokrajina. Največja svetišča krščanstva so pravzaprav turška last; da omenimo le eno: ključe cerkve Božjega Groba ima shranjene neka turška družina v Jeruzalemu, ki ima pravico in dobiček od tega, da odpira in zapira cerkev ob določenih urah.

Doživeli smo nekaj nezaslišanega: sovražnik krščanskega imena, Turek, je danes naš zaveznik proti nam sovražnim krščanskim državam: Turek nam pomaga, da bomo mogli v pravični vojski kaznovati krivične in verolomne naše sovražnike.

Zaradi vojske se je tudi v Sv. Deželi marsikaj spremenilo: to deželo miru napolnuje sedaj vojni hrup; po njenih cestah odmeva korak trdo stopajočih vojakov in se čuje ropot topovskih koles in vojnih vozov. Doli na njenem jugu pa grome topovi; njihov glas sega v mesto Jeruzalem.

Bili so časi, ko se ljudje visokega in nizkega stanu, evropejski cesarji in kralji in knezi in stotisoči njihovih podložnih niso obotavljali zapustiti dom; s klicem „Bog hoče“ so šli na bojno pot v Palestino, da bi njena svetišča osvojili ali branili pred sovražniki. Časi križarskih vojskâ so bili časi največjega dušnega in telesnega junaštva. Temu primerni so bili tudi vspehi: okoli sto let je bila Palestina, osvojena po krščanskem orožju, v posesti kristjanov.

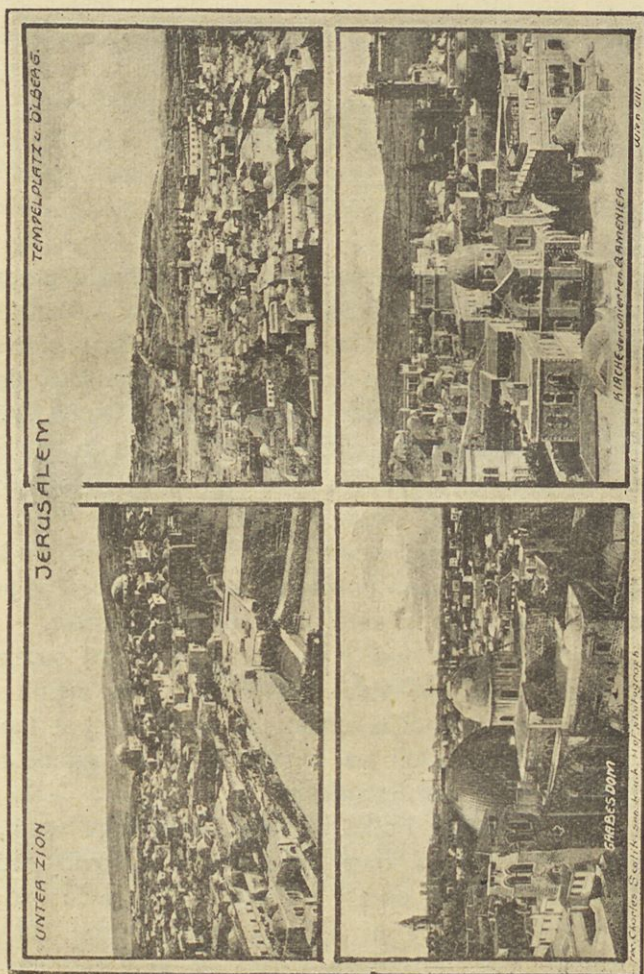
Toda, kakor da bi se bil spomnil Gospod svojih besed, ki jih je govoril v tempeljno malo pred smrtjo: „... in Jeruzalem bo teptan od nevernikov, dokler se ne spolnijo časi narodov“

(Luk. 21, 24) — t. j. do konca sveta —, je pripustil, da je Sveta Dežela zopet prišla v roke nekrščanskih narodov, Saracenov in sedanjih njihovih naslednikov, Turkov.

Dandanes gre zopet za to deželo; kdo jo bo imel zanaprej v posesti: protestantovski Angleži ali razkolni Rusi ali Turki?

Pod Sijonom.

Pred templjem in Oljska gora.

Cerkev Božjega groba.

Cerkev zedinjenih Armencev.

Ko bi ne bilo po zmagi Angležev v Palestini naše svetovno gospodarsko življenje ogroženo, bi si nje kot gospodarje Sv. Dežele prej želeli, nego razkolne Ruse, le-ti so večinoma večji sovražniki katoliške vere, kakor Angleži, ki gredo za svojimi gmotnimi koristmi, ne meneč se za vero svojih vsakovrstnih podložnikov. Kako

pa Rusija dela s katoličani v svoji državi, vsi vemo. Zato pa vsi želimo, da bi vsaj svetišča Palestine popolnoma ne prišla v roke razkolnikov, če že ne morejo postati izključno katoliška last. Zakaj boljše je, da so tamošnji mohamedani njihovi lastniki, kakor pa razkolniki. Kakor mohamedani sami časte „Isa ben Mirijam“, Jezusa, sina Marijinega, ko preroka, tako tudi katoličanom privoščijo in naprošeni radi dovolijo, da ga le-ti tamkaj po njegovih svetiščih častijo po obredih sv. katoliške vere.

Drugače ravnaajo razkolniki: kjer so oni lastniki, tam ne trpe katoliškega bogočastja; kjer se jim ponudi prilika, tam si prizadevajo s silo in zvijačo dobiti svetišča v svojo pest. Žalibog, da jim pri tem ne manjka bogatih sredstev, s katerimi so podkupovali visoke in nizke oblastnike pri turški vladi; z denarjem pa se je tamkaj doseglo vse. Neverjetno, pa resnično je, da je marsikatero svetišče pri vsej svoji zanemarjenosti katoliško cerkev stalo sto in sto tisoč kron, da je ostalo v katoliških rokah in da ne bi prišlo v razkolniško last. Pri nedavnih, skrajno negotovih pravnih razmerah v Orijentu ni čuda, da je bilo to in ono krščansko svetišče prav dobra molzna kravica turškim uradnikom. Upajmo, da se bo po vojski tudi to spremenilo. Upajmo, da bodo naši državniki pri sklepanju miru pridobili katoličanom v Sv. Deželi še več ugodnosti in konec naredili mnogim razkolnim nasilnostim, pa tudi nadležnostim turških oblastnij.

V sedANJI vojski se imajo Angleži za novodobne križarje, ki naj bi osvobodili Sv. Deželo izpod turškega jarma. Toda pravi križarji to niso, niti nimajo njihovega duha. Seveda ni prenehalo hrepenenje po svetiščih Palestine in njihovo češčenje ter skrb za njihovo ohranjenje. Verniki vseh stoletij od XIII. stoletja dalje do danes, bi radi videli, da bi se krščansko kraljestvo obnovilo tam, kjer se je začelo božje kraljestvo, da bi kak krščanski vladar mogel nositi zopet zlato krono tam, kjer je Gospod Zveličar nosil trnjevo. Ali se bo ta želja katerikrat spolnila, to sam Bog ve.

Znano je, da so od časa križarskih vojskâ frančiškani varili vseh večjih svetišč v Palestini. Nanje moremo obrniti besede preroka Sofonije (3, 12): „V tvoji sredi zapuščam siromašno in pomoči potrebno ljudstvo, ki zaupa v Gospodovo ime!“

Ko je l. 1291 zadnja krščanska trdnjava Akka padla v roke Saracenov, in je 25 tisoč kristjanov umrlo pod njihovim mečem, zadnji jeruzalemski patrijarh pa utonil na begu v morju, tedaj je bilo videti, da je konec tudi krščanstva v Sv. Deželi. „Udaril bom

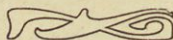
pastirja in razpršile se bodo ovce!“ Ta izrek Gospodov bi se bil najbrž tudi sedaj spolnil, da ni Gospod sam poskrbel kristjanom drugih pastirjev: to so bili sinovi sv. Frančiška, ki jih je bil le-ta svetnik poslal s križarji v Palestino kot „vojne kurate“. V splošnem begu križarjev in zmešnjavi kristjanov se je nekaj frančiškanov skrilo; in ti so nepoznani ostali v deželi. Ko so se razmere umirile, so prišli na dan in vzeli v roke dušno pastirstvo zapuščenih katoličanov in skrb za svetišča. Seveda je tu in tam tekla mučeniška kri sinov sv. Frančiška in pojila zemljo, ki je bila svoj čas pila Kri včlovečenega Sina božjega; v teku sedem stoletij ni manjkalo preganjanja kristjanov v Palestini; mohamedanski fanatizem in razkolniška nestrpnost sta zopet in zopet zahtevala žrtev tudi med varihi svetišč, frančiškani. Več nego dva tisoč jih je v teku sedem stoletij umrlo mučeniške smrti, drugi pa se niso dali pregnati, niti ne oplášiti, da ne bi branili pravic sv. katoliške cerkve. „Na tvoje obzidje, Jeruzalem, sem postavil varihe; celi dan, celo noč, nikdar ne bodo molčali“ (Iz. 62, 6), bi se lahko reklo tudi o njih.

Ali se bomo mar čudili, da so papeži tem vstrajnim in zvestim redovnikom šli na roko, kjerkoli so mogli, in kadar je bilo treba. Z apostolskimi pismi so priporočali vernikom, naj podpirajo varihe Božjega Groba, z odpustki so obdarovali dobra dela, njim v pomoč storjena.

Že večkrat smo v „Cvetju“ popisali potrebe Sv. Dežele in varihov njenih največjih svetišč. Tudi razmere v sedanjem vojnem času in težave, ki jih imajo tamkaj sinovi sv. Frančiška, smo omenili; da niso majhne, ni da bi še posebej povdarjali.

Tem razveseljivejše je dejstvo, da tudi verni Slovenci niso pozabili varihov Božjega Groba, ampak potem bratovščine „Armada sv. Križa“ obilno prispevajo v namene za Sv. Deželo. Bodi jim v imenu varihov Božjega Groba večna hvala zato in ljubi Bog naj jim povrne stotero!

Meseca septembra l. 1917 se je vodnik bratovščine „Armada sv. Križa“ preselil iz Ljubljane v Maribor. Tjakaj naj se naprej pošiljajo vsi dopisi in miloščina udov in sicer pod naslovom: „Vodstvo armade sv. Križa, v frančiškanskem samostanu v Mariboru, Štajersko“.

„Bodite usmiljeni!“

(Luk. 6, 36.)

Nepopisno je gorje, ki napolnjuje v naših dneh to solzno dolino, ki menda še nikoli, kar svet stoji, ni v toliki meri zaslužila tega imena kakor zdaj. Vidi se pa tudi sredi tega gorja, kako Bog vlada svet, zakaj lehko trdimo, da je bilo malokedaj, ali morda celo nikoli toliko usmiljenih src, toliko dobrih rok kakor v sedanjem času. Kakor je na eni strani opazovati, kako raste krutost od dne do dne, tako na drugi strani vidimo, da brezsrčnosti nasproti stoji in ji nekako kljubuje usmiljenost. Na eni strani sovraštvo in zavist in morija, na drugi angelj ljubezni, ki zdravi vse rane.

Kdo bi se tega ne veselil? Gotovo se vsi dobri tudi prav iz srca vesele. Ali na svetu ni nič popolnega, in tudi to veselje ni popolno. Zdi se nam, kakor da so se v zadnjem času usmiljena srca nekako ohladila in da se je prva gorečnost zmanjšala. Po človeško soditi to ni nič čudnega. Da se prva gorečnost malo ohladi, to je v človeškem življenju navadna prikazen, kar je zlasti v našem slučaju umevno, ko se cela zadeva vleče že brez konca in kraja in je gorje vedno večje. Čisto umevno je, da so ljudje že nekako otrpnili, in sicer vsi, tisti, ki dobrote dele in tisti, ki jih prejemajo.

Zdi se nam pa, da se ne motimo, ako trdimo, da je tu še drug vzrok, zakaj se je usmiljenje nekako ohladilo. Tisto bobnanje po časnikih in časopisih, prinašanje imen vseh, ki so kaj dobrega storili, to zares blaga srca naravnost odbija in ni v prospeh krščanski čednosti. Take in podobne limanice privabijo enega

Sv. Vincencij Pavljanski.

ali družega ali tudi mnogobahačev, prave koristi pa ne prinašajo. Krščanska čednost [ne ljubi kričavosti in ne obeša vsega na veliki zvon, temuč hodi svojo umerjeno pot.

Zgled take prave krščanske čednosti je svetnik, čigar podobo imajo cenjeni bravci tu pred seboj: sveti Vincencij Pavljanski. Tisti, ki so v teku časa preiskovali in popisovali njegovo življenje, se ne morejo sami dovolj načuditi, še menj dovedati drugim, kaj vse je dobrega storil ta skromni mož, ki je tako rad prikrival

svoja brezštevila dobra dela. Zato je pa njegovo delo skozi in skozi spremljal božji blagoslov in ga spremlja še dandanašnji, ko po njem ustanovljene usmiljene sestre v njegovem duhu nadaljujejo njegovo delo.

Znani slovenski umetnik M. Gaspari je prav dobro pogodil svetnikov značaj, ki se kaže zlasti v očeh, polnih miline. S svojimi rokami privija k sebi dvoje detet. Zdi se nam kakor bi ščitil dva mala begunčka naše krvi, vsaj kapice, ki jih imata na glavi, kažeta na to. Tudi koča v ozadju in uljnjak sta nam čisto domača. Saj nam je pa svetnik sam že tudi domač, ravno po imenovanih usmiljenih sestrah, ki s tolikim vspehom delujejo med nami po raznih bolnišnicah, sirotiščih in šolah. Le Bogu je znano, koliko našim junakom so v tej hudi vojski obvezovale rane, jih tolažile ter iz njih umirajočih ust sprejemale zadnje pozdrave za njih domače. Ali nas ne spominja podoba sv. Vincencija z detetoma

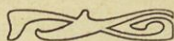
v naročju na toliko in toliko naših ubogih begunčkov, ki so jih njegove duhovne hčere usmiljeno sprejele pod svojo streho?

Ker že govorimo o beguncih, naj še nekaj dostavimo! Zdi se nam namreč, da pritožbe zoper nje, ki se precej pogosto slišijo, niso vselej opravičene, temuč ž njimi dostikrat le sami sebe obsojamo, ko kažemo svojo sebičnost in neusmiljenost, namesto da bi Boga hvalili, ki nam je z begunstvom prizanesel, ter po možnosti pomagali onim, ki so morali zapustiti domače kraje in ne vedo, kaj bodo dobili, ko se po dolgem koprnenu povrnejo domov. —

Na drugi strani pa se seveda ne sme pozabiti, kako lepa čednost je hvaležnost, kakor je nehvaležnost nekaj silno grdega in je vsakemu, tudi tistemu, ki ne išče človeške hvale pri svojih dobrih delih, silno zoperna ter zlasti one, ki brez šuma in na skrivnem dele dobrote, boli, ako za svoja dobra dela prejemajo nehvaležnost.

Nas vseh skrb torej bodi, da tako pri skazovanju kakor pri prejemanju ne pozabimo na krščanska načela, ki nam imajo biti sveta v vseh okoliščinah našega življenja.

P. Vincencij Kunstelj.

Naj počiva blago seme!

P. Evstahij.

Skrbna mati čaka, čaka:
„Pridi skoro, moč sinov!“ —
Zunaj lipa tiho plaka:
„Ah, ne bo jih več domov!“...

Sestre tožne — krizanteme —
boža pozni solnčni žar:
Naj počiva blago seme,
v Bógu srečo pije stvar!

Podoba svetogorske Matere božje.

Iz vojne.

Razdejanje na Sveti Gori.

ajslavnejšega Marijinega romarskega svetišča, Svete Gore — ni več. Porušeno in razdejano je, da ni ostal kamen na kamenu . . .

Že 28. maja 1915, brž v začetku zahrbtnje vojske z Italijo so sovražne granate poškodovale romarsko hišo; 5. junija sta bila cerkev in samostan prvič ob-streljevana, pozneje znova in znova, kolikokrat, kdo to ve, pre-pogostoma se je to dogajalo, da bi bil kdo še štel in si za-pomnjeval. Le Ivanovo leta 1915 je še gotovo v spominu vseh, ki so morali od blizu ali daleč gledati strašni kres — Sveto Goro v požaru.

Pa čemu sovražni srd do Svete Gore, ko je še Soča in nepremagljiva hrabrost Dalmatincev in drugih junakov zapirala pot do nje, v času, ko še vrhu nje niti topov ni bilo! Zavidal ji je sovražnik njen razgled, slutil je zgoraj vojno opazovališče, pa ji ni hotel in mogel prizanašati in še razvalin njenih ni pustil v miru. —

V štirinajstem mesecu vojne, 8. avgusta 1916 zvečer je padla Gorica; ali 682 m visoka Sveta Gora severno od mesta je še ostala avstrijska. Še celo leto dni se je Italijan poželjivo oziral po nji in žrtvoval radi nje mnogo krvi, pa brez uspeha. Posebno strašni so bili naskoki v deseti ofenzivi, meseca maja 1917. Tedaj se je sovražniku nekaterekrat posrečilo prodreti celo na vrh Svete Gore, pa vsakikrat je bil odbit z velikimi izgubami. V ednajsti ofenzivi, od 17. avgusta 1917 naprej, je Italijan zopet pošiljal regiment za regimentom po pobočju Svete Gore po štirinajstkrat na dan k naskoku na razvaline Marijine cerkve, ali njih razredčene in razbite vrste so vedno morale nazaj doli proti Soči. Čujmo, kaj o teh bojih pripoveduje neko italijansko poročilo:*

„Od majniške ofenzive smo se krčevito oklepali takrat še gosto zaraščenih pobočij Svete Gore. Avstrijci so storili vse, da bi nas pregnali. Do golega so obrili z zažigalnimi granatami Goro, požgali tudi zadnji grm, da bi nam vzeli kritje, kar se jim je posrečilo. Sleherni dan je vsplapolal ogenj, zdaj tu, zdaj tam. Vojaki naši so živeli v plamenih. Puhteča smola granat je pomagala ognju, da je žrl dalje in dalje. Sveta Gora se je ne-prestano kadila. Povsodi je imela črno ožgane rane. In vsakemu požaru je sledilo besno pokanje šrapnelov na ljudi, ki so hoteli ogenj omejiti. Marsikatero noč je bila Sveta Gora eno samo plamenno ognjišče; žarela je od daleč kakor solnčni zapad, ki je polagoma utonil v dimu in megli. V tem peklu so živeli naši vojaki. Polagoma so pod granatnim ognjem tudi ogljeni štori dreves izginili, pokazalo se je golo rdeče kamenje. Namestu gozdov se je krvavo blestelo s strmih pobočij. Veličastna Gora je spremenila svoj obraz. Vedno globlje nizdolu je stopala nerodovitnost, drča za drčo, kakor bi se vlivala lava v dolino. Tudi vrha ni bilo več spoznati. Samostan in cerkev, ki sta ga prej ljubko venčala, sta zginila. Sedaj ni nič drugega kakor belkasta groblja, divja navlaka kamenja. Avstrijci pa so živeli v nedotakljivih staniščih. Gora jim je bila grad z izbami, galerijami, dvoranami. V njem so nevidni in nemoteni mogli hoditi na vse strani. Naša artiljerija bi jih bila mogla bombardirati leta in leta, ne da bi jim bila kos omajati obrambo. Vsi njih rovi so se stekali v labirintu jarkov. Noben naskok jim ni mogel blizu. In če so bili na kaki točki branivci

* Luidži Bardzini (Luigi Barzini) v listu »Korriere (Corriere) della Sera«, dne 27. avg. 1917.

res premagani, so zginili in so se na drugem mestu zopet prikazali. Pač je divjal napad potem preko zapuščenih jarkov, upal si višje in višje, dospel na vrh, do ostankov razstreljenega samostana — — in glej! Od spodaj navzgor so tolkle strojne puške, jarki ravnokar pusti in zapuščeni, so bili sedaj zopet polni strelcev, ki so streljali na naše. — Kaj vse ni bil pred letom dni v domišljiji naših vojakov Sabotin, kaj Kuk! Vendar Sveta Gora se je zdela še strašniša. Vse je strahovala, kakor je vse nadkriljevala,

Razvaline svetogorske bazilike. (Po prvem obstreljevanju.)

vse videla, povsodi nas zapazila in vodila sovražni ogenj na naše najobčutniše mesto. Vedno smo se morali vprašati, kako nam napraviti, da nas ne bi Sveta Gora videla. Stotine kilometrov ceste je bilo treba pokriti z vejevjem, ker je pogled Svete Gore segel povsodi.“ Tako italijansko poročilo (morebiti semtertje malo pretirano, da bi tem bolj povzdignilo junaštvo italijanskih vojakov).

Ko so v ednajsti ofenzivi Italijani severno za Sveto Goro, na Banjščici in južno od tam napredovali, je postal položaj naših avstrijskih čet na Sveti Gori nevzdržljiv. Italijani so jeli obstreljevati tudi vzhodno pobočje Svete Gore. Od vseh strani v ognju topov bi se naše čete zastónj še nadalje žrtvovala na svetogorskih raz-

valinah. V noči 24. avgusta so naši, da bi se izognili nevarnosti obkolitve, prostovoljno zapustili Sveto Goro, ki so jo na to Italijani zasedli brez boja.

In kako je sedaj na Sveti Gori. Zopet pravi italijansko uradno poročilo tako-le: „Slika Svete Gore je nepopisna. Zemlja je izginila; odnesle so jo razstrelbe. Ostalo ni drugega, kakor rjavordeč prašek in razdrobljeno kamenje. Izstrelki so raznesli skale in pokrili celo gorsko slame z ogromnimi množinami kamenja. Slovičega samostana na skrajnem vrhu Gore ni več. Obstajal je iz obširnih visokih zgradb. Sedaj se zdi, kakor bi ga nikoli ne bilo; celo podzemeljski prostori so se deloma podrli. Od stoletne lipe in mlajših kostanjevih dreves, ki so stala pred nekdanjim vhodom k svetišču, vidiš le kratke razcefrane šture. Vodnjak je zasut. Sveto goro obstreljuje sedaj avstrijsko-ogerska artiljerija.“

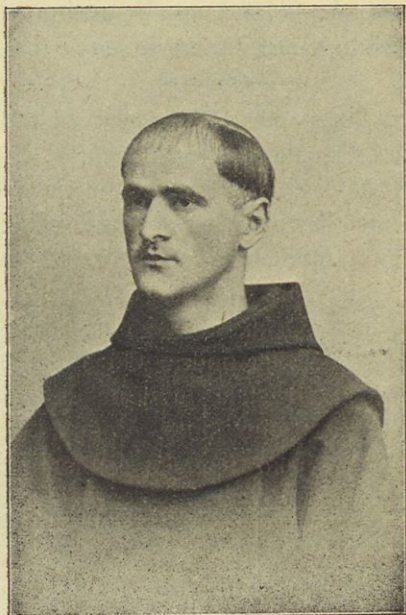
Ponočni pogreb na Sveti Gori.

Bilo je 15. aprila 1916, pozno že. Iz Gorice proti Solkanu se je peljal preprost vojaški voz z mrličem. Za Solkanom pri stebrih, kjer se prične cesta na Sveto Goro, snamejo vojaki krsto. Maloštevni sprevoz se razvrsti ...

Na Prevaljih se pridruži nekaj častnikov in celo višjih. Bila je čarno lepa, južno pomladanska noč, tako tiha in pokojna, kakor da ne bi bilo nikdar na svetu hrumeče, s topovi pretaknjene soške fronte, zvezdna noč, katere svečano tišino je motilo le šumenje Soče in škripanje peska pod nogami vojakov, ki so težko sopeč, nesli mrliča po strmi, z ruševinami pokriti poti. Bilo je, kakor da bi narava sama pridrževala dih, kakor da je „Vojna“ v spoštovanju umolknila, da ne bi motila pretresljive svečanosti tega nenavadnega pogreba! —

Sprevoz je došel na svetogorsko pokopališče za svetiščem. Bilo je okrog 11. ure po noči. Lesen križ je bil pripravljen in grob, kamer so položili mrliča. Pogrebci so bili globoko ginjeni. Duhovnik, vojaški, je v kratkem nagovoru proslavil pokojnega in molil, naj bi mu bil Bog plačnik, in naj bi onstran groba združil vse, ki jih je vojna privedla skupaj ob vznožju Svete Gore.

Kdo je bil rajni? Kar je spremljevalec bilo, so bili sami vojaki, razen dveh — frančiškanov ...

P. Frančišek Ambrož.

Pater Frančišek je bil, varih svetogorskega svetišča in samostana, bivajoč poslednji čas v Gorici v hiši vsmiljenih bratov, skromen pa junaški duhovnik, kateremu je vojaška oblast preskrbela pogreb na Sveto Goro in mu položila iz spoštovanja lep venec na krsto.

P. Frančišek Ambrož je bil rojen 2. dec. 1874 v Šmartnem (Stražišču) pri Kranju. V frančiškanski red je vstopil 25. avg. 1894, v mašnika bil posvečen 30. okt. 1898. Deloval je ko marljiv katehet, priljubljen pridigar in spovednik na raznih krajih; povsod pa je bil na mestu, ker je bil zmožen jezikov v redovni pokrajini potrebnih. Zadnja nje-

gova služba je bila na Sveti Gori. To pa so morali frančiškani na ukaz c. in kr. vojaške oblasti po izbruhu vojske z zahrbtno Italijo zapustiti na binkoštni torek (25. maja 1915), in sicer nemudoma. Drugi sobratje so šli in našli potem dom po samostanih redovne pokrajine. P. Frančišek je pa ostal v bližini, v Grgarju. Ni pa miroval, dokler mu ni bilo od vojaške oblasti zopet dovoljeno bivanje na Sveti Gori, kjer je potem prestal prve vojne strahote. Vredil in otel je na Sveti Gori marsikaj, česar sobratje v naglici pred begom — umakniti so se morali v eni uri — niso mogli. Važno je zlasti, da je p. Frančišek spraval v Ljubljano na varno čudodelno podobo Matere božje.

In ko je sledujoč Sv. Gora tako razdejana, da mu ni bilo več prostora gori, se je preselil v kostanjeviški samostan v Gorici, 21. decembra 1915 pa k usmiljenim bratom v mesto, kjer je potem pri ranjencih in drugih bolnikih izvrševal svojo nalogo tako, da ni le njemu in njegovemu redu, temveč vsem Slovencem v čast, dokler ni 11. aprila pritulila v bolnišnico njemu smrtonosna granata. Umrl je za ranami 13. aprila 1916. Pred smrtjo je prosil, da bi ga pokopali pri Materi božji na Sveti Gori. — Časten mu spomin!

† Pater Aleksander.

Pičlo četrť ure severno od Gorice na prijaznem hribčku sta stala (ako še sedaj, ne vemo) cerkev in samostan na Kostanjevici.

Kostanjevica je bila prej, v mirnih časih mnogo obiskovana. Radi so prihajali verni iz mesta zavoljo službe božje. Od blizu in od daleč so prihajali mnogi v adventu, v postnem času in po binkošti, ko se je pričelo romanje na Sveto Goro. Radi so prihajali tujci zavoljo krasnega razgleda, ki se odpre tu na vse strani: pred teboj je Gorica, goriško polje, furlanska ravnina, Brda, Sv. Valentin, Sv. Gora, Sv. Gabrijel itd. Prihajali so mnogi tudi zaradi grobišča kraljeve burbónske rodovine,* in radi so vsi pogledali tudi v mično cerkev, ki je, kakor je priprosta zunaj, znotraj vsacega iznenadila: obok ves obsejan z arabeskami in kipi od malca, vmes velike in lepe živobarvne slike italijanskega mojstra, predstavljajoče Marijino življenje . . .

Kako je sedaj? Cerkev, pravijo še stoji; pač pa je samostan zraven skoraj da razvalina. Ali kaj razvaline? Zgodilo se je v ti vojski nekaj še vse strašnejšega, vse groznejšega: umorjen je bil Kostanjevici zvesti varih, blagi pater Aleksander! Od nekdanj številne samostanske družine je po 21. novembru 1915 le še p. Aleksander ostal z enim bratom lajikom in s tremi posli, kot oskrbnik na Kostanjevici ali „na Kapeli“, kakor ljudstvo pravi. Stanovanje si je uredil v globoki samostanski kleti, kjer je bil pred malimi izstrelki popolnoma varen; pred velikimi pa tako ni zavetja. Ni bilo prijetno Aleksandrovo življenje, ali vstrajal je do konca ko junak. V varstvo mu je bila izročena lepa cerkev in samostan. Maševal je zelo rano, dokler je bilo še bolj varno, ali pa je hodil pomagat spovedovat, maševat in orgljat v kapucinsko cerkev, v nedeljo pa maševat in pridigovat v Dornberg, kakor pred vojsko. Spovedovat je hodil tudi k usmiljenkam.

Ker brez potrebe ni zahajal iz samostana, omenimo, da je bil po pogrebu p. Frančiška, ki se ga je z bratom lajikom vdeležil, še dvakrat na Sveti Gori. „V maju in juniju 1916 pa — piše g. župnik solkanski — je šel skoraj vsak teden v Grgar radi nekega svetogorskega zemljišča. Rad se je vstavil pri meni nekoliko časa. — V juliju je bil nastanjen v Solkanu neki hraber

* Med drugimi počiva tukaj tudi Luiza Marija Terezija Parmska, stara mati naše cesarice Cite.

P. Aleksander Vavpotič.

polk, pri katerem je bil pater Aleksander kakor domač. Večkrat so ga povabili k častniški mizi. Dne 25. julija mu je polkovno poveljstvo izročilo častno diplomo, imenovalo ga je za častnega vojnega kurata. — Bilo je 3. avgusta, ko je bil p. Aleksander zadnjič pri meni. Pri odhodu me je otožno vprašal: Kdaj se vidiva?“

Zvečer 8. avgusta 1916 je Gorica padla. — —

Begunci so pravili, da je pater Aleksander ostal v Gorici in da ga je italijanski častnik vstrelil. Znanci in prijatelji nismo brž mogli temu verjeti — koliko napačnih govoric se je že slišalo v ti vojski — in smo pričakovali, da se bo v kratkem času že p. Aleksander sam oglasil, ali iz Gorice ali iz Italije. Pa se le ni. Jeli smo pozvedovati. Čez dober mesec je, žal, z zanesljivega mesta došlo poročilo, da je „p. Aleksander umrl 9. avgusta 1916 in bil pokopan na samostanskem vrtu“. Več se menda nikoli ne bo zvedelo.* Vsi pa, ki smo pokojnega poznali, smo prepričani, da on nikoli ni zaslužil tako žalostnega konca.

P. Aleksander Vavpotič je bil rojen v ormoški župniji na Štajerskem 20. aprila 1873, v frančiškanski red je vstopil 11. oktobra 1895, v mašnika je bil posvečen 23. julija 1898.

Glasbe se je učil pri koncertnih vodjah „Glasbene Matice“ dr. Josipu Čerinu in Mateju Hubadu v Ljubljani.

* Ljudska govorica seveda že sedaj ve vse natančneje in podrobniše. P. Aleksander, pripovedujejo, je tekel in menil ubežati pred Italijani, ko so že bili na Kostanjevici. »Stoj!« mu je zaklical italijanski častnik in ker ni postal, ga je vstrelil. — Drugi pripovedujejo, da je italijanski častnik p. Aleksandra zalotil pri telefonu. — In nekateri so pozneje celo tistega italijanskega »stotnika« ko ranjenca in vjetnika v neki avstrijski bolnišnici videli, in od njega samega to reč zvedeli. Mi pa lahko rečemo, da so vse to izmišljotine. Sami smo govorili z zdravnikom dotične bolnišnice, kjer naj bi bil tisti »stotnik« ko vjetnik in ranjenec take reči pripovedoval. Ali gospod doktor, dober znanec p. Aleksandra, nič ni videl »tistega stotnika«.

V Gorico je prišel 1900 za učitelja na samostanskem gimnaziju in za organista, kar je oboje ostal do smrti; le eno leto vmes je bil v Ljubljani kot organist v frančiškanski cerkvi.

„P. Aleksander,“ piše veščak,* „je bil dober organist in izvrsten pevovodja. Poleg tega priden in vstrajen. Kolikokrat se mu je razdril njegov deški zbor! Pa to ga ni oplašilo, vedno je začel znova. Koliko težav pa je z deškim zborom, zlasti zaradi njegove nestalnosti, ve le tisti, ki je to poskusil. Pa se mu je trud tudi izplačal. Petje na Kostanjevici je bilo krasno, zlasti kadar je bilo med samostanskimi kleriki kaj dobrih basistov in tenoristov. Imel je pa tudi p. Aleksander sam zelo močen in obsežen tenor. — Rajnik se je vsestransko zanimal za glasbo, zlasti cerkveno. Koralnega petja se je učil pri p. Hugolinu in se ga šel učiti tudi k očetom benediktinom v Sekovo. Po odhodu gospoda I. Kokošarja iz Gorice, je namesto njega prevzel podučevanje petja v goriški bogoslovnici. In vsa leta je bil tajnik goriškega Cecilijinega društva. Sploh si je rajni nabral za procvit cerkvene glasbe na Goriškem lepih zaslug.“ — Več mladeničev je izučil za organiste, drugim je svetoval in pomagal v orgljarsko šolo, ali v Ljubljano ali v Celje. — Prav pristrčno se je nekoč, prejemši pismo, smejal temu-le izvirnemu naslovu na kuverti: „Prečastitemu gospodu Organistu pri puščavnikih na Kapeli.“ — Mlad orgljarček se je namreč prav zaupljivo obrnil nanj. Prišlo je pismo v prave roke!

Tudi med bojnim hruščem in truščem ni pozabil na priljubljeno umetnost. „Kako lepo,“ piše prijatelju 29. decembra 1915, „smo se s častniki nastanjenimi v samostanu pripravljali za božičnico in tudi polnočnico! Lepo petje; eden nadporočnik — krasen tenor...“ in razodeva s temi besedami tudi za vojne staro vnemo za glasbo.

V osebnem občevanju je bil p. Aleksander splošno priljubljen. Bil je zelo postrežljiv in z lepa ni odbil nobene prošnje. Tudi nenaprosen je rad pomagal. V potrdilo vsaj nekaj črtic. Imel je prva leta med pevci nekaj ubožniših dečkov, pa p. Aleksander najde dobrotnikov, ki so siromake čedno oblekli... Tudi za božičnico, obrnivši se na dobra srca, je napravil mladim ljudem vsaj majhno veselje... Za vojne so životarile neke osebe v Gorici v velikem pomanjkanju, sramovaje se prositi. Kaj stori p. Aleksander? Brž

* G. Vinko Vodopivec v Cerkvem Glasniku, let. XI. str. 6.

piše prijatelju: „Bodi tako dober, pojdi, razloži položaj in prosi —“
 Pozneje pa piše: „Vidiš, dobrota-sirota! Dotične osebe so bile nevoljne, da sem pisal in tudi sicer tako na tihem delal. Zdaj pa vendarle dobivajo državno podporo.“ — Še en slučaj. Za vojne je sprejel nekega zapuščenega dečka v samostan, da bi ga pripravil za prvo spoved in sveto obhajilo. (Na sliki str. 88. stoji ta siromašni fantek poleg p. Aleksandra.)

Blaga, res plemenita duša je bil p. Aleksander. Zato pa smo vsi pokojnega spoštovali in radi imeli in nas je poročilo o žalostni njegovi smrti globoko pretreslo. Zaupamo pa, in to nas tolaži, da je zdaj sprejet med nebeške pevce in da prepeva zdaj slavo trojedinemu Bogu nekdanji dobrosrčni „Organist pri puščavnikih na Kapeli.“

Francišškanski samostan na Kostanjevici. Poškodovan od italijanske granate.

Kakšne namene ima Bog s svetovno vojsko in njeni vzroki.

P. MARIJOFIL HOLEČEK.

ripoveduje se o modrijanu Diogenu, da je hodil nekega dne pri belem dnevu z lučjo po atenskih ulicah. Ko ga je neki porednež vprašal, kaj da išče, mu je odgovoril: Človeka. Tako mislim, da bi tudi danes z lučjo pri belem dnevu zastonj iskal človeka, kateremu bi bila vojska deveta briga, ki bi ne premišljal, kakšne namene ima Bog z vojsko, odkod in zakaj vojska, zakaj se ne sklene že mir, po katerem hrepeni ves svet? Saj se nekateri še celo pritožujejo nad Bogom, češ, kako se vendar vjema ljubezen in dobrota božja s strašno grozoto vojske?!

Te in slične navidezno opravičene pritožbe izvirajo navadno iz nevednosti in nezadostnega razumevanja verskih resnic o previdnosti božji in prostosti človeške volje.

Previdnost božja ima v vodstvu posameznega človeka, kakor tudi celih narodov gotovo prvo in najbolj važno vlogo. Kljub temu pa, da Bog vedno doseže svoj namen, to njegovo vodstvo vendar niti najmanj ne omejuje prostosti naše volje.

To nam priča vsakdanja skušnja; to nam govori verski nauk o zasluženju in o dobrih delih, kazni in plačilu. To nam pa zatrjuje tudi sveto pismo, katero blagruje moža, „ki bi bil lahko grešil, pa ni grešil, lahko hudo delal, pa ni delal.“ (Sir. 31, 10). Človeško prostost v odločevanju za dobro in slabo je zelo dobro izrazil Jozve v svoji oporoki Izraelcem, z besedami:

„Tako tedaj bojte se Gospoda in mu služite s popolnim in prav resničnim srcem . . . Ako se vam pa hudo zdi Gospodu služiti, vam je na izbiro dano: izvolite si danes, kar vam dopade, komu hočete posebno služiti, ali bogovom . . . jaz pa in moja hiša bomo Gospodu služili.“ (Joz. 24, 14. 15).

Te besede govore razločno, da Bog sicer želi in zahteva zvestobo v njegovi službi, toda nikomer ne jemlje prostosti, tako da lahko vsak, kdor le hoče, živi in dela tudi njegovi volji nasprotno. Kajpada, da mora biti v tem slučaju pripravljen na kazni božje!

Vodstvo previdnosti božje je verska skrivnost, katere ne bomo mogli nikdar popolnoma razumeti. — „Gospod vodi človekove stopinje, kdo izmed ljudi pa more razumeti njegovo pot?“ (Preg. 20, 24). A kljub temu nam je dovolil Bog sam tolik vpogled v to skrivnostno vodstvo, da se naše srce lahko umiri in da lahko z zaupanjem gledamo v bodočnost.

Oglejmo si v naslednjem najprvo namene, katere ima Bog s svetovno vojsko in pozneje še njene vzroke.

Kakor vsako gorje in zlo, tako je Bog dopustil tudi vojsko, da bi človeški rod zadostil božji pravičnosti, spoznal svojo zmoto, se spravil z Bogom in se spreobrn timer.

Svetovna vojska — šiba, kazen — naj pripelje človeka, ki se je odtujil svojemu Bogu, zopet nazaj na pot, ki vodi k Bogu!

Preden je Jozve umrl, je govoril Izraelcem kot neko oporoko zelo važne besede: „Ako zapustite Gospoda, tedaj vas bo zopet udaril in pokončal.“ (Joz. 24, 20).

In Evropa je zapustila svojega Gospoda, „Boga svojih očetov in se vlačila za bogovi, katere si je sama ustvarila“ (I. Par. 5, 25).

Proč od Boga, proč od krščanstva! To geslo si je zapisala Evropa na prapor, katerega je razvila v korist „prave civilizacije in kulture“. In tega načela se je držala nad vse vestno tista Evropa, katero je ravno krščanstvo povišalo za nositeljico kulture, za resnično osrečevavko človeštva.

Nacionalizem, ki zameta nadnaravno razodenje, in naturalizem, ki obožava naravo z vsemi svojimi otroci, sta od 16. stoletja naprej v krščanski Evropi edino merilo omike in vede.

— Učenjak, ki je ostal zvest načelom krščanstva, nima pravice, da bi nastopal pred Evropo kot zastopnik moderne znarnosti! —

— Država, ki upošteva še načela krščanstva, je zastarela in zato potrebna času primerne preosnove! — Šola, v kateri ima besedo še Cerkev, je največja ovira kulture in svobode! — Krščanski zakon je studenec družabne, socialne bede in nesreče! — Krščanski družabni red je nesposoben za prenovitev, reformo!

O Evropa, ti nekdanj tako častitljiva in srečna Evropa, kako daleč si zašla!

In kdo te je strmoglavil v te žalostne razmere?

Sama si gojila brezboštvo v šoli in družini; odpirala mu vrata v deželna in državna zastopstva. Vse naj nosi pečat brezverstva. Na podlagi brezboštva si se preustrojila in pripravila ugodna tla za brezversko internacionalo (mednarodno zvezo), ki oklepa v svoje naročje vedno širše sloje človeške družbe.

Sama si si spodjedla temelj nekdanje sreče, s tem, da si spodrinila krščanstvo iz javnega in zasebnega življenja!

Zasebna in javna Evropa si je naredila nov red brez Boga, ker je v svoji popačenosti in nehvaležnosti pozabila, da „Gospod razprši sklepe narodov, zavrže misli ljudstev in naklepe knezov;“ (Ps. 32, 10), pozabila, da je srečen „narod, čegar Bog je Gospod,“ in „srečno ljudstvo, katero si je izvolil Bog za dediščino.“ (Ps. 32, 11).

Kulturna Evropa ima mnogo na vesti! Grešili so ljudje in narodi, grešili vladarji in države!

General Boroević, branitelj Goriške.

Evropa je zapustila svojega Gospoda, zato je Gospod zapustil tudi njo!

Dal Bog, da bi jo ta udarec spametoval in da bi se liki izgubljeni sin vrnila nazaj k svojemu Bogu - Očetu!

Bog je pripustil vojsko tudi zato, da bi človek spoznal svojo veliko onemoglost in slabost. Človek naj se prepriča, da kljub gospodstvu nad svetom iz lastne moči ne more najti rešitve iz zagate, v katero ga je spravila njegova hudobija.

V svoji ošabnosti si je človek domišljeval, da je vse-mogočen. Zato ni hotel več slišati o milosti in blagoslovu božjem. Brez Boga je hotel rešiti največja vprašanja, najvažnejše probleme. Pa kako kmalu so se vresničile besede psalmistove: „Ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje.“ (Ps. 126, 2). Da, zares!

Kak uspeh je dosegla mirovna konferenca v Haagu?! Njen predsednik, ruski car sam je prvi potegnil meč, da bi užugal tistega, ki je hotel mirnim potom poravnati krivico, storjeno njemu in njegovim ljubljnim narodom.

Tudi pacifizem (mirovne težnje), antimilitarizem (protivojaške težnje) in razne diplomatične poteze ter mednarodne pogodbe niso rodile pričakovanega sadu.

Koliko upa je stavil svet na socialnodemokraško konferenco v Štokholmu! S koliko napetostjo smo čakali vsaki dan časopisov, ker smo že gledali v duhu zarjo vzhajajočega miru.

In uspeh? Fata morgána* v puščavi!

Tu prav lahko spoznamo, kako brezuspešno je človeško prizadevanje, ako mu Bog sam ne priskoči na pomoč! Napuh je človeka tako preslepil, da hoče vse opraviti brez Boga. Boga je postavil v kot. Zato naj se človek v spoznanju svoje onemoglosti ponižno zateče k Bogu in pri njem išče pomoči, pri njem miru.

Napuh je človeka strmoglavil v nesrečo, ponižnost naj mu zopet prinese tako zaželjeni mir.

Človek naj začne ponižno služiti svojemu Bogu - Stvarniku, kateremu se je v svoji ošabnosti izneveril.

„Pravica in mir sta se poljubila“. (Ps. 84, 11).

Na svetu naj zavlada pravica, katero je od nekdaj oznanjevalo krščanstvo in jo dejansko človeku tudi prineslo.

* Zračna prikazen, zračno zrcaljenje: reči na zemlji odsevajo, se zrcalijo v razgretem zraku.

Ali ta pravica je izginila, ko je človeški rod zavrgel načela krščanstva, ko so se države oklenile pravice „pesti in moči,“ kot si je eden narod lastil pravico nadvlade nad drugim.

Močnejši narod je tlačil svojega slabejšega sosedu in mu odrekel pravico do svobode, napredka, omike, da celo do lastnega ognjišča, lastne grude, do življenja.

S to sto in stoletno vnebovpijočo krivico, ki se je godila pridnim in delavnim, nadarjenim in zdravim narodom, naj obrachuni svetovna vojska!

In res, če se ne motimo, se že svetlikajo prvi žarki zarje pravice na obzorju zgodovine tlačениh narodov.

Egoizem! Gola brezobzirna sebičnost je spodjedla vse žlahtne koreninice vzajemnosti, po katerih je v časih dejanskega krščanstva krščanska ljubezen namakala z radostjo in srečo, z mirom in zadovoljnostjo naše borno življenje in spremenila solzno dolino v nekak zemeljski raj.

Egoizem je zastrupil naša srca s brezsrčnostjo in brezčutnostjo zrahljal zakonske in družinske vezi; zbegal je nekdanje redno in mirno življenje. Popačil je človeka tako, da je pozabil na svoj dom in na grudo, ki ga redi, pozabil na Cerkev in državo.

Človek služi le svoji zločnosti in udobnosti, obožuje sebe, vsakega drugega zaničuje. To je sad egoizma!

Svetovna vojska je kruto in brezsrčno ločila moža od žene, stariše od otrok, družine od domače grude, župljane od domače cerkve, narod od svoje domovine.

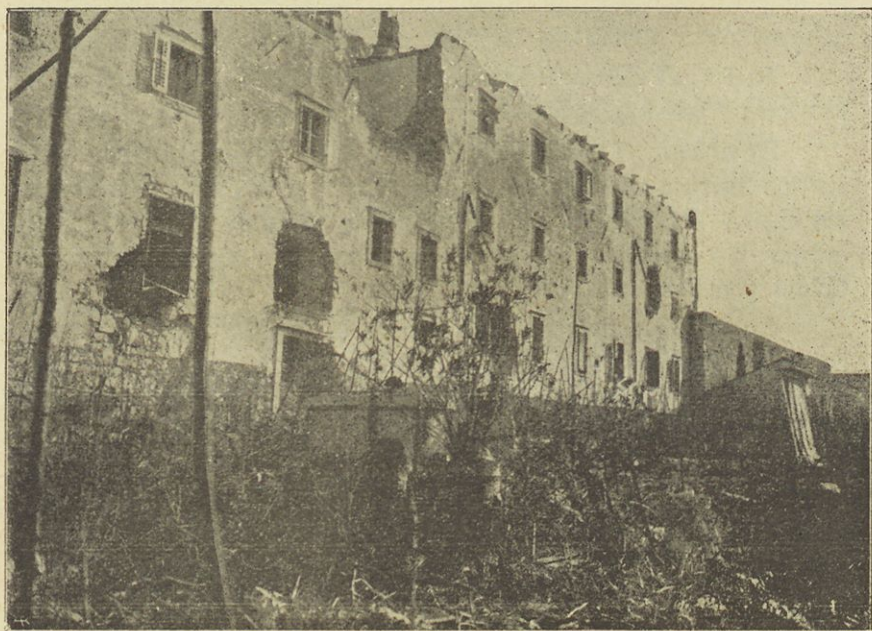
Marsikak mož, ki je iskal prej srečo v gostilni, si želi nazaj k ženi in otrokom, katere je prej zanemarjal. Marsikateri mladenič, ki se prej ni brigal za svoje stariše, čaka koprneče na uro, tisto srečno uro, ki ga bo zopet pripeljala pod domačo streho. Marsikatera družina, ki prej ni bila srečna na rodni domači zemlji, si želi nazaj na očetna domača tla, ker je spoznala resničnost pregovora: „Ljubo doma, kdor ga ima!“ Marsikdo, ki se prej ni zmenil ne za svetek ne za petek, si želi zopet nazaj, da bi popravil dano pohujšanje.

Svetovna vojska je pokazala svetu, da egoizem, neredna sebičnost, pač ne more osrečiti človeškega rodu. Zato pa Bog ravno po tej strašni šibi kliče narode nazaj h krščanski ljubezni, v kateri naj se naše življenje in delovanje na novo prerodi.

S svetovno vojsko namerja Bog voditi človeški rod tudi do prepričanja, da se naše srce umiri le v priprostitosti in zatajevanju.

Kolika razkošnost je vladala pred vojsko v nošah, jedi, pijači in drugem uživanju!

Svet ni poznal zatajevanja, da, sovražil ga je naravnost! „Bog mu je bil trebuh.“ (Fil. 3, 19). Človek je letal od veselice do veselice, pil s polnimi požirki strup svetne nasladnosti, šel,

Razvaline svetogorskega samostana. (Po prvem obstreljevanju.)

kamer ga je vlekla želja, dokler se utrujen in pijan ni naveličal življenja.

Toda sedaj?! Res se semintja še šopiri razkošnost posebno pri ženskem spolu! A koliko ljudi nima niti najpotrebnejše obleke, živeža, zdravila, kuriva itd.? In če bo vojska še dolgo trajala, ali nam ne grozi lakota z vsemi ne posebno prijetnimi posledicami?!

Svetovna vojska naj opozori človeka, da ni ustvarjen zato, da bi služil svetu in poželjivosti, temuč da bi služil Bogu in da tudi takrat, ko mora služiti svetu in poželjivosti, ne sme pozabiti na Boga in njegovo sveto voljo, ki nam ne brani urejenega uživanja in veselja — v Bogu!

Svetovna vojska naj opomni človeka, ki se je pogreznil v pregrešno uživanje in veselje, da sicer živi na svetu, da pa ne sme živeti po naukah sveta, ker je ustvarjen za Boga!

Bog je v svoji pravičnosti in ljubezni pripustil, da se je nad Evropo, — ki se je odtegnila krščanskim zakonom in kopičila greh na greh ter krivico na krivico, — razlila vsa bridkost svetovne vojske. Božja previdnost je zahtevala javno kazen, ker je bila tudi hudobija Evrope in njenih narodov javna. Ali božja ljubezen do nas nam pa ponuja tudi v tej šibi roko k spravi in nam kaže pot k spreobrnjenju. Ker nas dobrote božje niso spame-tovale, naj nas podučijo sedaj šiba, da moremo najti edino rešitev v krščanstvu, ki naj postane zopet merodajno za naše življenje, da bodo narodi zopet živeli v ponižnosti, pravici, ljubezni, priprostosti in zatajevanju. Poslal je Bog to šibo, katero čuti že celi svet, da bi spoznali svojo hudobijo, šli v sé in se vrnili zopet k Bogu, začetniku vsega dobrega in delivcu vseh milosti. Potem bo Bog kmalu zacelil rane, ki jih je vsekala vojska človeškemu rodu. Solnce sreče in veselja, miru in zadovoljnosti pa bo na novo izšlo in razlilo svoje žarke nad srečne narode, ki bodo uživali v polni meri ljubezen, veselje in prostost otrok božjih.

Sedaj, ko smo spoznali namen, katerega hoče Bog doseči s svetovno vojsko, se ozrimo še nekoliko na vzroke, ki so zanetili svetovni požar.

Vzroki svetovne vojske so naravne posledice versko-političnih in narodno-kulturnih razmer, v katere je zabredel svet.

Narodi in države — in ravno ta dva činitelja sta najbolj odgovorna — so postavili načelo: „Bog nima pravice vmešavati se v ustroj, razvoj, upravo in sploh vladanje držav.“ Modernost držav je obstojala v tem, da so zavrgle Boga in krščanstvo! Kaj čuda, da je postala nekrščanska vsa diplomacija in politika, da so narodi reševali svoje življenske probleme nekrščansko, brez sv. evangelija. In ravno v tem dejstvu tičijo glavni vzroki svetovne vojske!

Svetovna diplomacija ni upoštevala več krščanske npravnosti, morale in pravičnosti. „Ustvarila si je svoja načela, in ta svoja načela opravičuje pred svetom s svojo „diplomatično“ moralo. Zašla je tako daleč, da odobrava vsako očitno krivico, ako doseže ž njó le kak uspeh.

Zadnja družina na Kostanjevici.

Posamezne države so pa izrabljale vsa mogoča diplomatska sredstva, da bi uničile neljube ali nevarne sosede in priborile sebi nadvlado nad drugimi. Nobena zavratnost, krivica in nepoštenost ni bila tako velika, da se je ne bi diplomatje poslužili, če jim je le obetala uspeh.

Klasičen zgled take nekrščanske diplomacije nam je Angleška.

Angleška diplomacija hujska že od nekdaj sistematično narod proti narodu, državo proti državi. Bistroumni in dale-

kovidni Bismark sam je to priznal. Rekel je namreč o angleški diplomaciji: „Tuje države ogrožati s pomočjo revolucij, je danes in že mnogo let obrt Angleške!“

Isto je spoznal tudi cesar Napoleon. Zato se je trudil, da bi uničil in zdrobil moč Angleške na morju.

Da je Angleški uspeh pri njenem spletkarjenju vedno zagotovljen, je jasno, zakaj (po znani prislovisci): „Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.“ Poleg ščuvanja se poslužuje angleška diplomacija tudi tako zvane „obkroževalne politike“. Pravi mojster v tej politiki je bil umrli kralj Edvard VII. († 1910). Posrečilo se mu je v resnici, da je osrednji velesili, Avstrijo in Nemčijo, popolnoma odrezal od sveta. Ni čuda, da je ta politika rodila v Nemčiji odpor. Razmerje med Angleško in Nemčijo, ki si je z Avstroogrsko zavarovala hrbet, je postajalo od dne do dne nevzdržnejše. Slednjič je struna počila in zapela strašno pesem o poboju, krvi in smrti.

Niti za las boljša, nego zunanja ni bila notranja politika!

Pomislimo le, kako krivično so delale nekatere vlade s Cerkvijo, z njenimi zastopniki, njenim premoženjem. Pomislimo, kako so se nekatere države trudile, da bi uničile ves vpliv krščanstva na javno in zasebno življenje! Pomislimo pa posebno to, kako se godi malim narodom v mnogojezičnih državah.

Svobodna Italija zatira beneške Slovence na nečuvven način. In vendar 50.000 Slovencev ne more ogroziti obstoja laškega kraljestva in ne temniti zvezde „Italia unita“ („Združena Italija“).

Vseslovanska ruska „matuška“ zatira svoje lastne sinove, Poljake, in Ukrajince. „Viteški“ Mažari neusmiljeno in brezobzirno tlačijo Slovake, Hrvate in Srbe. (Trije milijoni Slovakov imajo samo 2 poslanca, 7 milijonov Ogrov pa nad 300!)

Napredna Pruska se je povzdignila do svobode v 20. stoletju, do „svobode“ o razlastitvi Poljakov.

Avstrijski Nemci se silno branijo odreči se predpravicam, katere so si lastili kot „Herrenvolk“ (gosposki narod) nad drugimi avstrijskimi „manj vrednimi“ narodi.

„Pravični“ Angleži že nad tristo let neverjetno in nepopisno zatirajo katoliške Irce.

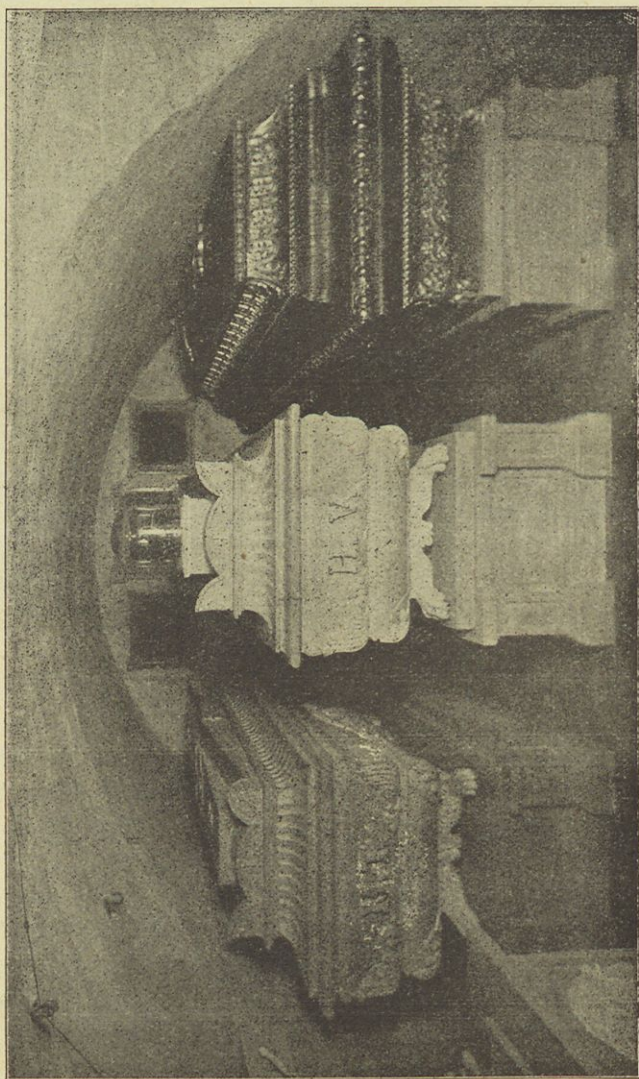
Zaveznica Italije, Francoska je pred dobrim letom zatrla v popolnoma laškem mestu Nici (Nizza) edini laški časopis in storila vse, da bi pofrancozila italijansko Korsiko.

In tako dalje.

Ali narodi so dandanes že toliko probujeni, da se zavedajo svoje moči in življenja, da ne poznajo več samo svojih dolžnosti, ampak vedno glasneje zahtevajo tudi svoje pravice do enakosti in svobodnega razvoja.

In ravno ta zavest je pri tlačenih narodih rodila silen odpor proti njihovim dosedanjim valpetom, državnikom sporazuma pa porinila v roke zelo dobrodošlo uspešno in idealno orožje; češ: „Vojskujemo se zato, da pridejo vsi, tudi mali narodi do pravice samoodločbe in popolne vsestranske enakopravnosti in prostosti.“ V tem smislu vsaj je zaključil Wilson svoj govor v parlamentu: „Bojevat se hočem v imenu svobode za svobodo in varstvo malih narodov do skrajnosti!“

Politični položaj v posameznih državah dokazuje sicer, da so take besede le puhlice, fraze, s katerimi se ne ujemajo dejstva. Italija in beneški Slovenci, Angleška in Irci —. Toda svet hoče

Grobišče francoske kraljeve družine na Kostanjevici.
V krsti na desni strani počiva stara mati naše cesarice Cite.

biti goljufan —! Zato sporazum tudi z golimi frazami dosega svoj namen in širi dalje razpoloženje za vojsko pri svojih narodih pod pretvezo, da se bojuje za sveto stvar!

Med vzroke svetovne vojske prištevamo lahko tudi narodni šovinizem (nestrpnost).

Šovinizem — narodna prevzetnost — zaslepi narod in ga zaziblje v zavest, da ima le on pravico do obstoja, do življenja, moči razvoja in napredka.

V kako veliko nesrečo lahko tira ljudstvo šovinizem, nam pač najlepše kaže žalostna usoda srbskega naroda.

Delali bi Srbom krivico, ako bi jim na rovaš zapisali vso krivdo svetovne vojske. Res je, da so z umorom preljubljenega našega prestolonaslednika Franca Ferdinanda Srbi sprožili prvi kamen svetovne vojske, ki je kakor vse uničujoča povodenj poplavlila celi svet. Ali ravno tako je tudi dokazano, da sta gnali srbski narod v smrt Angleška, kamer vodijo vse niti sporazumove diplomacije, in Rusija, ki je odobrila zločin umora, katerega tudi „višja“ diplomacija ne bi smela nikdar opravičiti. Srbski narod je sanjal o „Vele-Srbiji“. V teh sanjah sta ga podpirali Angleška in Rusija. V svojem šovinizmu je verjel zlatim obljubam in sedel na limanice, katerih, kakor vse kaže, se ne bo tako lahko mogel rešiti. — „Hišo prevzetnih Gospod podere.“ (Preg. 15, 25).

Med vzroki svetovne vojske ne smemo prezreti tudi takozvane „svete sebičnosti“ (sacro egoismo).

Srbom se je zahotelo po lepi Bosni, Hercegovini, hrvatskih in slavonskih pokrajinah, po Macedoniji in slovenskih deželah.

Lahi so zasneli Adrijo, Dalmacijo in obmejne slovenske dežele z Gorico in Trstom.

Angleži niso privoščili Nemcem, da bi povzdignili svojo prekmorsko trgovino.

Rus bi rad imel Carigrad, Rumunija Erdeljsko in Bukovino.

Sebičnost in pohlep po zemlji ter gospodstvu sta pognala svet v pogubonosni vrtinec svetovne vojske, ki se nad krivico maščuje sedaj s strašnim razdejanjem.

Zakaj kakšen uspeh bo prinesel sovražnikom ta „sacro egoismo“? Zdi se močno, da nobenega razun ogromne gmotne škode. Saj so se celo posamezne države sporazuma že večkrat postavile na stališče, da je mogoč mir le „brez aneksij“ (brez pridobitve zemlje).

Čemu torej toliko prelivanja krvi?! „Boljše je malo po pravici, kakor obilno po krivici.“ (Preg. 16, 8).

Škof Mahnič je že od nekdaj s paznim očesom motril razvoj, ki je moral slediti cerkveno političnim in versko kulturnim razmeram evropskih narodov. V preroškem duhu je zapisal besede: „Bog bo sodil Evropo radi njenih neumnosti in grehov.“

Če se ne motim, se ta božja sodba že vrši nad Evropo, nad njenimi prebivavci, narodi, državami in vladarji.

Evropski narodi in države so se postavile v protislovju s krščanskimi načeli in nauki sv. Cerkve na stališče državnega in narodnega absolutizma (neodvisnost, neomejeno gospodstvo). In na tem brezverskem stališču so zakrivile mnogo neumnosti in grehov. Pamet in božje razodenje nam pa govorita, da se morata tudi narod in država kot družbi podvreči božjemu zakonu, zgodovina narodov pa nam dokazuje, da je Bog še vselej kaznoval narod in državo, ki se je odtujila Bogu in njegovim zapovedim!

In Evropa se je, kakor smo videli, zelo zelo odtujila krščanstvu. Javen je bil njen greh, javen njen odpad od Boga, zato je Bog poslal nad njo tudi javno šibo.“

„Tvoji sovražniki, Gospod, . . . tvoji sovražniki poginjajo, in razkropljeni so vsi, ki počenjaajo krivico.“ (Ps. 91, 10).

„Pravičnost povzdigne narod, greh pa naredi ljudstva nesrečna.“ (Preg. 14, 34). — Kako dobesedno se spolnujejo te večno veljavne besede sv. pisma!

„Grešili smo, kakor naši očetje, krivo smo ravnali, hudobijo smo počenjali . . . Bili smo nepokorni . . . Pozabili smo na Boga in zamenjali čast svojega Boga s podobo teleta . . . Zdražili smo ga s svojim počenjanjem“ . . . , zato „je prišel velik pogin nad nas . . .“ zato „nas stiskajo sovražniki.“ (Prim. ps. 105.)

Hudobija človeškega rodu je zahtevala, kakor nekdaj pred vesoljnim potopom, maščevanje. Maščevanje je prišlo. Rodila ga je popačenost človeka samega. Človek sam si je spletel bič, s katerim ga tepe sedaj Bog.

Ne Bog, človek sam je vzrok, da je izbruhnula svetovna vojska. Zlorabil je svojo prosto voljo. S svojimi hudobijami je izzival toliko časa Boga, da se je Bog slednjič „raztogotil zoper svoje ljudstvo“ (Ps. 105, 40), in mu poslal stisko vseh stisk. Ali Bog noče samo kaznovati; on hoče, da naj kazen človeka spametuje in spreobrne, da bo na svetu zopet zavladala pravica in ljubezen.

In ko se bo človeški rod zopet povrnil k Bogu, se oklenil njegovih zapovedi in hodil po potu pravičnosti, tedaj bodo zopet prišli časi, o katerih je govoril prerok: „In meče bodo pokovali v lemeže in svoje sulice v srpove; nič več ne bo vzdignil narod meča zoper narod, in tudi vadili se ne bodo več za vojsko ... In moje ljudstvo bo prebivalo v lepem miru v varnih šotorih in obilnem pokoju ...“, ker „bo delo pravice mir, sad pravice pokoj in varnost na vekomaj.“ (Iz. 2, 4; 32, 18. 17).

Vsi ljudje, v prvi vrsti pa mi katoličani moramo napeti vse moči, da se povrnejo kmalu zlati časi miru in ljubezni. Ali kaj moremo storiti? Z orožjem v roki ne moremo braniti in uveljavljati krščanskih načel. Držav in narodov tudi ne moremo prisiliti, da bi udejestvila krščanska načela. Kaj tedaj?

Bodimo praktični kristjani in molimo. Naše javno in zasebno življenje naj bo vselej res krščansko. Naše življenje naj se strogo vjema z načeli krščanstva, z nauki sv. evangelija, in to ne samo doma in v cerkvi, ampak tudi v javnosti. S krščanskim življenjem pa združimo zaupno molitev:

Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Dokler se ne bo človeški rod vestno in povsod ravnal po krščanskih načelih, dokler ne bo kraljestvo milosti božje sprejelo v svoje naročje vse narode, toliko časa nimamo nobenega zanesljivega poročstva za svetovni mir! Zakaj le ena pot vodi k miru. In ta pot je popolno prenovljenje narodov v duhu Kristusa Jezusa, ki je prišel kot knez miru na svet in se je poslovil od apostelnov in učencev z besedami: „Mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne, kakor ga daje svet, vam ga jaz dam.“ (Jan. 14, 27).

V Karpatih.

Janko Dobrovski.

Krog belo vse — —	Le moj obraz	Tam kroglja kroglo v beg podi
je rdeč ko kri — —		čez strm prelaz —,
Ah, burja, mraz — —!		tam teče kri — — —

Če prileti, "če me umori
pa bel bom jaz,
bel moj obraz —,
a sneg bo — rdeč. —

Slovenski civilni vjetniki na Malti. Med njimi frančiškan P. Adolf Čadež.

„Kaj je resnica?“

P. BERNARD AMBROŽIČ.

esrečni Pilat!

Pred samim Bogom stoji in med štirimi očmi poslušá zaupno besedo: „Prišel sem na svet, da dajem pričevanje resnici.“ Milost trka na trdo srce, ali Pilat ostane mrzel, zakrknjen.

Mnogo je Pilat že slišal o resnici. Poganski svet jo je bil že zdavnaj izgubil spred oči, trudil se je, da bi si jo pridobil nazaj, toda zastonj! Človeške zmote so bile prevelike, da bi se bilo mogoče brez pomoči od zgoraj izmotati iz njih in izluščiti iz njih zlato jedro resnice. Mnogi tako imenovani modrijani so vstali sredi poganskega sveta in so modrovali o Bogu, o bogovih, o ljudeh, o svetu, o smrti itd., toda konec njihovega modrovanja je bil navadno kup pepela, ki je ostal od vsega njihovega zidanja kot spomin na malo slavne modrovavce. Vsaki je hotel imeti prav, vsaki je trdil: Zdaj nam je šele jasen cilj in namen življenja, vse kar so mislili in tuhtali pred nami je gola neumnost.

Pilat je že poslušal mnogo modrijanov in zvedel že precejšnje število „resnic“ iz njihovih ust. Pa te resnice so bile take, da so ena drugo pobijale in Pilatovega srca ni zadovoljila nobena. Končno se je mož naveličal poslušati modrovanje o življenju in smrti, saj ni vedel sedaj o teh rečeh nič več ko v tistih časih, ko še ni bil hodil k modrijanom y šolo. Misлил si je: Bo že kako, živimo, dokler moremo in kakor moremo, potem naj pa pride, kar ima priti! Kedo bi si po neumnem glavo razbijal!

Naenkrat stoji pred Pilatom Jezus Nazareški in mu hoče govoriti o resnici. Torej zopet eden —! Spet so se vzbudili v

Pilatovem srcu spomini na nekdanje dvojbe in zablode, spomini na nemirno stikanje za rešitvijo mnogih ugank — čuj, morebiti ti reši zastavico ta-le in pokaže tvojemu srcu pravo pot skozi življenje! To je poseben mož, ves različen od drugih modrijanov teh zmedenih časov. — Toda Pilat se je že naveličal modrovanja, privadil se je udobnega in brezskrbnega življenja. Tudi sedaj se je hitro otresel teh misli — en mah z roko — in dobre misli in božja milost stoje pred zapahnjjenimi vrati in trkajo zastonj! „E, kaj je resnica!“ —

Nesrečni Pilat! Tako blizu resnice je bil, tako blizu večne Resnice same — pa ji je obrnil hrbet in šel — vun! Stokrat nesrečni Pilat! Bežal si pred Resnico, ni te mogla najti in te ni mogla osvoboditi! —

Pilat, ali še živiš danes, drugič, desetič, stotič rojen v tisočeri modernih zemljanih, ali pa so to le tvoji nesrečni sinovi in potomci? Povsod iščejo in sprašujejo, povsod stikajo za rešitvijo vprašanja: čemu živimo, kaj bo potem? — Kadar pa slišijo besede sv. Cerkve, ki jih ponavlja z Jezusom Nazareškim: Zato sem ustanovljena in zato sem na svetu, da dajem pričevanje resnici, tedaj obrnejo s Pilatom hrbet ter gredo vun, vun iz cerkve, vun v svet, proč od Jezusa. Beže pred resnico, pred samo večno Resnico beže, zato je ne morejo najti in ona ne more najti njih.

Čemu bežiš, zakaj greš vun, ubogi, nesrečni, stokrat nesrečni Pilat?! —

Nebeška pošta.

Italijanska legenda.

Vsako minuto je prinesla nebeška pošta velikansko množino pisem iz vseh krajev in koncev zemlje. Seveda tista pisma niso bila pisana z roko. Bili so zdihljaji in utripi prosečih src, bile so molitve. Angelji so jih sprejemali in oddajali na označene naslove, vse to z lahkoto in priprostostjo, kakršne na zemlji ne poznamo.

Pisma so bila naslovljena na Marijo, na svetnike, na angelje — končno so pa vsa odhajala k Bogu, začetniku vsake milosti in dobrote.

Angeljci so pregledovali pošto. Krasni so bili kakor biseri v nakitju Jezusovega plašča.

„Marija, ozdravi mi bolno dete! — Devica prejasna, mož mi leži bolan in vinarja nimam pri hiši. Ozdravi mi ga še danes! — Mati presladka, gospodar me je odslovil. Kje bom kosila jutri? O, preskrbi mi novo službo! — Devica mogočna, huda ura žuga mojim njivam, o odvrni to šibo! — O dobra Mati Jezusova, polje je vse razpokano od suše. Usmiljenje, pošlji nam pohlevnega dežja!“ —

Angelji so se bridko nasmehovali. „Vedno enako“, je rekel eden, „vedno enako. Nepoboljšljivi ljudje! Samo časne dobrote: zdravje, dobra letina, sreča, kruh, zadovoljnost — pa nikjer nobene prošnje za dušo, za krščansko življenje, za nebesa.“

In so spet pregledovali.

„Sv. Jožef, glej, imam pravdo s sosedom, ki jo vodi spreten odvetnik. Ti me brani, daj, da pridem do svoje pravice. — O sv. Anton, srečko sem si kupil. Daj, da zadenem. — O sv. Anton, ženo sem odpeljal v bolnišnico. Ti si mogočnejši od vseh zdravnikov, ozdravi mi jo. — Sv. Anton, poglej mojo strašno zadrego! V desetih dneh zapade moja menica, pa sem brez denarja. Pomagaj mi najti prijatelja, da mi posodi potrebno vsoto.“ —

Nekateri angelji so pričeli plakati. Drugi so se razhudili in so rekli: „Videti je, da ljudje nimajo družega, nego usta, mošnjiček, trebušček, prodajalno, banko. Nič za dušo.“

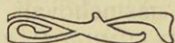
Še vedno so prihajala pisma.

„Sv. Ekspedit, neusmiljenega tekmeča imam v svojem podjetju. Nič več ne morem vzdržati tekme. O, reši me! — Sv. Anton, dober mladenič zahaja k meni že nekaj dni. Ni napačen kristjan in pridnih rok. Bila bi zelo srečna . . . Daj, da me vzame. Dam en tolar za kruh ubogih. — Sv. Lucija, skoraj bom izgubil luč oči. Prosim, ozdravi me! — Sv. Apolonija, strašen zobobol mi ne da za trenutek zatisniti očesa. — Častitljivi Don Bosko, pomagaj mojemu sinu pri končnem izpitu!“ —

Vstal je angelj in z vso odločnostjo protestiral: „Zdravje, oči, zobje, pljuča, ženitev, pravde, zaslužek, čast, tu imaš v kratkem začetek in konec milijonskim in trilijonskim prošnjam. Ali res nimajo ljudje nič važnejšega, nič nujnejšega? Ali nimajo rešiti svoje duše in kedo prosi zanjo? Nihče ne prosi, da bi mogel

dobro moliti, da bi bil ponižen, čist, skromen, potrpežljiv. Nihče ne moli, da bi mogel odpustiti sovražnikom, slabo z dobrim povrniti, obiskovati bolnike, braniti sirote. Nihče ne kliče svetnikov na pomoč, da bi se mogel ogniti plesa, slabega znanja, krivih potov. Nihče se ne priporoča svetnikom, da bi mogel dobro spoved opraviti, vredno in pogosto pristopiti k angeljski mizi. —“

In angelji so plakali in objokovali mrzloto vernikov. Pisma so pa romala iz roke v roko — oškropljena z roso angeljskih solz.

Samaritanska puta.

Iz »Quarnera«.

ojaški poročevavec piše:

Nekega jesenskega večera sem bil povabljen na večerjo pri častnikih v M., kjer so pripovedovali zelo zanimivo povestico. Tukaj vam jo pošiljam kakor sem jo slišal, celo in nespremenjeno.

Po silno ostrem spopadu pri Zwininu je obležal podčastnik Fišer (Fischer) težko ranjen na bojišču. Ruskega vjetništva ga je rešil le grm, v katerega se je umaknil z naporom zadnjih sil. Vsled bližine sovražne vojske in lastne onemoglosti ni mogel klicati svojih ljudi na pomoč, zlasti še, ker je njegov bataljon hitro po spopadu menjal mesto.

Prišla je noč in vsako upanje na rešitev je ugasnilo. Ranjenec se je vdal v božjo voljo, obudil je kesanje in je čisto mirno pričakoval smrti. Toda bele žene ni bilo. Namestu nje je zagledal v prvem jutranjem svitu belo kokoš, ki je vsa krotka korakala proti kupu slame in perja v neposredni bližini. Bilo je videti, da se pridna puta ni prvič mudila na tistem ležišču. Z vso lagodnostjo se je vsedla v mehko perje in ostala nekaj časa nepremakljivo na svojem mestu. Ko se je dvignila in odkorakala nazaj na polje, je ostalo v mali votlini lesketajoče se belo jajce.

Sedem dni in sedem noči je ležal ubogi ranjenec nepremakljivo na svojem trdem ležišču. Visel je med življenjem in

smrtjo in pričakoval pomoči. Bela puta je prihajala jutro za jutrom in je puščala na slami svoj dar nevedoča, da je poklicana ž njim podaljšati ubogemu nesrečnežu mlado življenje. Poln mučnega upanja in strašne negotovosti je ubožec segel vsako jutro s tresočo se roko po malem okrepčilu, ki mu ga je prinašala koristna živalca. Zdelo se mu je kakor pomoč iz samega neba.

Čez sedem težkih dni so ranjenca pobrali tovariši, ki so ga že dolgo iskali in končno tudi srečno našli. Bil je še pri življenju, toda njegov položaj je bil kajpada usmiljenja vreden. Ko so ga dvignili, ga je začela zapuščati zavest, vendar je imel še toliko moči, da je prosil, naj vjamejo in odnesejo ž njim tudi njegovo ljubeznivo rednico.

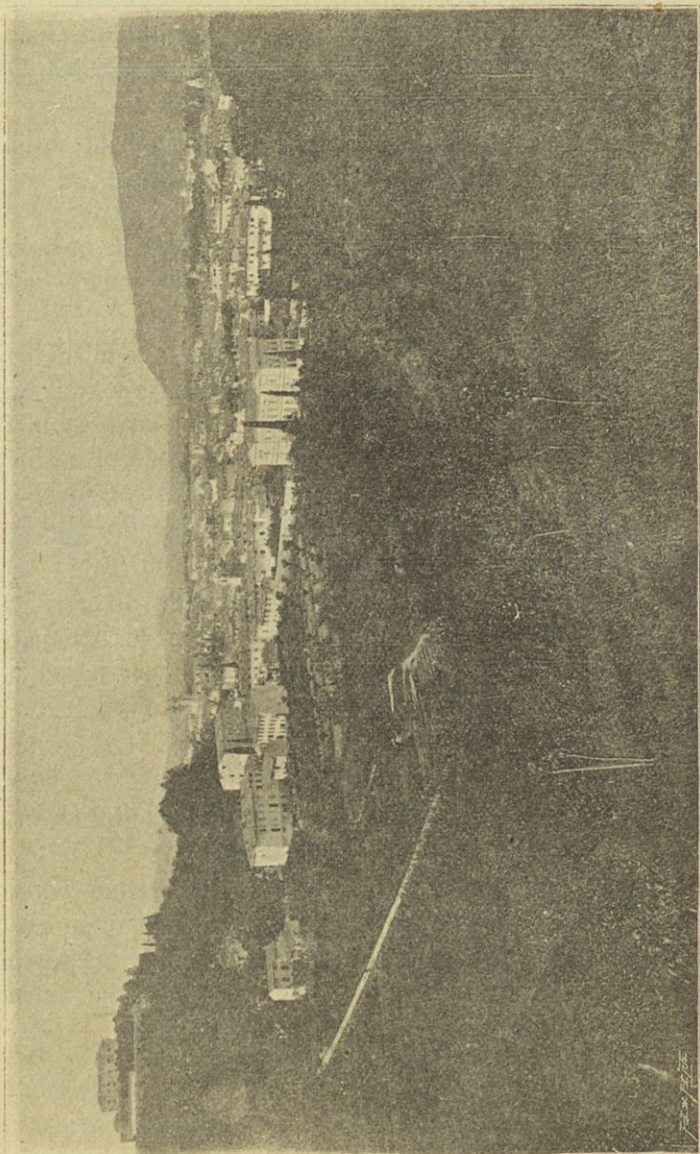
Dobra in skrbna postrežba je pripomogla, da se je mlademu Fišerju vidno boljšalo. Bil je krepke narave in tako je v kratkem zopet popolnoma okreval. Pridno puto je pa hotel imeti stotnik Weber. Všeč mu je bilo njeno sodelovanje pri čudežni rešitvi mladega podčastnika. V njegovi hiši je uživala veliko spoštovanje in vojaki so ravnali ž njo kakor s pametnim bitjem. Pozneje se je obrnila stotnija proti Stryju in puta je šla z njo.

Tam je živila mala samaritanka še dolgo časa pri vojaki v strelskih jarkih. Za smrtonosno gromenje, ki jo je obdajalo od vseh strani, se ni brigala. Po dnevu se je sprehajala po polju in iskala živeža, na večer se je mirno vračala med svoje občudovavce.

Nenavadna krotkost dragocene živali prihaja od tod, ker gališki kmet živi skoro vedno skupno s svojimi domačimi živalmi; k večjemu ga loči od njih priprosta lesena stena.

Med nekim spopadom ob Stryju je kokoš na veliko žalost cele stotnije izginila. Misli vojakov so jo spremljale, kakor spremljajo misli človeškega srca drago, dobrotno bitje na njegovih potih. Tolažili so se s prepričanjem, da je odšla opravljat nova telesna dela usmiljenja — — —

Gorica. Pogled s Kostanjevice.

Kralj Kozru.

P. BERNARD AMBROŽIČ.

Perzijansko kraljestvo je rastlo od dne do dne. Mesto za mestom se je trgalo izpod bizantinske oblasti in ginilo v nenasitno žrelo perzijanske vojske. Cela Palestina z Jeruzalemom na čelu je pozdravljala Perzijane in prisegala na zastavo njihovega kralja Kozrua II. Tudi Egiptet je prišel v tuje roke in kmalu je grozil kruti sovražnik sami prestolnici vzhodnorimskega cesarstva, staroslavnemu Carigradu.

Leto 614. je gledalo dogodek, ki je napolnil vsako krščansko srce z bridkim gnevom in žalostjo ter utisnil svetim krajem pečat sramote. Jeruzalem je obležal oropan in opustošen. Veličastne cerkve, pozidane po prizadevanju Konštantina Velikega in njegove pobožne matere sv. Helene, so zginile s površja zemlje. Najdragocenejši zaklad krščanstva, les sv. Križa Gospodovega, so ugrabile svetoskrunske roke in ga odnesle daleč v brezbožno Perzijo. Krščanski svet je doživel ponižanje, Perzijani in z njimi vsi sovražniki imena Kristusovega so rajali.

Najbolj je rajal kralj Kozru. Kaj bi ne bil! Saj kje je sedaj kralj, njemu enak, kje je vladar, ki bi mogel gojiti v srcu upanje na uspešen odpor zoper Kozrua, vladarja vse jutranje zemlje? Zastonj se oteplje Bizantinec, zvezda njegove slave zahaja, še malo — in tudi na konštantinopolitanskih zidinah bo zaplapolala perzijanska zastava in oznanila strmečemu svetu veliko ime Kozrua II.

Kozru je rajal. Hotel se je navžiti slave svetovnega vladarja in izprazniti čašo sreče do dna. Njegova prestolnica Daždagarda — kje je pero, da opiše njen blesk, da očrta s slabotno besedo njen sijaj? Trideset tisoč bogatih preprog je krasilo njegove šotore in štirideset tisoč srebrnih stebrov je zaljšalo njegove dvorane. Dvajset tisoč suženj in tri tisoč svobodnih deklic mu je streglo. Šest tisoč mož je sestavljalo njegovo telesno stražo, dvanajst tisoč kamel in devet sto slonov je bilo vedno pripravljenih za njegovo službo. Dragih biserov je imel toliko, da jih ni mogel prešteti ne sam, ne kedo drugi na zemlji.

Kozru je užival in užival, pa ni mogel biti čisto srečen in zdelo se mu je, da vse to zanj še ni dovolj. Ah, on je kralj,

vladar sveta, toda čudno, ostal je le — človek! Ali bi se ne spodobilo, da bi bil Kozru kaj več?

Da, postati hoče bog, imeti hoče svoje nebo! Ali morda ni mogočen dovolj, da se postavi ob stran Onemu tam gori, ki so mu zvezde prestol in zemlja podnožje njegovih nog? —

Dal si je sezidati velikanski stolp, visok in prostoren, kateremu ni videl svet enakega od babilonske zmešnjave do danes. Tisoči so ga zidali, milijone žuljev in trilijone potnih kapljic je rodila ta sijajna misel kralja Kozrua. Bo li segal vrh stolpa do neba?

Ne, tega ni treba, pravi Kozru. Ta stolp naj bo sam nebo, tako lepo in veličastno, da bo pozabilo kraljevo srce na nebeško oblo, ki se vzpenja od jutra do večera, od severa do juga, ter vznemirja vladarja sveta v njegovi nemoteni sreči. Proč s tistim nebom tam gori, proč z zvezdami, s solncem in luno — vzemite doli vse to in vkujte to krasoto v podnožnik perzijskega kralja, da počije na njem mogočna noga! Kozru hoče biti bog in hoče imeti nebo záse!

Veličasten obok je bil dozidan. Kakor bi prišel v tuji, začarani svet, tako se je zdelo človeku, ki se je sprehajal pod tem nebeškim obokom kralja Kozrua. Visoko gori nad glavo je migljalo nešteto zvezdic, njihovi žarki so se lomili v tisočeri izpreminjavah in razsvetljevali velikanske prostore. Bili so sami dragi biseri, vzeti iz zakladnic kraljevega bogastva. Kako dobro je bilo upodobljeno tu notri pravo nebo naših jasnih noči! Vse si našel ponarejeno in še lepše se ti je zdelo, kakor v svetišču božje narave same. Tvoje oko je občudovalo kakor v resnici samozavestnega Oriona z zvestim spremljevalcem Velikim psom. Rimska cesta s Šmarnim križem je delila obok v dva dela. Severna krona je izzivala kraljevo poželjivost, Veliki in Mali voz sta stanovitno krožila okoli potrpežljive severnice. Vsako jutro je priplavalo med tisoče zvezdic zlato solnce ter razlilo svoj blišč po čarobnem svetu kralja Kozrua. Ko je zašlo spet k počitku na drugi strani, je že prikukala „bleda“ luna s svojim nestanovitnim obličjem na nočno nebo.

Kralj Kozru je rajal. Ali mu je še kaj manjkalo do popolne sreče?

Visoko gori na zvezdnatem nebu si je dal postaviti briljantni sedež. Grški Zevs in rimski Jupiter nista imela nikoli tako dragocenih tronov. Kozru je bil prepričan v dno duše, da niti krščanski Bog nima lepšega. O, srečni Kozru, ti imaš najlepši tron in stoluješ na njem, kakor se spodobí vladarju sveta in — bogu.

Če je zahotela kraljeva volja, so naenkrat prepregli oblaki vso krasoto tega umetelnega neba, grozila je nevihta in neurje. Bliski so švigali in gromi so udarjali, da je bilo strah. Kralj je sedel na svojem prestolu in je poveljeval burji in vetrovom, dežju in oblakom, gromu in streli. Z lastno roko je pošiljal na zemljo uničujoče strele in smrtno zadel marsikaterrega zemljana, ki je moral samo zato čakati na svojem mestu, da ga je mogel zadeti srd kraljevega boga. Stotine so umrle na ta način. Toda kaj je bilo življenje navadnega človeka? Ali kaj več ko igrača v rokah novega boga, ali kaj družega ko milost njegove vseobsežne volje?

Kralj Kozru je dosegel višek svoje sreče in njegovo srce ni poželelo ničesar več. Njegova duša je uživala in rajala, pa se ni spomnila, da ni bilo vedno tako in tudi ne bo vedno.

Prišli so odposlanci cesarja Heraklija in so prosili za mir. „Nič miru, dokler se ne odpove cesar in njegova zemlja križanemu Bogu in ne pade na kolena pred solncem, bogom vseh Perzov.“ Tako je odgovoril Kozru.

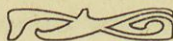
Tedaj se je polastila krščanskih src sveta navdušenost. Heraklij je udaril z izvrstno urejeno vojsko v Azijo in je premagal Perzijane pri mestu Tauris. Briljantni prestol kralja Kozrua se je zamajal in duša kraljeva se je zgrozila ter se domislila čudnih, nepoznanih in še nikoli mišljenih reči. Kozru je stopil doli izpod bisernega neba in njegovo nogo je zopet omadeževal prah porojen pod koraki navadnih človeških otrok.

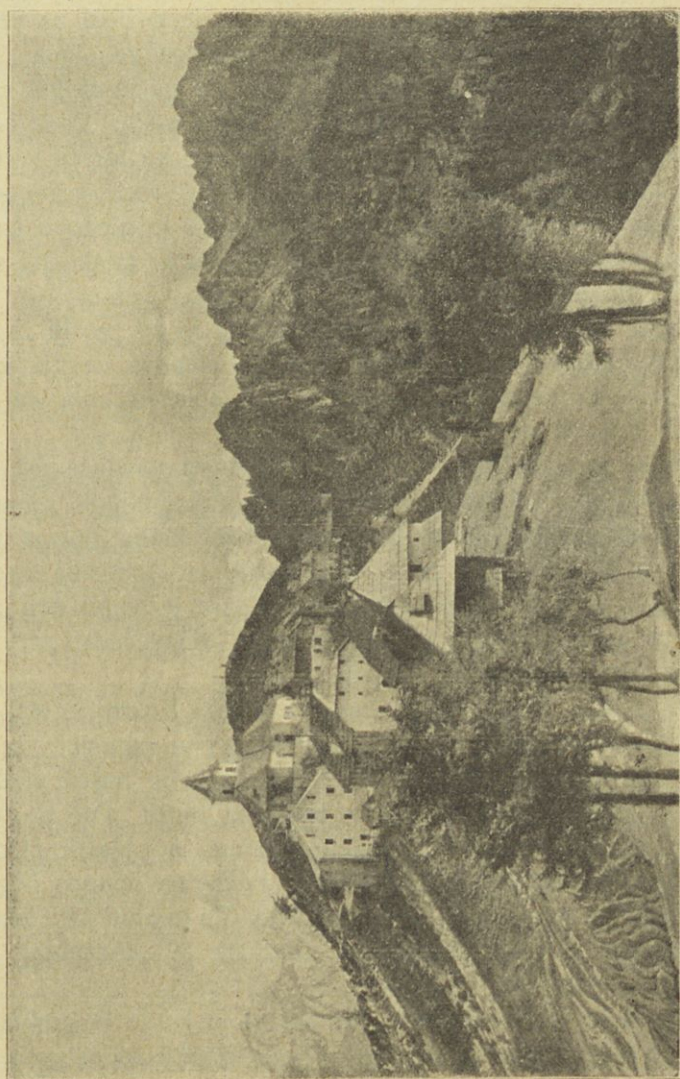
Pri mestu Ninive se je zgodilo čudo. Kozru je stal sam Heraklijevi vojski nasproti, toda naenkrat ga je zapustila vsa božanska sila. Nobene strele ni imel več, da bi jo treščil med sovražne vrste ter jih pokončal do zadnjega moža. Pač pa je bil on sam strašno tepen. Še v istem letu se je polastil Heraklij prestolnice Daždagarde in Kozru se je podal na obupen beg.

Na begu so ga vjeli in vrgli v ječo. Tu je umrl leto kesneje čisto navadne človeške smrti — in zdravnik je „konštatal“, da je umrl — od gladu. — — —

Nekoč je bral neki človek to povest in ko jo je prebral do konca, je rekel: Neumnost! Nebesa na zemlji so mogoča, da, toda le v ozkem prostoru človeškega srca.

Ko je bil to izrekel, se je ozrl v ozki prostor svojega srca in je pogledal, če so notri "nebesa".

Št. Vilharje. Slavná Mariína božia pot, razdiana od Holjanov.

Za kratek čas.

Iz torbice g. Val. Majar.

Dobesedno. Mati (k hčerkici): „Teci in poglej, če ima mesar telečje noge.“ — Hčerka priteče nazaj: „Nisem mogla videti.“ — „Česa nisi mogla videti?“ — „Če ima mesar telečje noge; je obut.“

Smola. „Človeško življenje je smola; prva nevesta mi je umrla, druga me je zapustila, tretja pa mi ničesar ne posodi.“

Poredni soprog. Soproga: „Ako mi ne kupiš kinča za vrat, pojdem v vodo.“ — Soprog pokliče služkinjo: „Mina, zakuri v kopalnici, gospa se gre kopat.“

Pri urarju: „Kako naj vam popravim uro, ko ste mi prinesli samo nihalo? Prinesite mi uro.“ — Žena: „Čemu še uro? Ura je dobra; samo nihalo noče iti.“

Ponižna želja. V električni železnici je sedel ranjenec, obvezan na glavi. Potniki ga pomilujejo in sprašujejo o dogodkih na bojišču. Nekdo ga vpraša, kaj bi mu bilo zdaj najljubše. Ranjenec pravi: „Klobasa, segajoča mi od enega ušesa do družega.“ — „To pa se lahko zgodi, kar z menoj pojte!“ — „Ne tako lahko, gospod,“ pravi ranjenec, „moje levo uho je ostalo na Krasu.“

Ne skrbite za jutri. Cerkveni ključar povabi cerkovnika na obed. Po obedu spravi ta ostale kose pečenke, da jih vzame seboj. Gospodar: „Kako pa se vjema to z današnjim evangelijem? Ne skrbite, kaj boste jedli.“ — „Prav lepo,“ pravi cerkovnik. „Saj zato jemljem pečenko, da mi ne bo treba jutri skrbeti zanjo.“

Zadnja odločba. Mati: „Torej tvoj ženin hoče na vsak način, da se poroka za teden dni odloži. To pa je že preveč.“ — Hči (nevesta): „To veselje mu le pustimo, saj je to njegova zadnja odločba.“

Oporoka: Dolgov imam veliko, imetja nobenega, in kar ostane, zapuščam vbogim.

Marot in krčmarica. (Francoska.) — Marot se je oblekel v potujočega trgovca. V Parizu stopi v krčmo, da se okrepi. Krčmarica je bila mnogobesedna klepetulja, ter se je ponašala s tem, da iz njene krčme še nihče ni šel, ki bi ga ne bila osleparila. To žensko je hotel Marot temeljito ozdraviti, in zato se je delal, da tamkaj prenoči. — Moža ni bilo doma, gostov ni bilo pričakovati, in tako sta sama kramljala, Marot ji da razumeti,

da ve vinsko skrivnost, s katero bi se dalo veliko zaslužiti. Krčmarica napeto posluša, ter ga vpraša, če bi ji razodel to skrivnost. — „Zakaj pa ne? Saj nisem vinski trgovec, zato mi to znanje nič ne koristi,“ odvrne Marot, ter malo preneha. — Krčmarica: „A že vem. Vi se hočete s to rečjo okoristiti, pa jo za denar povedati.“ — „Tukaj se motite, vi dobra ženica. Jaz ne mislim na vaš denar,“ odvrča Marot. „To skrivnost vam prav rad razodenem, samo pod tem pogojem, da jo ohranite samo za vas in za vašo hišo. Praviti je ne smete nikomer; če ne vas bodo imeli za lažnivko in goljufico.“ — „Bodite brez skrbi; ljudje me predobro poznajo,“ smeje se krčmarica. — Marot: „Toraj dobro! Jaz vem, kako se iz enega ter istega soda toči na eni strani belo vino, na drugi pa rdeče, tako dolgo, dokler je kaj notri.“ — Krčmarica gleda čudežnika vsa osupla. „Ali, človeče, saj to ni mogoče!“ — Marot: „Verjemite ali ne verjemite. Mene je to naučil sloveč vinotržec na Grškem; in jaz vem, kar vem.“ — „Ta umetlnost bi ne bila z zlatom preplačati, ko bi bilo mogoče.“ — „Poskusiti je treba, pa boste videli. Ako se vam dopade, prav; ako ne, vas tudi nič ne stane.“ — To je krčmarica uvidela, pa pelje gosta v klet, naj pokaže svojo znanost. Marot si izvoli polni sod. Vzame sveder, ter zvrta luknjo, ter veli ženi, naj jo takoj s palcem zamaši, kakor hitro vino skozi priteče, kar krčmarica vestno stori. V tem napravi Marot na drugi strani še drugo luknjo, ki jo krčmarica takoj z drugo roko začepi. — Marot: „Zdaj pride glavna stvar, in zato potrebujem kozarec.“ — „Gori ga najdete, v pivski sobi,“ pomaga krčmarica. — Marot: „Dobro, in obenem poiščem dva zamaška.“ — Krčmarica: „Le, pa žurite se, kajti ni prijetno nepremično tukaj stati in z obema rokama sod objemati.“ — Marot gre iz kleti gori v sobo. Tu vzame svoj klobuk in suknjo, ter zadovoljno odide iz hiše. Tako je zapustil krčmarico v kleti, ki je morala na miru stati in z razprostrtimi rokami tiščati luknjice v sodu, ako ni hotela vina izpustiti. — Ko pride mož domov, ter jo najde v taki šoli, se hudomušno posmehuje, češ, pravega učitelja si dobila, tistega prebrisanega Marota.

Čutni dokaz. Kmetu je toča koruzo potolkla. Komisar pravi, da koruza ni trpela; le listje in stebila so potolčena. Kmet se razsrdi, ter nabije uradnika, češ: „Zdaj pa povejte, kaj vas huje boli: suknja ali hrbet?“

Pregled

števila udov tretjega reda na Slovenskem.¹

Kraj	Leto vstano- vitve	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z obljudo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
I. Ljubljansko okrožje:					
Ljubljana	1715 ²	12961	7740	77	2874
Ljubljana, mesto	1715	—	(1860)	—	—
Trnovo pri Ilir. Bistrici . . .	1886	772	511	2	135
Vipava	1887	85	82	5	3
Vače	1889	142	67	—	54
Ig	1890	165	155	10	19
Žalina	1893	75	65	2	15
Stari trg pri Ložu	1894	594	465	5	124
Idrija	1895	284	249	23	20
Št. Jurje pri Šmariji	1895	74	63	15	8
Ježica	1897	219	170	2	33
Šmarije	1901	69	66	—	3
Zatičina	1902	473	329	24	63
Št. Vid nad Ljubljano	1902	207	160	22	25
Sv. Trojica nad Cirknico . . .	1902	167	120	4	21
Kranj ³	1902	—	okoli 200	—	—
Postojna	1903	209	148	3	61
Studeno	1903	146	125	4	21
Vrhnika	1903	366	285	6	37
Hotederšica	1904	84	54	—	23
Šmartno pri Litiji	1904	353	210	23	59
Črni vrh nad Idrijo	1905	88	53	1	21
Nadanje selo	1905	249	—	—	—
Cirknica ³	1909	—	—	—	—
Polšnik	1910	66	36	5	6
Slavina	1910	—	200	—	13
Štanga	1913	48	42	—	6
Bloke	1915	122	97	14	3
Košana	1915	105	98	4	3
Podružnici:					
Preserje in Polica					

Kraj	Leto vstano- vitve	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z obljubo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
II. Novomeško okrožje:					
Novomesto	pred 1741 ⁴	7190	568	148	—
Prečina	—	—	146	26	—
Belacerkev	—	—	83	4	—
Šmarjeta	—	—	300	—	—
Vavtavas	1917	—	120	30	—
Toplice	—	—	144	18	—
Črmošnjice	—	—	54	1	—
Trebnje	—	—	okoli 560	—	—
Čatež	1915	—	70	36	—
Mirna	1913	—	149	42	—
Št. Rupert	—	—	302	59	—
Šentjanž	—	—	139	31	—
Sv. Trojica	—	—	133	36	—
Trebelno	—	—	301	49	—
Sv. Križ pri Litiji	—	—	okoli 300	—	—
Žužemberk	—	—	326	28	—
Dobrnich	—	—	300	70	—
Hinje	—	—	197	33	—
Selo	—	—	94	4	—
Zagradec	—	—	50	135	—
Semič	—	—	388	43	—
Šuhor	—	—	401	52	—
Črnomelj	—	—	okoli 400	—	—
Stari trg	—	—	94	8	—
Vrh ob Kolpi	—	—	76	6	—
Šent Jernej	—	—	498	110	—
Dole pri Litiji	—	—	350	—	—
Podružnice:					
Mirnapeč	—	—	322	48	—
Brusnice	—	—	55	108	—
Št. Peter	—	—	59	73	—
Št. Lovrenc	—	—	163	7	—

Kraj	Leto vstano- vitve	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z obljubo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
III. Nazarsko okrožje:					
Nazaret ⁵	1850	—	2924	215	1764
Braslovče	—	—	—	—	—
Škale	1909	—	346	3	—
Šoštanj	1914	—	291	11	—
Št. Ilj	1914	—	123	—	—
Št. Jurij pod Tabrom	—	—	131	9	—
Novaštifta	1915	—	36	8	—
Št. Andraž	—	—	—	—	—
IV. Celjsko okrožje:					
	okoli				
Celje (oo. kapucini)	1850	30.064	—	—	—
Ima nad 50 skupščin.					
V. Svetotrojiško okrožje:					
Sv. Trojica v Slovenskih go- ricah	1854	10774	8481	—	2118
Sv. Trojica (domača župnija) .	1854	468	437	—	19
Črenšovci (Ogrsko)	1902	308	223	25	85
Podružnice:					
Sv. Bolfenk v Slov. goricah .	—	85	58	—	27
Sv. Tomaž pri Vel. Nedelji .	—	662	517	20	95
Sv. Lovrenc v Slov. goricah .	—	521	419	9	102
Sv. Peter pri Radgoni	—	383	299	5	84
Kapela	—	90	67	8	23
Sv. Jurij v Slov. goricah . .	—	426	329	—	97
Marija Snežna	—	45	35	2	10
Mala Nedelja	—	171	118	4	53
Sv. Jurij na Ščavnici	—	523	488	6	35
Sv. Križ na Murskem polju .	—	—	—	—	—
Na Ogrskem: Bogojina . .	—	—	—	—	—
Belatinci	—	—	—	—	—
Štrigova	—	—	—	—	—
Gor. Lendava	—	—	—	—	—

Kraj	Leto vstano- vitve	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z oblubo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
VI. Brežiško okrožje:					
Brežice	1859	2365	1401	40	964
VII. Kamniško okrožje:					
Kamnik ⁵	—	2510	1475	27	970
Vodice	1885	268	237	—	25
Moravče	1899	131	295	16	35
Št. Jakob ob Savi	1899	98	77	3	21
Šenčur pri Kranju	1903	61	45	—	13
Dob	1907	300	170	5	53
Zgornji Tuhinj	1908	128	120	3	5
Motnik	1910	54	40	—	5
Špitalič	1910	50	41	2	6
Komenda	1911	248	195	5	45
Homec	1912	131	85	7	29
Domžale	1914	120	72	7	21
Podružnica: Kolovrat	—	—	—	—	—
VIII. Mariborsko okrožje:					
Maribor	1864	18.460	—	59	3682
Ima 37 skupščin in 12 podružnic					
IX. Pazinsko okrožje:					
Pazin	1883	201	114	26	50
Tomaj	1884	348	263	44	36
Povir	1888	50	19	12	18
Rodik	1888	123	114	6	3
Tinjan	1891	54	26	10	16
Osp	1894	52	16	36	—
Dolina	1900	73	29	40	4
Podružnice:					
Brezovica	1894	45	29	16	—
Podgrađe	1904	75	16	58	1
Šajini	1916	18	—	18	—
Predloka	1916	75	—	75	—

Kraj	Leto vstano- vive	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z obljubo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
X. Škofjeloško okrožje:					
Škofja Loka (oo. kapucini) ⁶	1884	3127	442	24	808
Mavčiče	—	—	22	90	—
Rateče	—	—	31	10	—
Sora	—	—	41	2	—
Stara Loka	—	—	183	14	—
Šmartno	—	—	93	85	—
Žabnica	—	—	16	1	—
XI. Krško okrožje:					
Krško	1889	3650	2496	64	985
Sevnica na Štajerskem . . .	1898	495	288	39	73
Kostanjevica	1902	388	237	14	85
Boštanj	1904	607	401	6	200
Škocjan pri Mokronogu . .	1906	275	195	10	51
XII. Brezjansko okrožje:					
Brezje	1898	896	710	12	173
Tržič	1911	200	147-52	5	24
Dobrava pri Kropi	—	—	—	—	—
Dovje ⁷	1886	—	—	—	—
Gorje	1890	—	—	—	—
Jesenice	1899	—	—	—	—
Kranjska gora	1887	—	—	—	—
Naklo	—	—	—	—	—
Podružnice:					
Bohinj, Bistrica, Breznica, Ko- privnik, Leše, Ljubno, Sred. vas.					
XIII. Viško okrožje:					
Vič	1908	215	190	11	35
Horjulj	1902	—	130 ³	—	—
Dobrova	1903	—	120 ³	—	—

Kraj	Leto vstano- vitve	Tekoče štev. sprejetih	Živečih udov z obljudo	Št. novincev iz l. 1916 in 1917	Skupno šte- vilo vmrlih
Podlipa	1903	85	64	1	20
Polhovgradec	1908	—	128 ³	—	—
Brezovica	1915	121	105	8	5
XIV. Okrožje Novaštifta:					
Novaštifta	1915	149	180-73	19	9
Osilnica	1880	197	178 ³	96	—
Sv. Gregor	1888	1061	110	8	86
Gora pri Sodražici	1895	300	32+205	20	63
Kočevje	1900	166	114-34	4	15
Dolenja vas	1902	—	150 ³	—	—
Loški potok	1903	—	362	98	65
Dobrepolje	1904	—	300 ³	—	—
Ribnica	1904	631	467+2	26	136
Banja Loka	—	—	—	—	—
XV. Svetogorsko okrožje:					
Sv. Gora	1901	—	526 ³	—	—
Sem so spadale skupščine, ozir. po- družnice: Banjšice, Čepovan, Lom, Kal, Lokovec in Dol. Tribuša. Ste- vila udov sedaj ni mogoče navesti.					
XVI. Goriško okrožje:					
Gorica	—	—	1950 ³	—	—
Število podružnic je znašalo l. 1914. osem, pozneje se je ustanovila še skupščina v Števerjanu. Skupno število udov je bilo okoli šest do sedem tisoč. (Oo. kapucini so imeli tretjerednike samo ital. jezika.)					
XII. Okrožje Celovec:					
Iz Celovca ni bilo sporočila. Sem spada skupščina	okoli	—	okoli	—	—
Kaplja ob Dravi	1911	—	100	—	—
ki je pripadala do 1917 na Brezje in je bila ustanovljena od voditelja na Brezju. — Tretjeredniki so na Koroškem tudi: v Šmihelu pri Pli- berku, v Rožni dolini, v okolici Be- ljaka in gotovo še drugod.					

Opazke k pregledu.

¹ Pregled ni popolnoma natančen, ker nisem dobil od vseh voditeljev točnih poročil. Kar je pomanjkljivega, bo treba pri priložnosti še izpolniti. Vpisal sem tekoče število, ki kaže, koliko je bilo sprejetih, potem število živečih udov z obljubami, ki kaže število pravih udov živečih sedaj po predpisih vodila; število novincev pove, koliko je naraščaja; vmrli pa naznanjajo, koliko jih je leta in leta izpolnjevalo vodilo, da so ob smrti dosegli plačilo. Če seštejete živeče ude z obljubami, novince in vmrle in te odštejete od tekočega števila, dobite lahko, koliko jih je odpadlo ali bilo odpuščenih. Skupščine sem razvrstil po letih vstanovitve, kolikor je bilo mogoče.

² Po najstarejšem zapisniku, ki se hrani v naši knjižnici, je bila prva oseba sprejeta 8. dec. 1715. leta. Zapisnik je bil pa še le narejen leta 1731. Mogoče, da so 1715. leta le začeli sprejemati, in so 1731. l. vstanovili skupščino. Udje tega zapisnika v tem pregledu niso všeti.

³ Ta števila so iz l. 1914.

⁴ Kronika novomeškega samostana pravi: „Quia tertius ordo laudabiliter in Ecclesia Neostadiensis fuit introductus, pro ejus majori decore supplicaverunt Vnblis Definitorio anno 1741, ut in Ecclesia nostra propriam cryptam seu sepulturam habere possent...“

⁵ V Nazaretu in Kamniku so imeli najbrže svoje skupščine že pred dobo Jožefa II. Nazarskega samostana letopis pravi: „Tertius ordo s. Francisci, qui sub imperatore Josepho II. abrogatus fuit et in foro interno dumtaxat a paucis factitabatur, circa annum 1850 jubente Antonio Martino Slomšek Episcopo Lavantino in hoc Coenobio publici juris factus est.“ Za Kamnik mi je neznano. Vredno bi pa bilo pozvedeti, ali je bil škof Anton Martin Slomšek v tretjem redu, da se je tako zanj zavzel.

⁶ K glavni skupščini v Škofji Loki pripadajo še: Selca (vstanovljena 1883), Zali log nad Železniki (1900), Javorje (1904). Te so bile vstanovljene od ljubljanske glavne skupščine, ki jih je po medsebojnem dogovoru odstopila kapucinski skupščini v Škofji Loki l. 1914. kakor tudi podružnico v Sori. Škofjeloška skupščina je pa odstopila Brezju ono v Naklem.

⁷ Dovje, Kranjska gora, Gorje, Jesenice je bilo vstanovljeno od voditelja ljubljanske skupščine, pa pripada sedaj k Brezju. Skupščino v Naklem so vstanovili oo. kapucini iz Škofje Loke.

P. Salvator Zobec.

Stran 71, vrsta predzadnja („Bodite usmiljeni!“) beri: prejetanja dobrot.

„ 84, „ 6. od spodaj beri: Racionalizem namesto nacijonalizem.

Z dovoljenjem vis. čast. kn. šk. ordinarijata v Ljubljani dne 18. oktobra 1917, št. 4002, in preč. frančiškanskega provincijalata v Ljubljani dne 13. oktobra 1917, štev. 313.

Svojo veliko zalogo
molitvenikov, kipov, svetih podob in devocijonalij
(kolikor je v tem času mogoče dobiti)
ter različnih šolskih in pisarniških potrebščin
priporoča
Prodajalna kat. tisk. društva prej H. Ničman
v Ljubljani.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6,
za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“
so popolnoma varne, nalo-
žene, ker posojilnica daje
denar na varna posestva na
deželi in v mestih.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega
danka, katerega plačuje za-
vod sam za svoje vložnike,

Rezervni zakladi znašajo
okroglo en milijon kron.
Stanje hranilnih vlog je bilo
koncem leta 1916 okroglo
26 milijonov kron.

tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na
razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim
zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit
proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšo.

Naročajte in razširjajte

„Cvetje z vrtov sv. Frančiška“
glasilo tretjerednikov.

